

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

K Ö Z L Ö N Y E.

Kiadó :

Az Országos Erdészeti-Egyesület.

Szerkesztő :

Bedő Albert.

Megjelenik minden hónapban.

Huszonhatodik évfolyam.

X. füzet.

1887. Október hó.

Előfizetési díj egy évre 8 frt. Az Országos Erdészeti-Egyesület azon alapító tagjai, kik legalább 150 frt alapítványt tettek, valamint a rendes tagok is a 8 frt évi tagsági díj fejében, ingyen kapják. Oly alapító tagok, kik 150 frtnál kevesebbet alapítottak 3 frt kedvezményi árért járathatják.

 Szerkesztőség és kiadóhivatal Budapesten, Lipótváros, Alkotmány-utca, 10. sz., II. emelet.

A lap irányával nem ellenkező hirdetések mérsékelt díjért közölhetnek.

Az alátelepítésről, mint a fanem megváltoztatásnak és a talajjavításnak egyik módjáról. *)

Irta : Tomcsányi Gyula, m. kir. erdőmester.

Hazánkban újabb időben, de különösen az erdőtörvény életbe lépte óta alig van községi határ, a hol a mesterséges erdősítés kisebb nagyobb mértékben alkalmazást nem találna.

A mesterséges erdősítési módok közül mint tudjuk, legáltalánosabb az, a mikor a pusztára letarolt erdőterület maggal vagy csemetékkal ujittatik fel, mert az erdősítésnek ez a módja kétségkívül a legegyszerűbb, habár nem mindenkor a legolcsóbb is.

Sok esetben azonban az ily módon való erdőfelujtás nem vezet eredményre, vagy egyáltalán nem is alkalmazható. Nem vezet pedig eredményre az oly erdőtalajon, a mely rendkívüli dús termőereje folytán a tarolás után csakhamar különféle erdei gyomokkal és cserjékkel nő be, kivált ha oly fanemet akarunk azon megtelepíteni, a mely fiatal korában vagy igen lassú növéssű, vagy a gyomok beárnyalását nem tűri meg; nem vezet továbbá eredményre a futó homokon

*) Előadatott az Országos Erdészeti Egyesület 1887. évi közgyűlésén.

és az oly talajon sem, a melyet silányságánál, köves, sziklás voltánál fogva a nap hevének, szélnek, esőnek kitenni veszélyes; az ily erdőtalajokon álló erdőkben különben a tarvágás alkalmazását „Véderdő“ jellegüknél fogva már maga a törvény tiltja, és pedig egyrészt azért, mert a tarrá vágás után az erdőtalaj könnyen tönkre mehetne s többé vagy egyáltalán nem vagy csak igen nagy költséggel volna ismét beerdősíthető, de másrészt mert a tarvágás a közelében levő egyéb területeket az elemi csapások különböző veszélyeinek tenné ki.

A teljes letarolás helyett ilyenkor rendesen a fokozatos felújító tarolás vagy szállalás alkalmaztatik, a midőn ugyanis a levágásra szánt erdőterület fái nem egyszerre, hanem több éven át, több részletben vágatnak ki, hogy azalatt a terület a fákról lehullott maggal ujból bevetődjék.

Ha azonban az oly területeket, a melyeket egyik vagy másik okból tarrá vágni nem lehet, részben vagy egészben nem ugyanazzal a fanemmel szándékozunk felújítani, a mely az erdőt jelenleg képezi, hanem valamely más, czéljainknak megfelelőbbel, ez esetben a kihasználásra szánt erdőt a tarolást megelőzőleg kell mesterségesen felújítanunk, vagyis a termőhely és a megtelepitendő fanem igényeinek megfelelően többé-kevésbé megritkitott vagy már ritkás erdőalját csemetékkal vagy maggal kell betelepíteni, az erdőt pedig a megtelepített fiatalos kívánalmai szerint fokozatosan kiritkitván, csak akkor taroljuk le teljesen, a midőn az uj erdő sorsát biztosítva látjuk.

A mesterséges erdősitésnek ezt a módját alátelepítésnek nevezzük.

Az alátelepítéshez legalkalmasabbak az árnyékot tűrő fajok s ezek közül eddig leggyakrabban talált alkalmazást a jegenyefenyő; így például a bükkösöknek jegenyefenyő maggal való alátelepítése¹⁾ a bádeni Schwarzwaldban már régebbi idő

¹⁾ L. »Erdészeti L.« 1882. évi II. füzetét.

óta van gyakorlatban, m. p. a bükkösöknek fenyvesekké való átalakítása czéljából; ez irányban újabb időben az ungvári kincstári uradalomban,²⁾ valamint a jászóvári prémontrei rend uradalmában³⁾ és a selmeczi erdészeti akadémia erdejében is tétettek kísérletek. Az alátelepítésre a jegenyefenyőn és a szintén árnyékot tűrő bükk, gyertyán és luczon kívül más fanemek is alkalmasak; mert habár a jegenyefenyőnek és a többi árnyékot tűrő fanemeknek az ily módon való megtelepítése azon oknál fogva igen czélszerű, mivel e fanemek fiatal korukban nagy mérvű beárnyalást eltűrnek, azonban más fanemeknek is javukra szolgál ha fiatal korukban többé kevésbé beárnyaltatnak, sőt igen kívánatos is, hogy beárnyaltassanak, legkivált a déli lejtőkön és a száraz, köves, homokos talajon.

Az alátelepítés voltaképen nem egyéb, mint foltokba avagy megszakított barázdákba való vetés, illetőleg ültetés, emellett azonban minthogy az alátelepítésnek csak ott van helye ahol a mag vagy csemete az álló erdő alá telepítettetik arra kell ügyelnünk, hogy : 1-ször az erdő az alátelepítésre használt fanem természetének megfelelően ritka legyen, illetőleg kiritkittassék, 2-szor minthogy az erdőalja rendszerint többé-kevésbé dus lombtakaróval van borítva, a maggal vagy apró csemetével való alátelepítésnél a mag, illetőleg csemete akként helyezzessék el, hogy a mag a kikelésben és a gyenge csemeték a fejlődésben a száraz lomb (haraszt) által ne akadályoztassanak.

Az alátelepítésre kiszemelt erdőrészt zárlata, illetve a kiritkítás foka az alátelepítésnél használt fanem igényeitől, a világtájak felé való fekvéstől és a talaj minőségétől függ.

Az alátelepítéshez leginkább használható fanemeket 3 csoportba sorozhatjuk, még pedig az első csoportba a jegenyefenyőt,

²⁾ L. »Erdészeti L.« 1885. évi IV. V. füzetét.

³⁾ L. »Erdészeti L.« 1887. VII. f. 528. l.

bükköt, a másodikba a luczot, gyertyánt, juhart, körist, tölgyet, a harmadikba pedig az erdei fenyőt, a fekete fenyőt és az ákáczt.

Sík területen avagy éjszaki lejtőn a zárlat az I-ső csoportbeli fanemekkel való alátelepítésnél mintegy 0·7, a II-iknél mintegy 0·5 és a III-iknél 0·3 lehet; déli lejtőn és meleg avagy homokos és kövös talajnál mintegy 0·6—0·4 illetve 0·2 lehet.

Ha az erdő az alátelepítésnek megfelelő zárlattal bir, megállaapítandó, hogy vajjon az alátelepítésre szánt csemetéket illetőleg magot, foltokba, avagy barázdákba czélszerűbb-e elhelyezni; e tekintetben mérvadó az, vajjon dús-e az illető állabban a lombtakaró és a lombhullás, valamint nagy-e a talaj lejtje? ha igen, akkor foltvetésre határozzuk magunkat; ha ellenben a lombtakaró a lombhullás és a lejt csekély s ha ezenfelől a talaj nem köves, akkor a barázdás vetést illetve ültetést választjuk. Sőt lehetnek oly körülmények is, a midőn a teljes vetést is alkalmazhatjuk, de ez csak akkor vezethet sikerre, ha az erdőalját dús lombtakaró nem borítja, a talaj oly minőségű, hogy csekély költséggel megmívelhető, s azonfelül nagy mennyiségű mag felett rendelkezünk.

A foltvetésnél, a lombtakarót 40—60 *cm* szélességben és 60—80 *cm* hosszúságban letakarítjuk, és az alatta levő földből a folt közepén 5—10 *cm* magas fészket alkotunk; minél lejtősebb a talaj, vagy minél dusabb lombtakaróval van az borítva, annál nagyobbra készítjük a foltokat, és annál magasabbra emeljük a fészkeket; magasabbra emelendők azonfelől a fészkek akkor is, ha a talaj nagyon laza, vagy ha őszkor vetünk.

A csemeték a kiszáradás veszedelmének annál inkább kívánnak téve, mennél magasabbak a fészkek; ha tehát az alátelepítendő terület a nap hevének van kitéve, a talaj nagyon laza, vagy ha tavaszkor vetünk a fészkek inkább alacsonyabbra készítendőek, mindazonáltal legalább oly magasra, hogy a talajttakaró-lombréteggel egy szintbe jussanak és semmi esetre ezen szint alá.

Barázdás vetésnél a hosszabb-rövidebb barázdák 30—50 *cm* szélesek lehetnek, a melyek lejtős területen vízszintes irányban vezetendők; a barázdák közepén a föld épen úgy töltendő fel mint a foltoknál.

A sorok és a barázdák egymástól való távolságát oly viszonyok állapítják meg, a melyek minden egyes esetben, tekintve az erdő minőségét, fanemét, magtermőképességét és az erdőgazda különös céljait, különbözők lehetnek.

Megjegyzem itt, hogy azon esetben ha az alátelepítendő erdőrész oly fanemből áll, a melyet legalább részben fenntartani érdemes, e célú a foltok avagy barázdák szintén elősegítik, amennyiben a megművelt földben a fákról lehulló mag a csirázáshoz kívánt feltételeket meglegeli; kívánatos lehet ez legkivált az oly erdőben, a mely nemesebb fajú de elcsenevészedett fanemekből áll és a hol a talaj némi megművelése nélkül önbevetődés útján nem lehet felújulást várni.

Én eddig a vezetésem alatt álló zsarnóczai magy. kir. erdőhivatal kerületéhez tartozó erdőkben csakis a jegenyefenyő maggal és csemetével való alátelepítések körül szereztem némi tapasztalatokat, a melyeket ez alkalommal a következőkben vagyok bátor összefoglalni.

Az első kísérletet az 1885. év tavaszán tettem, m. p. tiszta bükkösökben, a melyek helyett jegenyefenyővel elegyes erdőt kívánok nevelni, valamint oly tölgyesekben, a melyek talaja a tölgyet többé táplálni képtelennek mutatkozott.

Ezek az első kísérletek igazolták azt, hogy a fészkek gondos elkészítése az alátelepítések sikerének főkellékét képezi; az oly helyeken ugyanis, a hol a fészkek nem lettek kellő gondal előkészítve, a siker elmaradt; mert a nem eléggé magasra emelt fészkeket az eső elmosta és a lomb betakarta; ennél fogva habár a mag ki is kelt, a gyenge csemeték nagy része, a reájuk borult, többé-kevésbé vastag lombréteg alatt elpusztult;

holott az oly helyeken, ahol a fészkek kellő magasra készítettek, a csemeték megmaradtak, s mostanig is szépen diszlenek.

Hogy az alátelepitendő erdő túlságos sűrű zárata is meghiusítja az alátelepítés sikerét, erről szintén az első kísérletek győztek meg.

1886. évben őszi vetéssel tettem kísérleteket és azt tapasztaltam, hogy az őszi vetés korábban kelt, és általában jobban fejlődött mint a tavaszi. Ajánlható az őszi munka még azért is, mert a famagvak, főleg pedig a jegenyefenyő magja, elvetve jobban tartja meg csirázó képességét tavaszig, mint bármily gondos teleltetés mellett. Az őszi vetésnek azonban szintén megvannak a maga hátrányai, ezek közé sorolható első sorban az elvetett magnak télen át az egerek által való elpusztítása az oly években, a mikor az egerek nagyon elvannak szaporodva; ilyenkor természetesen a tavaszi vetésnek adunk előnyt.

Az 1885., 1886. és 1887. években, tehát 3 év alatt a zsarnóczai erdőhivatal 7 erdőgondnokságában összesen 444.5 kat. hold lett jegenyefenyővel alátelepítve, a melyből teljesen sikerültnek 109.5 hold, közepszerűen sikerültnek 99.5 hold, alig sikerültnek 193.5 hold és egyáltalán nem sikerültnek 42 hold tekinthető.⁴⁾

⁴⁾ Az egyes erdőgondnokságokban ezen a téren elért eredmény a következő kimutatásban van összefoglalva.

Az erdőgondnokság megnevezése	Teljesen	Középszerűen	Gyöngén	Nem	Összesen
	sikerült alátelepítés				
	katastrális holdakban				
Voznicz	21	32	10	.	63.0
Geletnek	22	20	.	.	42.0
Selmecz	8	10.5	21	.	39.5
Szélakna	5	.	32.5	30	67.5
Körmöcz	9.5	.	.	2	11.5
Jallna	21	4	30	10	65.0
Bród	23	33	100	.	156.0
Összesen	109.5	99.5	19.35	42	444.5

A legjobban sikerültek a múlt évi őszi és a folyó évi tavaszi alételepitések, a minek oka legalább részben bizonyára abban keresendő, hogy a kezelő és a műszaki segédszemélyzet, valamint a munkások is, a megelőző két év tapasztalatain okulva, sokkal pontosabban végezték a munkát.

Nagyon szeretném, ha szerencsém lehetne a tisztelt közgyűlésnek nagyobb kiterjedésű alételepitéseket bemutatni, mint-hogy azonban Kőrmöcsbányához, mint a közgyűlés központjához közel ilyen alételepitéseim nincsenek, ezen alkalommal csakis azt az alételepitést fogom bemutatni, a mely a hornavészi határban 9.5 kat. holdnyi területen ez év tavaszán létesített.

Ez az alételepités egy a jelen félfordaszak alatt kihasználás alá kerülő tölgyesben foganatosított, még pedig jegenyefenyővel. Az alételepités, habár ennek a tölgyesnek az alját elég sűrű tölgy serdény borítja, czélszerűnek látszott azon okból, mert ennél ép úgy mint a környék többi tölgyeseinél a talaj termőképességének tetemes csökkentésétől lehet tartani; e vidék tölgyeseiben ugyanis a nem régen befejezett úrbéri rendezés előtt majdnem korlátlanul gyakorolták a volt jobágyak a legeltetést, a minek folytán az erdőtalaj többé-kevésbé elszegényedett s most bizonyára nem bírja azt az őserőt, a mely a tölgyek növekvéséhez szükséges.

A szóban levő tölgyesben most még elég jó növésű fák találhatók, mégis azt hiszem, hogy ugyanazon a területen tiszta tölgyest nevelni czélszerű nem lenne, mivel az új erdő fái hasonló erőteljesekké alig növekedhetnének; szerény nézetem szerint ugyanis méltán lehet attól tartani, hogy az anyafák végleges eltávolítása után a fiatal tölgy serdény — a legeltetés folytán legkivált a felső rétegben elgyengített talajban — lenni fog és kevés lombjával nem lesz képes a talajt kellő erő-

ben fentartani. Ez indított arra, hogy talajjavítás szempontjából a tölgy közé jegenyefenyőt elegyítsek; a tölgy ugyanis ha az új erdőnek csak mintegy felét fogja képezni, jobban fog tenyészni, mivel a talajt a jegenyefenyő kellően be fogja árnyalni s lehulló tűivel a talajt megjavítja.

Az alátelepítés, a mint azt holnap a helyszínén bemutatni szerencsém lesz, foltokban történt; a foltok készítésére az oly helyek választattak ki, a melyek kevésbé kövesek; e mellett az álló fák közvetlen közelébe a túlságos erős beárnyalás miatt, másrészt pedig azért nem készítettek fészkek, hogy a fák koronája a csemetéktől a kisebb légköri csapadékokat el ne vonja. A mélyedésekbe a bennök felhalmozódó lomb miatt szintén nem lehetett fészkeket készíteni.

Az egész 9.5 kat. holdnyi területen mintegy 15.000 fészek van, vagyis minden négyzet ölön átlagban egy. Ezekbe kerekén 100 kg mag vettettet el s azonfelől, minden fészekbe 1—1 csemetét is ültettettem egyrészt kísérletképen, másrészt pedig azon okból, hogy ez alkalommal a csemetekertből származó jegenyefenyő csemetéket is bemutatthassam.

Jelenleg a 9.5 holdnyi területén mintegy 360.000 darab vetésből származott, és 15.000 darab ültetésből származott csemete áll, összesen tehát mintegy 375.000 drb, ezeket a területen egyenletesen felosztva képzelve, minden □ ölre majdnem 25 drb esnék. Ennyire pedig annál kevésbé lehet szükség, mert hisz az új erdőben a területnek mintegy felét a tölgynek kell elfoglalnia.

Az erdő letarolása után azonban nem is fog ennyi csemete visszamaradni, mert egy részök az álló erdő kihasználása és a fának elszállítása közben, a leggondosabb eljárás mellett s tönkre fog menni, a felesleges rész pedig más helyen való felhasználásra bármikor kiszedhető lesz a túlsűrű fészkekből, a

fészkek tehát ép e két körülménynél fogva vettettek be oly sűrűn.

Szerény nézetem szerint a csemetékből fészkenként 5 darabot, összesen tehát 75.000 csemetét elegendő lesz meghagyni, 300.000 darabot pedig ki fog lehetni szedni és más helyen felhasználni, a mely csemete mennyiség értéke az alátelepítés költségeit fogja apasztani.

Az egész munkához összesen 98 napszám használtatott fel, vagyis egy napszámot átlagban 30 krral számítva 29 frt 40 kr; ez összeghez a felhasznált mag árát 22 forinttal (*kg*-ként 22 krral) hozzászámítva az erdősítés költsége összesen 51 frt 40 krt, vagyis holdanként 5 frt 41 krt tesz ki, a mi elég jutányosnak mondható, kivált ha nem feledjük, hogy itt az alátelepítésen kívül egyik cél az olcsó csemete nevelés is volt s éppen ezért kellett a fészkeket a tisztán alátelepítés céljait meghaladó gonddal, tehát nagyobb költséggel készíteni.

Ez az alátelepítés, mint erről a tisztelt közgyűlés a helyszinén meggyőződhetik, mostanig elég sikerültnek mondható, daczára annak, hogy szárazságtól sokat kellett szenvednie, amennyiben május 28-tól július 9-éig és ismét július 21-től augusztus 16-áig eső nem érte azt.

Az alátelepítéssel vagyis a mag elvetése illetőleg a csemeték kiültetésével azonban az erdősítés sikere még nincs teljesen biztosítva, mert ha az alátelepítést magára hagyónók, a jegenyefenyőnek nagy része a tölgy serdénnyel egyetemben a tulságos beárnyalás folytán rövid idő múlva elpusztulna.

A telepítés után következő második évben tehát a fiatalosnak az álló fák fokozatos eltávolítása által való felsza-

badításához kell kezdeni s e közben főleg arra ügyelni, hogy a csemeték, legkivált azok, a melyek nagyobb beárnyalást igényelnek, ne tétessenek ki egyszerre a nagyobb foku világosságnak, vagyis hogy azok felülről világossághoz juttassanak ugyan, oldalról azonban kellő árnyékot kapjanak. Ügyelnünk kell továbbá arra, hogy az álló fák a lehető leggondosabban távolittassanak el, vagyis hogy a csemeték e közben mennél kevesebbet szenvedjenek. Az e körül követendő eljárást a helyi viszonyok állapítják meg; leghelyesebb lesz, főleg a hol nagyobb területekről van szó, az álló fák eltávolításával a téli időt bevárni, a midőn dús hóréteg borítja a földet, mert a vastag hóréteg a csemetéket favágás és szállítás közben leginkább képes megvédeni a sérülésektől.

Az első évben a csemeték az oly helyeken, a hol eléggé beárnyalva nincsenek a fagy által való kihuzásnak is alá vannak vetve, ennek megakadályozására czélszerű lesz a csemetéket őszkor mohával avagy fenyőgalyakkal befödni, ez eljárás a felfagyás ellen biztos védelmet nyújt, anélkül, hogy nagy költséggel járna.

Megjegyzem még, hogy a most említett alátelepítésnél felhasznált csemetékből származó 1—2 éves erőteljes jegenyefenyő csemeték, talán eléggé igazolják azt, hogy nem indokolt a némely szakkörökben elterjedt az a hiedelem, mintha jegenyefenyő csemetéket, szabad helyen, vagyis csemetekertben tenyészteni igen nehéz, vagy épen lehetetlen volna. A zsarnóczai m. kir. erdőhivatal kerületéhez tartozó csemetekertekből az utóbbi 3 év alatt kikerült 242.000 és a még készletben lévő 631.000, összesen tehát 873.000 darab jegenyefenyő

csemete nevelése legalább semmi különös nehézséggel sem járt.⁵⁾

Az alátételezés által való erdősítés módjának ezen rövid vázolója után az a kérdés merül fel, hogy viszonyaink között mily jelentősége van ennek az erdősítési műveletnek?

Tudjuk, hogy hazánk erdőterületének a bükk mintegy 50⁰/₀-át foglalja el s azt is, hogy a bükkfa értékesítése ott a hol e fanem tömegesen jó elő, nemcsak nálunk, hanem a

⁵⁾ A jegenyefenyő csemete nevelést erdőgondnokságok szerint elkülönítve a következő kimutatás tünteti elő:

Az erdőgondnokság m e g n e v e z é s e	A cseme- ték kora	1885—86. és 87. években		
	é v	felhasznál- tatott	készletben van	neveltetett összesen
		d	a	r a b
Voznicz	1	.	62.000	128.400
	2	56.000	10.400	
	3	.	.	
Geletnek	1	.	6.000	9.000
	2	3.000	.	
	3	.	.	
Selmecz	1	.	28.000	80.700
	2	24.700	28.000	
	3	.	.	
Szélakna	1	.	50.000	61.800
	2	11.600	200	
	3	.	.	
Körmöcz	1	.	139.200	180.100
	2	.	10.100	
	3	10.100	20.700	
Jalna	1	10.000	84.900	110.500
	2	8.600	6.100	
	3	.	900	
Bród	1	.	175.000	302.500
	2	118.000	9.500	
	3	.	.	
Összesen		242.000	631.000	873.000

Az eljárás, mely a jegenyefenyő csemetének nevelésénél követtetik az Erd. L. 1882. évi II. füzetének egyik cikkében van leírva.

A felhasznált mag kizárólag a zsarnóczai erdőhivatal kerületében termeltetett.

sokkal jobb fakelendőségi viszonyoknak örvendő külföldön is még mindig nyílt kérdést képez; mert az oly vidékeken, mint például Máramaros, Bereg, Szatmár, Bihar, Ung, Zemplén, Krassó-Szörény és más megyék túlnyomó részében a bükk tűzifának is alig, vagy egyáltalán nem értékesíthető, annál kevésbbé pedig műfa gyanánt akkor, a midőn a bükkösök közvetlen szomszédságában álló fenyő és tölgyerdők kihasználása és értékesítése akadálytalanul folyik. Nagyon természetes ennél fogva, hogy az okszerű erdőgazdaság ezeknek a bükkösöknek legalább azt a részét, a melyet most, habár csak tűzifa gyanánt is értékesíthet, más, könnyebben és jobban értékesíthető fanemekkel igyekszik felcserélni, mert ámbár nincs is teljesen kizárva az, hogy a közel vagy a távol jövőben a bükkfa is jobb kelendőségnek fog örvendeni, mindazonáltal igen valószínű, hogy ugyanakkor a most is értékesíthető más fanemek értéke legalább is egyenlő lesz a bükkével; ezért, szerény véleményem szerint, csak helyes lehet az erdőgazda azon törekvése, a midőn rengeteg bükköseink rovására az értékeesebb fanemeknek igyekszik tért hódítani.

S ez a cél a legkönnyebben s mondhatni a legkevesebb költséggel is, alátelepítés által érhető el, mert a tiszta vagy alárendelt menysiségben más fanemekkel elegyített ős bükkösöknek tarvágás után vetés vagy ültetés útján, más fanemekkel való felújítása, a felette buja, begyomosodásra hajlandó talajon csak nehezen sikerül, kivált ha az erdőalját már amugy is bükkserdény borítja.

Az alátelepítés azonban a bükkösöknek más, értékesebb fanemű erdővé való átalakításán kívül alkalmazást találhat az olyan, kiváltképen a kisbirtokosok és urbéres községek kezén levő erdőkben, a melyek a folytonos legeltetés és minden rendszer nélkül való használat folytán jelenleg csekély értékű fanemekből és ezeknek is csak elcsenevészedett egyedeiből állanak; ilyenek

a gyertyán, nyir, rekettye, éger, boróka s más fanemek és cserjékből álló többé-kevésbé kiritkult erdők; az ily erdők szintén alátelepítés által újíthatók fel a legkönnyebben oly fanemekkel, a melyek az erdőbirtokos céljainak inkább megfelelnek. Tarvágás alkalmazása mellett az ily erdőkben a talajt csakhamar a fák és cserjék sarjai lepik el s ezek a más módon való erdősitést nagyon megnehezítik, de másrészt az elszegényedett talajt tarvágás által a nap hevének s más elemi befolyásoknak kitenni nem célszerű.

Továbbá az oly erdők, a melyeket értékesebb fanemek képezik ugyan, a termőhelyi viszonyok azonban ezeknek már nem felelnek meg, mint például az évtizedeken át legeltetett, vagy a gyenge zárlat miatt hosszú időn át a nap heve s esetleg vizmosásoknak kitett, rosszul kezelt s e miatt elszegényedett talaju tölgy és fenyő erdők, szintén alátelepítéssel újíthatók fel legcélszerűbben. Az ily pusztulásnak induló nemesebb erdeink helyén ugyanis alátelepítéssel talajjavítási szempontból oly fanemeket hozhatunk be, a melyek a mellett, hogy taroláskor a mostaninál értékesebb anyagot fognak szolgáltatni, a talaj elveszett termőképességét növelik és addig, míg a talaj megfogyott termőereje visszaszereztetik, a szegényebb talajon is megfelelően növekedni képesek.

Az alátelepítés egyik célja továbbá az önbevetés előmozdítása is lehet, kivált rossz magtermő években vagy a csak ritkán és kevés magot termő öreg erdőkben.

Végül az alátelepítést a más helyeken való felhasználásra szánt csemeték nevelésére is felhasználhatjuk, mint ezt a fennebbieken kimutatni megkísértettem.

Ezekben igyekeztem a tisztelt közgyűlés figyelmét az alátelepítés fontosságára felhívni. Határozott indítványt, melyet az eszme érdekében egyesületünknek felkarolni és foga-

natositani kellene, a dolog természeténél fogva, nem terjeszthetők elé, de meg vagyok arról győződve, hogy tisztelt szaktársaim közül azok, akik az erdőtenyésztéssel behatóbban foglalkoznak, e nélkül is hajlandók lesznek további kísérletezés és tanulmányozás által odahatni, hogy az erdősítésnek ezen — szerény véleményem szerint — czélszerű módja minél nagyobb tért hódítson!

A debreczeni erdők és a talaj elszegényedésének elmélete.

Irta: Fekete Lajos, erdőakadémiai tanár.

A debreczeni erdőknek szomorú állapota le volt írva és megvitatva az Országos Erdészeti Egyesületnek 1868-ban ott tartott közgyűlése alkalmával (l. „Erdészet Lapok“ 1868. évfolyam 471., 484., 524., valamint az 1882. évfolyam 956. és köv. lapjain.) Az ismételés hibájába esném tehát, ha e viszonyokat itt újból tüzetesen tárgyalnám. Mindazonáltal az alább mondandók megérthetése miatt kénytelen vagyok röviden vázolni e viszonyokat azon közvetlen benyomások szerint, melyeket a múlt nyáron ott tett kirándulásom alkalmával a helyszínén nyertem.

Képzelné a t. olvasó mintegy 45.000 holdnyi tölgyerdőt sík homoktalajon, melyek egy része a futóhomok természetével bir. Azután tessék elképzelni, hogy egy oly nagy városnak minő Debreczen, főkép földmivelésből és marhatenyésztésből élő jómódu polgárai roppant marhaállományukat és birkáikat télen át e területen legeltetik, annak tisztásain és irtásain, azonfelül ki ahogy annak idejében hozzáférhetett, szánt, vet és kaszál. Az eleinte csak kaszálás végett elfoglalt területekért

a gyűjtött szénaboglyák száma szerint fizették a bért, de a mezőgazdaságilag használt területek illő körülhatárolásáról szó sem volt. Hogy a tisztások évenként nagyobbodtak, az erdő pedig folytonosan apadt, az magától értetődik. A kaszálás természetesen az évenként jobban-jobban megritkitott erdőre is kiterjedett, s a tisztásokon a szántás-vetést is üzték a magukat befészkelte polgárok, anélkül, hogy a trágyázásra gondoltak volna. Ottjártamban (1886. augusztus közepén) szántóföldeket láttam a legsilányabb kukoricza s más vetésekkel, a melyek többnyire már a munkát sem fizették vissza.

1868-ban az akkori erdőmester kimutatása szerint, a 45.000 hold erdő már 21.000-re volt leolvadva; ma, 20 év után, bizonyosan még kevesebb az s nagyobbára rosszul van záródva, vagy éppen erdőfoszlányokból látszik állani.

Nincs az országban oly terület, melyen a homoktalaj mezőgazdasági használat által való kimerülését oly kézzelfoghatólag lehetne tanulmányozni, mint Debreczen város erdején. Főképen ez a körülmény indított arra, hogy e sorokat közöljem. Ide zarándokoljon, a ki a talajnak ily módon való elszegényedése iránt kétséget táplál.

A 20—30, sőt néha pár száz holdra menő szántók vagy kaszálók által elszigetelt facsoportok, erdőnyelvek, az összefüggőbb erdők szélei és belseje, a kaszálás által használt gyéresek és a kaszálást meg nem engedő, bozóttal benőtt talaju, vagy a kaszálástól megkímélt zárt erdők növekvésének és minőségének összehasonlítása a fennebbi elmélet megvilágosítására a legtanulságosabb.

Ahol a szántás-vetés az erdő szélén s a kaszálás az erdőben már régóta foly, ott az erdő nagyobb fái tetejüktől lefelé lassanként kiszáradnak, lombozatuk feltűnően meggyérül

a sarjak nyomorultak, növekvésük elcserjésedik, s végre az elszigetelt facsoportok egészen kivesznek.

A benyomás oly sivár és vigasztalan mint az, mely az erdőtenyészet felső határán található luczfenyőcsoportok és erdőfoszlányok szemlélésénél lepi meg az embert.

Ahogy az erdőbe beljebb haladunk, ahol kevesebbet kaszálnak, már magasabbak a fák, kevesebb a csúcsaszott törzs, s az ilyenek kiszáradása felülről lefelé nem haladt annyira; de a tölgyes szokott külsejével csak ott találkozunk, ahol a talajnak tüskék s más cserjékkel való benövése, vagy az erdő záródása a kaszálást nem engedi meg. Ily rendes záródást és növekedést mutatnak pl. a „Gut“ nevű erdő azon részei, melyekbe a mezőgazdasági használat be nem hatolt.

Hogy ezen egyetlen kirándulás alkalmával szerzet tanulmány teljesebb legyen és tudományosabb alapot nyerjen, ezenel felkérem a Debreczen város erdőségeinek jelenlegi buzgó erdőmesterét, hogy a talajpróbáknak néhány oly sorozatát juttassa hozzám, melyek egy és ugyanazon összefüggő területről: 1. sokáig szántás alá használt, 2. sokáig kaszált tisztásról, 3. sokáig kaszált gyéresről, 5. jól záródott, nagy cserjékkel fedett talaju, nem kaszált erdőből vétettek.

Ezen próbák elemzését az erdészeti vegytan tanára a selmeczi akadémián, Bencze Gergely ur, szives volt magára vállalni.

Soraimat azon óhajtással zárom, vajha már valahára megkezdődnék a Debreczen város erdejében lévő kaszálók és szántók felmérése és tagosítása, mely nélkül ott az erdők rendbehozása az erdőtörvény és a mostani erdészeti tisztviselők buzgósága daczára sem fog kielégítően sikerülni.

A talaj, illetve feltétlen erdőtalaj minősítése, tekintettel az erdőtörvény követelményeire.*)

Irta: Hajós Gyula, hercegi erdőfelügyelő.

Közigazgatási életünk és magyar erdészetünk egy kimagasló vívmánya, az erdőtörvény, s nevezetesen annak némely speciális intézkedése folytán, az erdészet napszámosainak feladata köréhez tartozik és tartozand, egyebek között a befásított és befásítandó földrészetek talajának a minősítése is.

Hogy ez a kérdés valóban időszerű, s hogy mennyire életbevágó, hosszadalmasan érvelni felmentettnek érzem magamat. Csupán azt kívánom röviden megemlíteni, hogy ez idő szerint a midőn az erdőrendezési munkálatok országsszerte valóban óriási arányokat öltenek, ugyyszólván naponta szemben állunk ezen szakkérdéssel, s legyen szabad hangsúlyozva kiemelni, hogy az 1879-ik évi XXXI-ik törvényczikk — a talajnak minősége szerint — külön jogot, kedvezményt, de más kötelezettségeket is hárít az erdőbirtokosra.

Ha ez úgy van, akkor nem szenved kétséget az sem, hogy általános közgazdasági érdekeink megóvása, de vele együtt magyar erdészetünk egészséges fejlődhetésének érdekében is, ha eddig nem volt, kívánatos, hogy legyen ezután, a talajminősítésnél egy irányt adó elvi megállapodás, egy közös találkozási pont, a melynek világánál a talajosztályozás művelete — a lehetőség határáig — egyöntetűvé válhassék.

A szerénytelenség vádját magamról elhárítandó, jó előre kijelentem, hogy a hangoztatott irányeszméket nem én fogom megadni, de legkevésbé azokat teljesen kimeríteni. Mert a talajnak a törvény szellemében történendő szabatos minősítését

*) Előadatott az Országos Erdészeti Egyesület 1887-ik évi közgyűlésén.

czélzó vezérelvek megállapítása, a különböző viszonyok, s a megítélést módosító tényezők sokasága miatt, számosabb forrásból meritett tapasztalatoknak a hozzájárulását alig ha fogja nélkülözhetni.

*

*

*

Az erdőtörvény alapján megkülönböztetendők: az abszolút mezőgazdasági talaj, a feltétlen erdőtalaj, a véderdők talaja és a beerdősítendő kopár területek talaja. A törvény bár rövid szavakkal, de olyan szabatosan, élesen körvonalazva adja egyik és másiknak fogalmát, hogy aziránt, mi értendő abszolút mezőgazdasági talaj, feltétlen erdőtalaj stb. alatt, az erdészeti szakemberek között véleménykülönbség aligha felmerülend. Nyílt kérdés tehát csak az, miként nyerjenek ezen fogalmak, az erdőtörvény követelményei és polgártársaink méltányos igényei tekintetéből, kielégítő gyakorlati megoldást.

Földünk külső szilárd kérgének azon része, mely a növénytenyésztetre közvetlenül, avagy közvetve még visszahat, nevezetesen pedig a termőréteg mélysége, talajának összetétele, physikai tulajdonságai, a földkéreg domborulati viszonyai, a tengerszin feletti magasság, és a meteorológiai tényezőknek összehatása fogják a talajminősítésénél az alapot szolgáltatni.

A gyakorlati életben nincsen arra idő, de nem adatik meg a költség sem hozzá, hogy az elősorolt tényezők mindegyike, tudományos segédeszközökkel, hosszadalmas uton megállapíttassék. Többnyire beérjük azzal, hogy a termőréteg mélységét, talajának összetételét, physikai tulajdonságait az e célra kiásott gödrökben, esetleg pedig vizmosás, avagy földszakadásokon, közvetlen szemlélés által meghatározzuk. A domborulati viszonyokat — az e téren már gyakorlottabb erdész — szembecslés, a kezdő pedig szögmérés útján állapíthatja meg. A tengerszin feletti magasságot megyei, katonai,

avagy más alkalmas térképről egyszerűen leolvassuk. És végül, a meteorológiai tényezőknek összehatására az erdő, s az erdőt körítő mezőgazdasági területek növénytenyészetéből következtetünk.

Ha már ezen segédadatok birtokában vagyunk, a talaj, illetve feltétlen erdőtalajnak a minősítése, összehasonlítás alapján fog a legczélszerűbben megtörténni. Ha Péternek a földjét, mely állandó mezőgazdasági mivélésre kétségtelenül alkalmas, jól ismerem; akkor Pálnak az erdőtalaját, melynél ugyanazon földtani tényezőkre ismerek, abszolút mezőgazdasági talajnak fogom minősíteni. Ha ellenben gondos körütekintés azt mutatná, hogy az olyan talajon, mint a melyen Pálnak az erdőségei állanak, mezőgazdasági mivélést sem Péter, sem Pál nem gyakorol, mert okszerűen nem is gyakorolhat, Pálnak a talaját feltétlen erdőtalajnak fogom minősíteni.

Igen ám, de a természet nem ismer ugrásokat! Az abszolút mezőgazdasági talaj és az élesen jellegzett feltétlen erdőtalaj között kell lennie, s kétségtelenül van is, a talajqualitásoknak egész láncszorozatja. Ha a folytonos átmenet és összefüggésben elképzelt láncszorozat felerészébe osztóvonalat helyezünk, ezen osztóvonal fogja képezni az átmenetet a mezőgazdasági talajból, a feltétlen erdőtalajhoz. Mennél közelebb állandunk ezen átmenethez, a talajminősítés annál nehezebb és annál bizonytalanabb lesz; de egyuttal a hiba is, melyet esetleg elkövethetünk, annál csekélyebb.

A talajnak a földtani és meteorológiai viszonyok alapján történt minősítése, minden esetben a feltétlen állandóság jelle gével nem fog birni. Könnyen elképzélhető azon eset, hogy valamely feltétlen erdőtalaj hosszabb, vagy rövidebb idő múlva, abszolút mezőgazdasági talajjá fog átalakulni és viszont. Legyen például a megítélés tárgya egy ligeterdő, melynek gyakori árvizek által borított, elmocsárosodott talaját kénytelen

volnék — kizárólag e miatt — feltétlen erdőtalajnak minősíteni.

Ha alkalmi védművek kiépítése által ezen ligeterdő ármentesítettik, úgy talaja, igen természetesen, abszolút mezőgazdasági talajnak minősítendő. És ha ezen védművek bármely oknál fogva megszűnnek lenni, akkor az abszolút mezőgazdasági talaj ismét feltétlen erdőtalajjá alakulhat át.

* *

Nem tudom, vajjon igen tisztelt szaktársaim egyetértene-e velem, a midőn azon meggyőződésemmek adok kifejezést, hogy a talajnak, illetve feltétlen erdőtalajnak az osztályozása, ha a megítélés elvontan és kizárólag a földtani és meteorológiai viszonyok összes tényezőire állapíttatnék, az erdőtörvénynek ide vonatkozó intézkedései által elérni óhajtott magasabb törekvésnek teljes mértékben megfelelni nem fog. Csekély felfogásom szerint, a törvény ezen magasabb intentiójának akkor fogunk kielégítő mértékben eleget tenni, ha a talaj, illetve feltétlen erdőtalaj minősítésénél, azon vidéknek, a melyen dolgozunk, egyszersmind általános közgazdasági viszonyaival is lelkiismeretesen számot vetünk. Ez értelemben, a befásított és befásítandó földrészletek abszolút nagysága, azok területaránya a mezőgazdasághoz, a népesedési viszony, a közlekedés fejlettsége stb. volnának méltánylandók.

Ha a földtani és meteorológiai tényezők összehatásából meritett megítélést ezen közgazdasági faktor is támogatni fogja, akkor a talajminősítésnél, oly esetekben, midőn a talaj az abszolút mezőgazdasági talaj és feltétlen erdőtalaj között, tehát a már egyszer megemlített átmenethez igen közel áll, ezen újabb tényezők a feszélyeztető kétkedést, a nyugtalanító bizonytalanságot, az erdőtörvény intentiójának, de egyuttal a földmivelő és erdőbirtokos kölcsönös meglege-

désére mihamar el fogja enyészteni. Feltéve ugyanis, hogy a mezőgazdasági művelésre használható terület, egy népes vidék lakóinak, a legégetőbb szükségleteit is alig képes fedezni, a minősítendő talaj pedig az átmenethez közel áll, akkor ezen talajt általános közgazdasági tekintetből abszolút mezőgazdasági talajnak vélem minősíthetni. Ellenben, ha valamely gyéren benépesített vidék, igavonó- és kézi erő hiányában, az említett talajnál jobb minőségű földrészteteket sem képes mezőgazdasági célokra okszerűen hasznosítani, akkor ugyanolyan talajt jó lelkiismerettel feltétlen erdőtalajnak fogom minősíteni.

A közgazdasági tényezőnek szerepkörét határozottabban megvilágítandó, legyen szabad az abszolút mezőgazdasági talaj és feltétlen erdőtalajnál, mindegyik közé — a mondottak értelmében — egy-egy lépcsőfokot beékelni. Előrebocsátva azt, mikép ez alkalomból, hogy a szavak az értelmet is telhetőleg kifejezzék, a feltétlen erdőtalajt „köteles erdőtalajnak” fogom elnevezni.

Ily feltevés mellett megfogjuk különböztetni az abszolút mezőgazdasági talajt, és feltételes mezőgazdasági talajt, azután a feltételesen köteles erdőtalajt és feltétlenül köteles erdőtalajt. Tekintve az erdőtörvény követelményeit, az első kettő a szabad mezőgazdasági talaj, az utóbbi kettő pedig a feltétlen erdőtalaj keretébe tartozand. Az abszolút mezőgazdasági talaj és a feltétlenül köteles erdőtalaj, a mennyiben emberi előrelátás a jövőnek tényezőit számításba veheti, állandó faktoroknak tekintendők; ellenben a feltételes mezőgazdasági talaj és feltételesen köteles erdőtalaj, a közgazdasági avagy földtani viszonyok változtával, egymással helyet is cserélhetnek.

Azon esetben, ha az előzményekben vázlatosan ecsetelt irányeszmék, a talajosztályozás miveletének zsámolyául elfogadhatók, akkor az erdőtörvény 17-ik §-ának rende-
 lése

szerint összeállítandó gazdasági rendszeres üzemtervekben, a talajminősítés rovatában, az imént elősorolt négy osztályzatnak az előjegyzését lehetne alkalmazni. Mindenesetre elkerültetnék az, hogy egyetlen fogalom — a feltétlen erdőtalajnak az ellentétje: mezőgazdasági talajnak, feltételes erdőtalajnak, abszolút mezőgazdasági talajnak, nem feltétlen erdőtalajnak, viszonylagos erdőtalajnak, és talán még egyéb általam nem olvasott szavakkal elneveztessék.

*

*

*

És — ha befejezésül azt kérdem magamtól, hogy a speciális erdészeti érdek mit kíván meg a talajminősítésnél, túlszigort-e, avagy kiméletes elnézést: határozott válaszem az, hogy egyikét sem. Mert úgy a közérdek, valamint a jól fel-fogott specialis erdészeti érdek is a talajminősítésnél csupán gondos körültekintést és szigorú tárgyilagosságot követel.

Nagybritánia erdészete.

Irta: Mudrony Pál.

Angliában, az önkormányzat hazájában, a központi állami hatalom nem vonta a mai napig az erdészetet a maga hatáskörébe. Állami erdészet oly értelemben, mint Poroszországban vagy hazánkban, nem is létezik ott. De napról napra érezhetőbb lesz annak szükségessége, hogy az erdészet ügyei a kor követelményeinek megfelelően rendeztessenek. Mozgalom támadt az erdészeti ügyek felkarolására s minket is érdekelni fog, annak folyamából a főbb mozzanatokat megismerni.

Az alsó ház f. év május havában egy választott bizottságot küldött ki, melynek feladatává tétetett, megvizsgálni, vajjon nem lehetne-e, erdészeti tanintézet alapítása vagy más

uton az erdészeti ügyén lendíteni és jövedelmezőbbé tenni az erdőterületeket. A bizottság 18 tagból alakult meg és Sir Lechmere nevezetett elnökévé. A bizottság 8 ülést tartott és 12 szakértőt hallgatott ki, a kik mindannyian Anglia, Scotia és Irhon valamely erdészeti vagy ezzel rokon érdeket képviseltek.

A bizottság jelentése az elnök előterjesztése alapján egyhangulag lett megállapítva. Legelőször is arra terjeszté ki a bizottság figyelmét: hogy mennyiben volna szükséges szakoktatásban részesíteni azokat, akik az erdőkezelésben alkalmazva vannak; másodsor: hogy e szükségnek mennyiben lehetne erdészeti iskolák alapításával megfelelni; harmadsor: vajjon nem kellene-e a parlament segítségével testületet alakítani, a mely bizonyítványokat adna az erdészeknek is véleményt erdészeti érdekek előmozdítása tárgyában; negyedsor vajjon remélhető-e, hogy ekként jövedelmezőbbé fognak válni az erdőterületek.

A jelentés kiemeli, hogy a magánerdők területe Angliában 1,466.000 acre (1 acre = 900 □öl), Skocziában 829,000 és Irhonban 330 acre; s hogy nem szenved kétséget, miszerint ezen 2,788.000 acre kezelése lényegesen megjavíthatnák. Kiemeli továbbá, hogy több mint 40,000 acre oly pusztta erdőterület van magában az ugynevezett Ujerdőn (New Forest), mely most végkép semmit nem jövedelmez s hogy kivált Irland nyugatán és Skoczia felvidékén, igen nagy területeket belehetne fásítani. Feltűnő mondja a jelentés, hogy míg a világ majd minden művelt államában egy vagy több erdészeti tanintézet áll fenn, Angliában, csupán az indusi szolgálattal kapcsolatban létezik némi nyoma a rendszeres erdészeti oktatásnak.

Az erdészeti tanács szervezésére nézve a bizottság azt javasolja: hogy

1. a tanács élén kiváló szakférfiu álljon, a kit a kormány nevezzen ki s a ki időszakonként jelentést tegyen a kormánynak;

2. hogy a tanács oly elemekből alakíttassék meg, melyek a főbb erdészeti ágak fejlesztésénél érdekelve vannak, képviselve legyenek abban ugy a tanintézetek mint a szaktársulatok;

3. hogy a következő testületek felkéressenek az erdészeti tanácsba képviselőt küldeni: az angolhoni királyi mezőgazdasági társulat, a skóthoni felvidéki és mezőgazdasági társulat, a dublini kir. társulat, az erdészeti hivatal, a Linnae-társulat, a gazdatiszti intézet, az angol faművelő társaság és hogy a Kew Garden igazgatója hivatalból tagja legyen a tanácsnak. A parliament mindkét háza is 3—3 tag által legyen képviselve a tanácsban, s ezen kívül néhány nagy erdőbirtokos legyen tagja, elsőbbség adatván utóbbiak közül azoknak, akik erdeiket tanítási célra felajánlják.

4. A tanács hatásköre legyen: *a)* erdészeti iskolákat állítani vagy legalább erdészeti tanfolyamokat nyitni; *b)* a vizsgázásra nézve előkészületeket tenni; *c)* hivatalos syllabust vagy törzskönyvet készíteni.

5. A vizsga tárgyai a következők legyenek: *a)* gyakorlati erdészet, *b)* növénytan, *c)* növényélettan és rovartan vonatkozással a fabetegségekre és a kártékony erdei rovarokra; *d)* geologia különös tekintettel a talajokra; *e)* a földmiveléssel kapcsolatos tárgyak, minők az alagsövezés, birtokfelügyelet, felmérés stb.

A költségeket a bizottság 500 font sterlinggel irányozta elő, mely összegből a tanácsjegyzők és a vizsgálók kapnának fizetést; de jelentékeny összeg befolyhatna vizsga díjakból is. Minthogy az indiai kormány által fenntartott cooperhilli akademiában van erdészeti tanfolyam azok részére, akik az indusi közigazgatási szolgálat számára képezik ki magokat, a bizottság abban a nézetben van, hogy egyelőre ezt a tanintézetet

kellene erdészeti iskolává átalakítani s a gazdasági akademiákat és gazdatiszt képző intézeteket arra lehetne utasítani, hogy növendékeik az erdészeti tanács előtt vizsgázzanak.

Ezek képezik a bizottsági jelentés lényegesebb pontjait.

A „Times“ f. év aug. 22-iki száma érdekes commentárt ír a bizottsági jelentésről, melyből kiemeljük a következőket:

„A képviselőháznak az erdészet tárgyában kiküldött választott bizottsága nagyon szerény körben mozog. Nem is javasolja azt, hogy egy erdészeti törvény alkottassék a britt királyság vagy az egész britt birodalom számára; a jelentés csak azt az egy gyakorlati indítványt tartalmazza, hogy miként kelljen egy olyan tanácsot létesíteni, mely kezébe vegye az okszerű erdőkezelésben való kiképeztetés ügyét. Három év előtt már szőnyegre került az erdészet előmozdításának kérdése, de akkor tudatlanságon és hanyagságon szenvedett hajótörést. A britt közönségnek soha eszéágába nem jutott, hogy létezzék erdészet, mint tudomány. Az ország némely részében, főkép Irlandban a fákat oly ellenségnek tekintették, a melyet mindenkép el kell pusztítani, vagy a hol a fákat megtürték úgy bántak velök mint a vadvirágokkal, melyeknek megengedtetik, hogy szabadon nőhessenek vagy enyészszenenek el. Az erdőültetés vagy felújítás általában rendszer nélkül történt. A talaj, éghajlat vagy terepviszonyok nem vétettek tekintetbe. Skócziában ugyan lehettek egyes kivételek, de közönségesen soha nem lett elismerve, „hogy az erdészet egy ága a mezőgazdaságnak“ (?) és hogy ép oly rendszeres oktatást igényel mint amaz. A kiküldött bizottságé az érdem, hogy ez igazságot elismertetésre juttatta. A jelentés igen határozottan kimutatja, hogy mulhatlanul szükség van rendszeres erdészeti oktatásra, vizsgatételre és tankönyvekre. Ki van mutatva, hogy az egyesült királyságban több testület van, melyekből erdészeti tanácsot lehet alakítani s javaslatba van

hozva, hogy a cooperhilli collegium indusi erdészeti tanfolyamából lehetne a kezdetben szükséges tanerőket venni. A költség eleinte nem haladná meg az 500 font sterlinget s ekkor nem lehetne Nagybrittaniának többé azt a szemrehányást tenni, hogy ha egy angol ember megakarja tanulni a faültetést, hát Németországba vagy Franciaországba kell mennie.

Az egyesült királyságban levő erdőségek kiterjedése sokkal nagyobb, hogy sem azokat tanulatlan kezelők kényére lehessen hagyni; csaknem három millió holdat foglalnak el az erdők és ennek valószínűleg tulnyomó nagyobb része oly bánásban részesül, mely felett elszörnyűködnék egy németországi erdész. Ha Bismarck hg. megtisztelné ez országot látogatásával, sokkal inkább félnünk kellene azon ítéletétől, melyet az angol erdészlet felett mond, mint attól, hogy politikai és hadi közigazgatásunkat ítélhetné el. Nálunk ugyiszólván minden erdő oktanuln intéztetik. A tulajdonosok és személyzetük aligha volnának képesek erdőkezelésüket megokolni. A gazdálkodás ezen ágában való tudatlanságot még feltűnőbben észlelhetni az erdőültetés elmulasztásában. Rengeteg területet lehetne magában Angliában erdőséggé alakítani. Sir Walter Scottnak, Adams főfelügyelőnek és Athole herczegnek Skócia északi részében e század elején tett fáradozásait a közügy javára meglehetne ujítani. Walesben is 163 ezer acerenál több a kopár terület, melyet csak befásításra lehet használni. Hát még Irlandban mennyivel lehetne növelni a most 330.000 acrera menő erdőterületet! Az okszerű befásításból eredő haszon nemcsak a fahasználatban mutatkozik. Erdőültetéssel enyhíteni lehet az éghajlatot s ekként a mezőgazdaságnak nem egy ágát jövedelmezőbbé tenni. De a beerdősítéshez okvetlen szakismeret igényeltetik. A tudatlanok előtt a befásítás rendkívül egyszerű dolognak tetszik. De voltaképen alig

van gazdasági ág, mely több gondot s állandóbb gondozást igényelne, mint az erdőkezelés. A ki erdőt ültet, annak oly ébernek kell lennie, mint egy tábornoknak ellenséges országban. Neki a földtani és légköri viszonyokat olyan figyelemmel számba kell vennie, mint a tábornoknak azt, hogy vizet, élelmet honnan fog szerezni. Fiatal fácskáit olyan szépen kell elhelyeznie, mintha azok ezredek volnának, melyeket csatasorba állít. Egyik faj az egyik, másik más talajnak felel meg inkább. Emez könnyen állja a szárazságot, amazt folyton nedvesen kell tartani. Egy-máshoz való viszonyukat is nagyon gondosan figyelembe kell venni. Némely fa az erdő széleket szereti, ahol szabadon járhatja a szellő, másokat meg nem lehet eléggé összezsúfolni. A mint aztán felnőnek, tudományos pontossággal kell őket gondozni, nyesegetni és ritkitani. Mikor érett kort érnek el, ép oly gondnal vagy még nagyobbval kell eljárni a kellő és okszerű kihasználásnál. Minden angol erdész azt hiszi, hogy ő alaposan érti a maga mesterségét. Az önbizodalom legkevésbé sem hiányzik ennél az osztálynál. De a külföldi erdészek bizony egyetértenek abban, hogy tisztelet a kivételeknek, ez az osztály nagyon is tudatlan. Megmutatja ezt egy tekintet a britt erdőterületekre, a mely nagyon is rossz benyomást tesz a szemlélőre. Hát még ha tekintetünket a Britt-szigetről a Brittbírodalomra irányozzuk és szemlét tartunk az erdőterületek felett: mennyivel kedvezőtlenebb lesz a benyomás! A britt erdő jövedelme jelentéktelen a bírodalmi összes jövedelem mellett, a mely sokkal nagyobb, mint a világ bármely más államáé. A South Kensingtonban tavaly tartott kiállítás megmutatta, hogy a nagy becsű fáknak csodás gyűjteménye foglaltatik erdőinkben. Nem egy gyarmatunk van, ahol a talaj termékenysége s az állandó jóllét a helyes erdőgazdaságtól függ, s hol a kiméletlen erdőirtás a legkárosabb hatással lehet ugy a mező-

gazdaságra mint a jövő nemzedék egészségi állapotára. Másokban a szálfá a gazdagságnak kiapadhatlan forrása lehet, ha helyesen kezeltetnek s ha tőke és nem jövedelemként bánnak az erdőkkel. Indiát kivéve, nem is ismerik most még el, hogy e tárgyban a tudomány tanai szerint kell eljárni. Az eredmény az, hogy mindenütt megölik a tyukot a tojásért, a melyet neki állandó egymásutánban tojni kellene. Az erdészeti iskola vagy ily iskolák egész sora, legalább megfogja akadályozni azt, hogy ez az erdőpusztítás tovább folyjon anélkül, hogy ellene tiltakozás történjék. A gyarmati kormány nem fogja elmulasztani, hogy hasonló intézetet állítson fel, mint a minővel India számára az okszerű erdőműveléshez a kezdet megtörtént. Jó lesz mindenesetre kibővíteni Cooper-Hilben az indusi erdészeti iskolát. Ha abban új tanfolyamokat fognak nyitni, akkor szélesebb látkörrel is fognak az egyes tantárgyak előadatni, melyek most csak India viszonyaihoz alkalmaztatnak.

Az erdészeti bizottság jelentése a kérdésnek csak gazdasági oldalára van tekintettel, de ezen kívül más oldala is van a kérdésnek, mely nem kevésbé vonzó. A faültetés egyike a legkellemesebb mezei foglalkozásoknak. A földbirtokos egyiknél sem áll közvetlenebbül a természettel szemben, és sehol nem számít annyit az ő személye. Azt képzelheti, hogy ültetvényében saját kezemunkáját látja, és ha fáradságot vesz magának a fák gondozására, hiuság nélkül is gondolhatja ezt. Semmiféle gazdálkodásnál nem élheti bele magát annyira a jövőbe. A szemet nem gyönyörködteti semmi annyira a nélkül, hogy messze csapongnia kelljen. A nagy közönség általában éppúgy érdekelve van, mint a földbirtokos abban, hogy ezen kellemes látvány gyarapíttassék. A földbirtokos gyönyörködhetik a maga erdejében; a közönség gyönyörűséget találhat minden erdőben. Az angol erdők jelen állapotjukban tartós gyönyörét képezik

az angol népnek. Minél buzgóbb a faültetési vágy, és minél tökéletesebb a rendszer, annál több gyönyörűséget fognak nyújtani az erdők a nagy közönségnek. Attól lehetne tán tartani, hogy ha az erdőtulajdonosok leginkább csak saját hasznukat nézik, ez az erdők festői szépsége rovására fog történni. A tudomány mindkettőt egyaránt felkarolja. Az egyhangu faültetés Angliában és Skóciában inkább tudatlanságból mint haladási vágyból ered. Tudatlan kezelési rutin mondotta ki az 1877-iki törvényben, hogy a New-Forrestbe csak fenyőfákat kell ültetni. Ha az erdészetet a multban rendszeresen tanították volna, ilyen záradék nem csuszhatott volna be egy oly törvénybe, mely egy erdőterület befásításáról szól.

Látni való a fentebbiekből, hogy Anglia erdészeti közgazgatása, egészben véve sokkal alantabb fokon áll, mint Magyarországé. De azt nem szabad elfeledni, hogy az angol erdőtulajdonosok általában véve képzett gazdák, magasabb műveltségi fokon állnak, mint igen sok magyar erdőbirtokos. S az egész anyakirályságban legalább sehol sem folytatnak oly rablógazdaságot, a minőt sajnos hazánknak nem egy vidékén lehetett s részben még ma is láthatni, ahol nem ritkán nagy birtokok az erdő szabad használatával bérbe adatnak, s a bérlő csak azt nézi, hogy hirtelen pénzzé tehessen annyi fát, a mennyit csak lehet. Vagy a tulajdonos távollétében a gazdatiszt köt szerződést, a fát lábon, jó olcsón eladja s a vevőt neki szabadítja, hogy vágasson a hol tetszik. A vevő aztán csak *primae classis* fát vágat; néha 1000 öl helyett 1500-at, holott minden használható fát tartoznék feldolgoztatni. A kerülőt megvesztegeti és hordatja hónapokon át a fát a piacra, a nélkül, hogy a tulajdonosnak tudomása volna róla. Nyárban végre elmegy a tulajdonos megnézni erdejét. Mi történt ott! Egész hegyoldalokon el van rontva a legszebb erdő, a java fát részben még ölbe rakva találja,

a görcsös, nehezebben feldolgozható törzsdarabok s a fakoronák szanaszét hevernek, s ha csak úgy megközelítő számítást csinál, rájön, hogy legalább is háromszor annyi fája odaveszett, mint a miből az eladott ezer öl kikerülhetett volna, s hogy azon a területen több mint egy generáción át nem lesz sem erdő, sem legelő. Ilyen gazgálkodást, a Times panaszkodása daczára, sehol nem lehet Angliában találni.

Ha mintaszerű is a magyar állami erdészeti bizonyos tekintetben, de az angol gentry magán-erdőgazdasága óriásilag felette áll a magyar gentry erdőgazdaságának. E tekintetben igen sok még a teendő hazánkban. Szükségesnek tartottam megjegyezni ezt, nehogy elbizzuk magunkat, mintha erdőgazdaságunk sokkal különb volna az angolországinál.

Egyesületi közlemények.

I.

(Az országos erdészeti egyesület 1887. szeptember 9-én tartott rendes választmányi ülésének jegyzőkönyve).

Jelen voltak: Gróf Tisza Lajos elnök ő exja; Bedő Albert első alelnök; Abrudbányai Béla, Belházy Emil, Eleőd Jósza, Havas József, Hoffmann Sándor, Illés Nándor, Kallina Károly, Rónay Antal, Rutska Tivadar választmányi tagok; Tomcsányi Gusztáv alapítótag és Horváth Sándor titkár.

I. A pénztár állásáról a titkár a következő jelentést terjeszti elő:

Az egyesület bevételei folyó évi január hó 1-étől kezdve a mai napig	20.036	frt	17	krra,
kiadásai pedig ugyan ezen idő alatt	15.405	"	34	"
rugnak; pénztári készlete tehát	4.630	frt	83	krt

tesz ki, mely összegből 4.000 frt takarékpénztárakban van gyümölcsözőleg elhelyezve, 630 frt 83 kr pedig az egyesület kézi pénztárában őriztetik.

A kimutatott összes bevételből 626 frt 33 kr mult évi pénztári maradékot képez, 200 frt uj készpénz alapítvány fejében, 1892 frt kötelezvényekben tett régi alapítványok törlesztésére, 130 frt a gróf Tisza Lajos alapítvány javára és 145 frt 90 kr a Bedő Albert ösztöndíj alapítvány javára fizettetett be. A többi bevételekre tehát 17.041 frt 94 kr esik.

Ellenben a kimutatott 15.405 frt 34 kr összes kiadásból 9.772 frt 91 kr oly összeget képez, mely különféle címek alatt az alapítványi tőkéhez csatoltatott. A rendes kiadások tehát ezen összeg levonása után 5.632 frt 43 kr-ra rugnak.

A kézi pénztár fentebb kimutatott 4.630 frt 83 kr feleslegén kívül a pénztárban őriztetik továbbá a letéti számadás szerint 2 darab egyenként 550 frtról szóló, 1 darab 1.000 frtról szóló, 1 darab 1.360 frtról szóló és egy darab 1.100 frtról szóló takarékpénztári könyvecske is, melyekkel a Deák Ferencz alapítvány még ki nem adott pályadíjai és a műszótár költségeire félretett összegek vannak gyümölcsözőleg elhelyezve.

Végül szintén a pénztárban őriztetik az alaptőkének az alapítványi számadás szerint mutatkozó 14.964 frt 18 krnyi készlete is, melyből 14.864 frt 18 kr takarékpénztári könyvecskével van képviselve, 100 frt pedig egy 100 frt névértékű 5 0/0-os magyar papíráradék kölcsön kötvényből áll.

Ezek szerint a jelenlegi pénztári készlet a következő:

kézi pénztári készlet	4.630 frt 83 kr ;
-----------------------	-------------------

letéti „ „	4.560 „ — „
------------	-------------

alapítványi pénztári készlet	14.964 „ 18 „
------------------------------	---------------

Összesen	24.155 frt 01 kr.
----------	-------------------

Az adatok a készletekkel összehasonlítottván a jelentés tudomásul vétetik.

II. A titkár jelenti, hogy az alapszabályok értelmében a Bedő Albert alapítvány folyó kamataiból kiadandó második ösztöndíjra a pályázat a szabályszerű feltételek közlése mellett kiíratott s ezen pályázat alapján a most kiadandó évi 300 frtos ösztöndíjért összesen 9-en nyújtottak be folyamodványt névszerint:

Pausinger Károly, Dufek Pál, Máhr Károly, Kolbenheyer József, Belházy Gyula (kalocsai) jelenleg első évet végzett erdőakadémiai hallgatók, Belházy Gyula (m.-szigeti) végzett középiskolai tanuló, Lux Alajos másodévet végzett erdőakadémiai hallgató, Plech József középiskolát végzett tanuló és Diakanovich Sándor műegyetemi hallgató.

Ezen folyamodók közül Diakanovich folyamodványa tekintettel arra, hogy atyja az egyesületnek nem volt tagja az alapszabályok értelmében nem volt figyelembe vehető, a többi ellenben kivétel nélkül mind jogosítottnak találtatott az ösztöndíjért való pályázásra. Ennélfogva a titkár mind a nyolcz elől említett folyamodóra nézve részletes előterjesztést tesz a beterjesztett okmányok alapján úgy az egyes folyamodók által tanusított iskolai előmenetelről mint a szülők anyagi helyzetéről.

Ezen előterjesztés s illetőleg a bemutatott bizonyítványok szerint iskolai előmenetel tekintetében első sorban Pausinger Károly első évet végzett selmeczi erdőakadémiai hallgató érdemel figyelmet, ki a selmeczi akadémia első évi tanfolyamáról valamennyi társa között a legkitünőbb bizonyítványt mutathatja fel; utánna pedig érdem szerint Dufek Pál, Máhr Károly, Kolbenheyer József, Belházy Gyula (m.-szigeti), Belházy Gyula (kalocsai), Lux Alajos és végül Plech József sorozhatók. A mi ellenben a szülők anyagi

helyzetét illeti első sorba Plech József, utánna Kolbenheyer József, Dufek Pál, Belházy Gyula (kalocsai), Lux Alajos, Máhr Károly, Belházy Gyula (m.-szigeti) és legvégül Pausinger Károly helyezhetők.

Az igazgató választmány figyelembe véve az előterjesztett adatokat, noha az iskolai előmenetel tekintetében Pausinger Károlyt találta a legérdemesebbnek, mindamellett tekintettel arra a körülményre, hogy az alapszabályok értelmében a szülők anyagi helyzete is figyelembe veendő és tekintettel arra, hogy Pausinger atyja a többi folyamodó szüleihez képest leginkább van abban a helyzetben, hogy fiát tanulmányainak végzése idejéig vagy esetleg addig, míg további sikeres előmenetel alapján, esetleg állami ösztöndíjat nyerhet — a szükséges anyagi támogatásban részesítse — a Bedő Albert alapítvány rendelkezésre álló 300 frtos évi ösztöndíját az előmenetel tekintetében közvetlenül Pausinger után következő Dufek Pál első évet végzett erdőakadémiai hallgatónak, Dufek Elek szűk anyagi viszonyok között élő káptalani pagonyerdész fiának ítélte oda, elrendelvén, hogy az ösztöndíj az alapszabályokban kikötött feltételek szerint folyó évi október hó 1-étől kezdve szolgáltassék ki nevezettnek.

III. A titkár hivatkozással a f. évi április hó 7-én tartott választmányi ülés IV. pontjára bemutatja ghymeszi és gácsi gróf Forgách Károlynak folyó évi április 23-án a nyitrai közjegyző előtt 149. szám alatt kiállított nyilatkozatát, melyben végérvényesen kijelenti, hogy a m. nemzeti múzeumnak hagyományozott aggancsgyűjteményét a múzeum igazgatóságának beleegyezése mellett az országos erdészeti egyesületnek engedi át, oly kikötéssel azonban, hogy a gyűjtemény örök időnkön át csonkítatlanul megőrzendő, továbbá, hogy az egyesület netaláni feloszlása esetében a közgyűlés a gyűjtemény sorsa felett szabadon ne rendelkezhessék, hanem köteles

legyen azt további megőrzés végett eredeti tulajdonának a m. nemzeti muzeumnak átadni.

Miután gróf Forgách Károly ezen feltételeket említett nyilatkozatában az egyesületi alapszabályokba kívánja felvételni, az elnökség az alapszabályokba közvetlenül a könyvtárra vonatkozó szakasz után a következő új szakasz felvételét ajánlja:

Gróf Forgách Károly által alapított agancsgyűjtemény.

„112. §. Ghymesi és gácsi gróf Forgách Károly 1887. évi április 23-án közjegyző előtt kiállított nyilatkozatában beleegyezését adván ahhoz, hogy Ghymes, Ghymes-Kosztolán és Velsicz községek határában fekvő birtokain lőtt vadaktól származó agancsgyűjteménye, melyet végrendeletileg a m. nemzeti muzeumnak hagyományozott, a m. nemzeti muzeum beleegyezésével az országos erdészeti egyesület székházában helyeztessék el: — a gyűjteménynek az a része, melyet a hagyományozó 1886. évi május havában a m. nemzeti muzeumnak már átadott, a m. nemzeti muzeumtól, ennek beleegyezésével 1887. évi június havában átvétetett és az országos erdészeti egyesület székházában helyeztetett el.“

„Ezen gyűjteménynek már átvett, ugyszintén a hagyományozó halála után később átveendő része is az egyesület hivatalos helyiségeiben felállítva, nyilvános gyűjteményként kezelendő s az egyesület fenállása alatt mindvégig csokitatlanul megőrzendő.“

„Az egyesület feloszlása esetében a gyűjtemény felett az egyesület közgyűlése nem rendelkezhetik szabadon, hanem a hagyományozó által 1887. április 23-án kiállított közjegyzői okirat értelmében köteles lesz azt a m. nemzeti muzeum igazgatóságának átadni.“

Az igazgatóválasztmány ezen javaslatot elfogadván, felkéri az elnökséget, hogy azt végleges elfogadás és az alap-

szabályokba való beigtatás elrendelése végett a folyó évi közgyűlés elé terjeszse.

IV. Az elnökség jelenti, hogy a megelőző ülésen nyert felhatalmazáshoz képest a folyó évi közgyűlés napirendjét és tárgysorozatát véglegesen megállapította és kihirdette. Tudatja egyuttal, hogy a közlekedési ministerium a közgyűlés második napjára kért különvonatot 50⁰/₀ dijmérsékléssel engedélyezte s egyuttal a közgyűlésre utazóknak a rendes vonatokon is 33¹/₃⁰/₀ kedvezményt adott.

V. A titkár jelenti, hogy Ő Felségének megrendelt arczképe elkészült s rövid idő alatt az egyesület nagy termében fel is állittatik, jelenti továbbá, hogy a kép kerete és a nagy terem számára szükséges könyv- és gyűjtemény-szekrények a mult választmányi ülés felhatalmazása alapján szintén elkészítettek s az utóbbiakban több gyűjtemény összeállítása is megkezdetett, még pedig:

a) a magyarországi fák és cserjék egy minden alkatrészt (fát, ágot, levelet, rügyet, virágot, gyümölcsöt stb.) magában foglaló gyűjteménye, melyhez az anyagot több buzgó egyesületi tag gyűjtötte össze és bocsátotta rendelkezésünkre úgy, hogy az egyesületnek csak a szállítási költségeket kellett viselnie. Jelenleg e gyűjtemény 58 fát és 24 cserjét foglal magában 60 fiókban elhelyezve;

b) egy hasábalaku fagyűjtemény a különböző fanemek szerkezetének feltüntetésére; jelenleg képviselve van benne 66 fa és 31 cserje;

c) egy szénygyűjtemény a főbb fanemek közönséges, erdei szénítés útján nyert szenéből összeállitva;

d) egy koczkaalaku szénygyűjtemény a különböző fanemek egy-egy koczka alakra kimetszett szabályos alakú részének szénné égetése útján összeállitva;

e) egy általános erdészeti rovargyűjtemény, mely az erdei fákön előforduló összes rovarokat magában fogja idővel foglalni; jelenleg azonban még csak egy része van összegyűjtve a szükséges anyagnak;

f) egy speciális erdészeti rovargyűjtemény, mely a főbb fanemeken előforduló rovarokat az általok előidézett károsítással együtt mutatja be; jelenleg 12 főbb fanem rovarai vannak összeállítva;

g) egy szerszám- és eszközgyűjtemény, mely a folyóson elhelyezett hat táblán fog felállíttatni; kiterjed az erdőművelésnél, fatermelésnél; faszállításnál, szénitésnél és a fa erdei feldolgozásánál használt eszközökre és szerszámokra, melyeknek egy része a kiállítás alkalmával szereztetett meg, más része pedig Selmeczen az akadémia múlakatosá által készített el;

h) Magyarország erdészeti térképe és 13 erdészeti jelentőségű fénykép diszes tölgyfa keretben, melyekhez a keretet Baiersdorf Károly alapító tag készíttette;

i) végül felállíttatott helyiségeinkben a gróf Forgách Károly által alapított agancsgyűjtemény is, mely 1756 darab agancsból áll és az elnöki előszobában, irodai előszobában, irodában, titkári szobában, könyvtári szobában és a nagy teremben van elhelyezve.

Örvendetes tudomással vétetik.

VI. A titkár jelenti, hogy az egyesületi ház biztosítási szerződése folyó évi augusztus hó elején lejárt s ennél fogva elnök ő excellenciája felhatalmazásával a szerződést hat évre meghosszabbította, oly feltétellel, hogy az egyesület az első biztosítási évben csak az illetéket és bélyeget fizeti, a következő öt év alatt pedig 23.900 frt 86 kr biztosított összeg után évenként 21 frt 52 krt.

Miután a biztosítási illeték ezen szerződés alapján az öt fizetési évben is csekélyebb mint az eddigi egy éves biztosításnál volt, a választmány jóváhagyja a tett intézkedést.

VII. Özv. Réti Alajosné, ki a férje által tett 100 frtos alapítvány ez évi kamatjának megfizetését megtagadta, a titkári hivatal újabb megsürgetésére kérelmet nyújtván be az iránt, hogy a kérdéses alapítványi tőke leirassék, az igazgató-választmány utasítja a titkárt, hogy folyamodónő anyagi viszonyai felől biztos tájékozást szerezve a tárgyban később indokolt javaslatot terjesszen elő.

Atzél Péter alapító tag kérelme folytán pedig felhatalmazza az elnökséget, hogy abban az esetben, ha most nevezett alapító tag az általa kötelezvényben tett alapítvány esedékessé vált kamatait a folyó év végéig pontosan törleszti s a későbbi kamatok befizetésére magát írásban kötelezve egyuttal a tőkének biztosítására az egyesület ügyvédje által elfogadhatónak talált biztosítékot nyújt, — a felmondott tőke behajtásától mindaddig míg a kamatok pontosan fizettetnek, elállhasson.

VIII. A titkár bemutatja az Erdélyi magyar közművelődési egyesület folyó évi augusztus 12-én 2076. szám alatt kelt átiratát, melyben az egyesületet f. évi augusztus 28-án Sepsi-szentgyörgyön tartott közgyűlése alkalmából képviselők küldésére, a közgyűléssel kapcsolatban rendezett erdészeti kiállítás alkalmából pedig 250 frank jutalomdíj kitűzésére kérte fel. E felhívás folytán az egyesület képviselésére Nagy Gyula kir. erdőfelügyelő, Kovács Géza központi főerdész és Simon Gyula járási főerdész urak kérettek fel, az egyesület második kérése azonban tekintettel az alapszabályok 2-ik és 63-ik §-aira és arra a körülményre, hogy az igazgató-választmányt az idő rövidsége miatt összehívni nem lehetett, nem teljesíthetett. Tudomásul vétetik.

IX. A titkár bemutatja Fekete Lajos m. kir. erdőtanácsos és akadémiai tanár kérelmét, melyben bejelentvén, hogy az egyesület által 100 darab arannyal jutalmazott „A tölgy és tenyésztése” című munkáját a bíráló bizottság jelentése értelmében kiegészítette s teljesen átdolgozva sajtó alá rendezte, kéri az igazgató-választmányt, hogy annak kiadását oly feltételek mellett mint Szécsi Zsigmond „Erdőhasználatlan” című munkájánál történt, az idei közgyűlésen ajánlani kegyeskednék.

Az igazgató-választmány Fekete Lajos könyvének mielőbbi megjelenését az erdőszet érdekében kívánatosnak tartván a kérelmet magáévá teszi s ennél fogva felkéri az elnökséget, hogy a kiadás elvállalását a folyó évi közgyűlésen javaslatba hozni sziveskedjék.

X. A titkár jelenti, hogy az építési vállalkozók vég számlái a művezető és ellenőrző építészek által még nem vizsgáltattak mind felül s ennek folytán a folyó évi közgyűlésig a végleszámlálás sem ejthető meg. Mindamellett elnök ő exja intézkedett, hogy a felmerült költségekről addig is míg a felülvizsgálat befejeztetik a közgyűlésnek való bejelentés végett teljesen megbízható adatok állittassanak össze, oly módon, hogy a felülvizsgált vég számláknál a helyesbített összegek, a még felül nem vizsgáltaknál pedig a vállalkozók által követelt maximális összegek vétessenek számításba, minthogy ilyen számítás mellett ki van zárva az az eshetőség, hogy a költségek összege a végleszámlálásnál nagyobbra üssön ki, mint a mennyinek most előlegesen számittatik s ennél fogva a bejelentendő adatok alapján megnyugvással lesz kérhető a közgyűléstől is, hogy az építés ügyében eddig tett intézkedéseket jóváhagyólag tudomásul véve a végleszámlálás megejtésére és a vállalkozók járandóságainak kifizetésére felhatalmazást adjon, a mire mindenestre szükség is lesz, mivel a vállalkozók kif-

zetésével tekintettel arra, hogy kötelezettségi idejük nagyobb részint már letelt, a jövő évi közgyűlésig semmi esetre sem lehet várni.

Az ekként keresztül vitt számítás szerint az építési költségek maximális összege az egyesületi helyiségek berendezésére fordított költségeken kívül 194.263 frt 48 kr-ra, a berendezési költségekkel együtt pedig 203.382 frt 15 kr-ra számíthatók.

Miután az építési költségek a berendezési költségen kívül összesen 195.000 fr-ra irányoztattak elé, a kivitelnél nem mutatkozik túllépés, hanem néhány száz forint megtakarítás lesz elérhető.

A 203.382 frt 15 kr. összes költségekből ez idő szerint ki van fizetve 164.004 frt 25 kr, kifizetetlen tehát még 39.277 frt 90 kr. Ebből azonban mintegy 25.000 frt nehézség nélkül fedezhető az egyesület jelenleg meglevő készleteiből is, mivel az egyesületi pénztár 24.000 frtot meghaladó készlete és a földhitelintézetnél levő 1.500 frtnyi értékpapir e célra egészen felhasználható, a mennyiben az egyesület folyó évi kiadásai a még hátralévő bevételekkel előre láthatólag teljesen fedeztetni fognak. Abban az esetben is tehát, ha a még kifizetetlen költségeket még ebben az évben kell törleszteni, kölcsön útján legfeljebb 13—14.000 frtot kell beszerezni.

Az igazgató-választmány örvendetes tudomásul véve az előterjesztett kedvező adatokat, felkéri az elnökséget, hogy azoknak a közgyűlésen való előterjesztése alkalmával egyuttal az iránt is javaslatot terjesszen elé, miszerint a végleszámlálás megejtésével, a hátralevő járandóságok és biztosítékok kifizetésével s általában az egész építési ügy lebonyolításával a közgyűlés az igazgató-választmányt bizza meg, ki küldvén esetleg a választmány kiegészítésére a maga kebeléből is néhány tagot.

XI. Az alapszabályok értelmében a gróf Tisza Lajos alapítvány tőkéje, addig míg a 20.000 forintot el nem éri, az évi

bevételek feleslegéből minden évben növelendő, a Wagner Károly alapítvány tőkéje pedig a szükséghez képest növelhető lévén, a titkár indítványozza, hogy a folyó évben a gróf Tisza Lajos alapítványhoz akkora összeg csatoltassék, a mekkora a jelenleg 18.298 frt 62 krból álló tőkét és folyó évi kamatainak fel nem használt részét, mely szintén a tőkéhez fog csatoltatni, 19.000 forintra egészíti ki. A mennyiben pedig ehhez a kiegészítéshez a fel nem használt kamatok csatolása után előre láthatólag alig lesz néhány száz forint szükséges, egyuttal indítványozza, hogy az ez időszerint leginkább ingybe vett Wagner Károly-alapítvány 8.066 frt 99 krra rugó tőkéje is kiegészítettessék az év végén mutatkozó feleslegből 8.500 forintra.

Az igazgató-választmány mindkét indítványt elfogadván, elrendeli, hogy a közgyűlés elé ily értelemben tétessék meg nevében az előterjesztés.

XII. Hantos Ernő selmeczi erdőakadémiai hallgató, a Bedő Albert alapítvány első ösztöndíjának élvezője betérjesztvén az alapszabályok értelmében a letelt tanév második felében letett vizsgáiról szóló bizonyítványát, a titkár konstatalja, hogy e bizonyítvány ép oly dicséretes előmenetelről tanuskodik mint az első félévi. Tudomásul vétetik.

XIII. A megelőző választmányi ülés óta a következő rendkívüli befizetések történtek:

a) alapítványi tőketartozásuk törlesztésére befizettek: Szászváros tanácsa 100 frtot, Czékus György 30 frtot, Kolczonay Antal 20 frtot, Borszéky Soma 20 frtot, Várnai Sándor 20 frtot, Kővári László 25 frtot, Hudák Lajos 10 frtot, Vánke Sándor 36 frtot;

b) a Bedő Albert alapítvány javára: Osterlamm Ármin gyűjtésképen 13 frt 50 krt.

XIV. A következő új tagok vétetnek fel:

a) alapítóknak: Nográdi Neogrády Kálmán műszaki dijnok 160 frt alapítvánnyal kötelezvényben, ajánlja Várjon Géza; Jenikovszky Lipót városi erdőgyakornok 160 frt alapítvánnyal kötelezvényben, ajánlja Jenőfy Jenő;

b) rendes tagoknak: Battik Ödön főszolgabíró, Zaffiry István járásbíróági aljegyző, Tonházy Gyula m. kir. jogügyi tanácsos és Podivinszky János kincst. erd. plébános, ajánlja Barlay Sándor; Wessely Alajos urad. erdőgyakornok, ajánlja Gasparik Pál, Milcsevits István m. kir. fővadász, ajánlja Belházy Jenő; Müller Albert erdőkezelő, ajánlja Kabina János; Langsfeld Lajos, Masztics Ádám, Mayer Géza és Aschner Vilmos erdőakadémiai hallgatók, ajánlja Fekete Lajos; Kiss Ernő káptalani erdőgondnok, ajánlja Bencsik Sándor; Heim János erdőakadémiai hallgató, ajánlja Fekete Lajos; Jámnitzky Antal műszaki dijnok, ajánlja Bereczky Gyula; Keller Mihály uradalmi erdész, ajánlja a titkár; Boroskay János városi erdőmester, ajánlja Bedő Albert.

XV. A jegyzőkönyv hitelesítésére Illés Nándor és Belházy Emil m. kir. főerdőtanácsosok kéretnek fel. — K. m. f.

Hitelesítésül:

Illés Nándor,
választ. tag.

Belházy Emil,
választ. tag.

Tisza Lajos,
elnök.

Horváth Sándor,
titkár.

II.

(Az Országos Erdészeti Egyesület 1887. évi közgyűlésének jegyzőkönyve.)

Első ülés.

Körmöcbányán, 1887. szeptember 18-kán.

Jelen voltak: Gróf Tisza Lajos elnök, Bedő Albert első alelnök, a titkári jelentésben felsorolt küldöttségek és a mellékletben felsorolt tagok és erdőbirtokosok.

Az Országos Erdészeti Egyesület 1887. szeptember 18., 19. és 20-án Körmöcbányán és környékén megtartott közgyűlésén jelen volt tagok és vendégek névsora.

Adriányi Antal, alapító tag; Akantisz Rezső, alapító tag; Almásy Andor, alapító tag; dr. Amon Ede, országgyűlési képviselő; Arányi Antal; Aschner Vilmos, rendes tag; Bachó János, rendes tag; Bakhmann Gyula; Balás Emil, alapító tag; Barlay Sándor, rendes tag; Betüfi Jenő, rendes tag; Bocz Géza, rendes tag; Bodor Jenő, rendes tag; Bradovka Károly, rendes tag; Burda Imre; Campione Sándor; Csaszkcóczy Mihály, rendes tag; Czobor Adolf, rendes tag; Deák Géza, rendes tag; Demián Elek; Dohnányi József, rendes tag; Emődi Géza; Erdődi György, rendes tag; Fáti Ede, rendes tag; br. Feilitzsch Arthur, alapító tag; Fekete Lajos, alapító tag; Fischle Frigyes, rendes tag; Fleischer János, rendes tag; Fogler János; Földi János, alapító tag; Gellért Béla; Gerő Gusztáv; Gesell Sándor; Giller Ede, rendes tag; Gombossy Ferencz, rendes tag; Greiner Lajos, rendes tag; Greitler Ferencz; Guha Viktor, rendes tag; Guckler Károly, rendes tag; Hajós Gyula, rendes tag; Heim János, rendes tag; Hellwig Nándor; Herczmanszky Alajos; Hering Samu, alapító tag; Hlatky József; Hlatky Károly; Hoensch Manó, rendes tag; Horn József, rendes tag; Jánosi Kálmán, rendes tag; Ihring György; Joász Alajos, alapító tag; Iváncso Bertalan, rendes tag; Kallina Károly, alapító tag; Kalmár Gyula, rendes tag; Kellner Valér, alapító tag; Kelemen József; Kitzinger Ignác; Kompóty József; Kondor Vilmos, alapító tag; Korai Frigyes, alapító tag; Koralevszky; Kőrös László, alapító tag; Kósa Béla; Kostyál György, alapító tag; Kovács Károly; Kozakievics; Kuhinka Gyula, alapító tag; Kuzma Gyula, alapító tag; Láng Károly; Lange Pál, alapító tag; Langsfeld Lajos, rendes tag; dr.

Langsfelder Adolf; Lászlóffy Gábor, alapító tag; Leidenfroszt László; Kisfaludi Lipthay Ágost; Kisfaludi Lipthay Aurél; Kisfaludi Lipthay Béla; Lonkay Antal, alapító tag; Mácsay Károly; Mandelik Dániel, alapító tag; Máriássy István; Masztics Gusztáv, alapító tag; Mayer Géza, rendes tag; Merényi Gyula, alapító tag; Mihalik Rezső, rendes tag; Mihályfi Mihály, alapító tag; Miskolczy János, alapító tag; Mixkovszky Károly, rendes tag; Nyitrai Ottó; hg. Odeskalchy Arthur, alapító tag; Ordódy Lajos; Palkovics Emil; Pánczér József, rendes tag; Parti Evald, alapító tag; Partos Vilmos, rendes tag; dr. Petykó Izsák, alapító tag; Pilz Ottó, rendes tag; Pisó Cornél, alapító tag; Pitroff Kornél; Podhradszky András, rendes tag; Pollag Géza, alapító tag; Porubszky Gyula, rendes tag; Platzer Jenő; Priviczky Ede; Prohászka József; Pszotka Ferencz; Rainer József; Rapensberger Andor, rendes tag; Reinfuss Bódog, alapító tag; Reiprich Péter; Rejtő Adolf, rendes tag; Roszinszky János, rendes tag; Roth Emil, alapító tag; Roth János, alapító tag; Rudl Károly; Ruzicska József; Sável Márton, alapító tag; Schusselka Gusztáv, alapító tag; Schnábel Gyula; Seide Róbert; Seyfried Károly, alapító tag; Skrbek Károly, rendes tag; Solcz Miksa, rendes tag; Solti Arnold, alapító tag; Somoghy Lajos, rendes tag; Stanik Samu, alapító tag; Steffens; Szécsi Zsigmond, alapító tag; Székely Adolf, alapító tag; Székely György, alapító tag; Szigethy József; Szifft Adolf, rendes tag; Szőcs Miklós, alapító tag; Téglás Károly, rendes tag; Temesváry Béla, alapító tag; Teschler János, rend tag; Tomcsányi Gyula, alapító tag; Topscher Samu, Tornay Gyula, rendes tag; Tribusz Antal; Turcsék Antal; Vagner Ede; Vassányi Aurél, rendes tag; Veress József; dr. Versényi György; Virágh Vincze; Wágner Gyula; Würsching Frigyes, alapító tag; Zachar Gyula, rend. tag; Zárboch Ede, alapító tag; Zdeborszky József, rendes tag; Zorkóczy Tivadar; Zsizsmann József; Zsivanovics Zsiva, rendes tag.

Elnök ö excja 9^{1/2} órakor elfoglalván az elnöki széket, üdvözli a jelenlevőket s köszönetet mondva Körmöcz szabad kir. és főbánya város közönségének szives meghívásáért és vendégszeretetéért, a tanácskozást hosszabb beszéddel nyitja meg, melyet a közgyűlés több helyen lelkesen megéljenzett.

(A beszédet lásd szószerinti szövegében az „Erdészeti Lapok“ 1887. évi IX. füzetében.)

A napirend szerint az egyesület működéséről szóló jelentés következtén, a titkár mindenekelőtt bejelenti a közgyűlésen képviselt hatóságok és testületek küldöttségeit.

A nagyméltóságu földművelési ministerium részéről kiküldetett: Illés Nándor m. kir. főerdőtanácsos; a vallás- és közoktatási ministerium részéről Hoffmann Sándor m. kir. főerdőtanácsos; Barsvármegye közönsége részéről herczeg Odeschalchy Arthur elnöklete alatt Leidenfroszt László földbirtokos, dr. Amon Ede országgyűlési képviselő, Belházy Imre apátkanonok, Chabada József Körmöczbánya sz. kir. és főbányaváros polgármestere és Schröder Károly; Barsvármegye törvényhatósága részéről Máriássy István alispán és Mácsay Károly főszolgabíró; az Országos Magyar Gazdasági Egyesület részéről Fogler János m. kir. jószágigazgató, Virág Vincze Coburg hercegi jószágigazgató, Lipthay Ágoston földbirtokos, Szentiványi Oszkár földbirtokos és Ordódy Lajos az Orsz. Magyar Gazd. Egyesület igazgatója. E két utóbb említett küldöttséget Mailáth István barsvármegyei főispán szándékozott vezetni, ebben azonban a közgyűléshez intézett távirata szerint betegsége által akadályozva lőn. A barsvármegyei gazdasági egylet részéről megjelent Leidenfroszt László elnök; a selmeczi m. kir. bányaigazgatóság részéről Vörös József bányatanácsos; a ráczekevei cs. kir. családi uradalom részéről Róth Ignác kir. tanácsos, főtiszt és Praxa Béla cs. kir. főerdész; Budapest főváros részéről Guckler Károly fővárosi erdőtiszt; Szeged sz. kir. város részéről Reiner József tanácsnok; Szabadka sz. kir. város részéről Szigethy József gazdasági tanácsnok és Pánczér József városi erdőmester; Nagy-Rócze város részéről Mihalik Dezső Coburg hercegi főügyész és Greiner Lajos városi erdőmester.

E bejelentés után, melyet a közgyűlés éljenzéssel fogad,

Horváth Sándor titkár előterjeszti jelentését a múlt évi közgyűlés óta történeteiről. (Lásd az „Erdészeti Lapok“ 1887. évi IX. füzetében.)

A jelentés azon helyeinél, melyekben az igazgató választmány nevében előterjesztett indítványok foglaltatnak, elnök ő excja a következő kérdéseket teszi fel, s illetőleg a következő határozatokat mondja ki :

1. Méltóztatik-e a t. közgyűlés az előterjesztett indítványhoz képest jóváhagyólag tudomásul venni az igazgató választmány azon intézkedéseit, melyeket a múlt évi közgyűlés óta az egyesületi helyiségek felszerelése és gyűjteményekkel való ellátása érdekében tett? (Igen. Helyeslés.)

Akkor ezt határozatilag kimondom, s egyuttal kérem a t. közgyűlést, méltóztassék az igazgató választmányt egyszersmind felhatalmazni arra is, hogy gyűjteményeink kiegészítését tovább folytassa. (Helyeslés.) Kapcsolatban ezzel, engedje meg a t. közgyűlés, hogy köszönetét fejezzem ki azon buzgó tagtársaink iránt, kik e gyűjtemények összeállításához oly szép sikerrel hozzájárultak s reménylem, jövőre is járulni fognak. (Helyeslés.)

2. Az igazgató választmány indítványozza, hogy az egyesület Fekete Lajos akadémiai tanár urnak „A tölgy és tenyésztése“ czimű 100 arany pályadíjjal jutalmazott művét ugyanazon feltételek alatt, mint Szécsi Zsigmond „Erdőhasználatlan“ czimű könyvénel történt, kiadja. Méltóztatnak elfogadni ezt az indítványt. (Elfogadjuk.) Eszerint Fekete ur könyve az egyesület költségén ki fog adatni.

3. A választmány arra kéri a t. közgyűlést, hogy az építkezés körül eddig tett intézkedéseit egyfelől helybenhagyni, s másfelől a végleszámlás eszközlése céljából az igazgató választmány mellé a közgyűlésből néhány tagot kiküldeni kegyeskedjék. (Helyeslés.) Ha ezt a javaslatot elfogadni méltóztatnak, akkor a t. közgyűlés a következő határozatot hozza:

tóztatnak, (Helyeslés.) Ámon Ede. Roth Ignác és Tomcsányi Gusztáv egyesületi tagokat ajánlanám ezen teendővel megbizni. (Helyeslés.) Ez tehát határozatilag kimondatik.

4. Az igazgató válaszmány negyedik javaslata az, hogy az ez évi bevételi feleslegből a Wagner Károly-alapítvány tőkéje 8.500 frtra egészítettessék ki, a Tisza Lajos alapítványhoz pedig akkora összeg csatoltassék, a mekkora a tőkét a f. évi kamatok előreláthatólag fel nem használt részével együtt 19.000 frtra egészíti ki. (Helyeslés.) Ha ezen javaslatot elfogadni méltóztatnak, mindenesetre az alapszabályok által megszabott korláton belül mararadunk, mert az évi felesleg sokkal több lesz, mint a mi e célra igénybe vétetik. Általában bátor vagyok felemlíteni, hogy alapítványaink örvendetesen gyarapodnak; de leginkább az kívánatos, hogy a Wagner-alapítvány gyarapíttassék, mint a mely leginkább vétetik igénybe. Ezt azért vagyok bátor felemlíteni, mert a mult év azt mutatta, hogy még mindig többen igyekeznek jótékony adományokkal gyarapítani alapítványainkat. Ha tehát a jövőben bárki ezen irányban áldozni sziveskedik, kívánatos, hogy ez a Wagner-alapítvány gyarapítására történjék. (Helyeslés.)

5. Végül a titkári jelentésben foglalt indítvány alapján ugy hiszem kimondhatom, hogy a bejelentett új tagok a közgyűlés által felvétetnek, az időközben elhunyt tagtársak elvesztése fölött pedig a közgyűlés részvéte jegyzőkönyvileg fejeztetik ki. (Helyeslés.)

Elnök: Következik a napirend második pontja. Az 1886-ik évi számadások felülvizsgálása és az 1888-ik évi költségvetés megállapítása. A mint méltóztatnak tudni, a számadások felülvizsgálását és a költségvetést az igazgatóválaszmány egy kebeléből kiküldött bizottság által már előkészítette. Az eddigi gyakorlat szerint azonban a közgyűlés szintén választ egy bizottságot, mely jelentését ugy a szám-

adások megvizsgálására és a felmentvény megadására, mint a jövő évi költségvetésre vonatkozólag a közgyűlés elé terjeszti. Ha ezt a gyakorlatot méltóztatnak követni most is, (Helyeslés), akkor a számvizsgáló bizottság tagjaiul: Belházy Emil főerdőtanácsos ur elnöklete alatt, ki a választmány által kiküldött bizottságban is részt vett, Podhradszky András és Földi János urakat ajánlanám. (Helyeslés.) Ha javaslatomat elfogadni méltóztatnak, a bizottságot egyuttal arra is felkérem, hogy az igazgató választmány jelentésében foglalt javaslatokról, nevezetesen a hátrálékok törléséről és egy pénztárnoki állás javaslatba hozott szervezéséről is sziveskedjék véleményét jelentésében előadni. (Helyeslés.)

Ezzel átmehetünk t. közgyűlés a napirend harmadik pontjára: egy elnök, két alelnök és harmincz választmányi tag választására. A választás, mint méltóztatnak tudni, alapszabályaink értelmében, titkos szavazással történik s a szavazatok összegyűjtésére egy három tagból álló bizottság szokott kiküldetni.

E szavazatszedő bizottság tagjaiul részemről Máriássy István alispán ur elnöklete alatt Chabada József polgármester urat és Tomcsányi Gyula erdőmester urat ajánlanám. (Éljenezés.)

Felkérem a bizottságot, hogy tisztében eljárni s az eredményről a szavazatok összeszámítása után jelentést tenni sziveskedjék. A szavazatok beadásának idejére pedig az ülést felfüggesztem.

(Félórai szünet után.)

Elnök: Miután a szavazás megtörtént, folytathatjuk az ülést, áttérve a napirend 4. pontjára, az igazgatóválasztmány jelentésére az „Erdészeti Földméréstan” megírására hirdetett pályázat eredményéről. A jelentést a titkár ur fogja előterjeszteni.

Horváth Sándor titkár : Azon pályázat, melynek eredményét az igazgató választmány megbízásából bejelenteni szerencsém van, ezelőtt két évvel tüzetett ki az ismert feltételek alatt. A határidő, mely alatt a pályamunkák beadandók voltak, ez évi márczius 30-án járt le, még pedig — mint már a titkári jelentésben is volt szerencsém megemlíteni — külsőleg nem valami fényes sikerrel, a mennyiben csak egy pályamunka érkezett be. Lényegében azonban a pályázat eredménye mindenkit megnyugtathat. Az igazgató választmány ugyanis a beérkezett pályamunkát nem csak alakilag találta elfogadhatónak, hanem egy 4 tagu bíráló bizottság részletes és kimerítő jelentése alapján a kitűzött 100 darab arany jutalomra is méltónak ítélte. Hogy milyen becszel bír a mű, azt hiszem legjobban kitűnik a bírálóbizottság jelentéséből, melyet az igazgató választmány indokolásával együtt egész terjedelmében magáévá tett s melyet, ha a t. közgyűlés kívánja, bátor leszek felolvasni, (olvassa a jelentést, mely az „Erdészeti Lapok“ 1887. évi VI. füzetében egész terjedelmében közöltetett.)

E jelentést az igazgató választmány — mint már említeni szerencsém volt — magáévá tette s a pályamunka szerzőjének a 100 aranyból álló pályadíjat oly kikötéssel, hogy szerző a bírálati jelentésben kiemelt hiányokat pótolni fogja, odaitélte. Alapszabályaink értelmében ugyanis a Deák Ferencz-alapítvány kamataiból kitűzött pályakérdésekre beérkező munkák értéke fölött az igazgató választmány véglegesen határoz, s csupán tudomásvétel végett jelenti be a közgyűlésnek az eredményt. A jeligés levélnek felbontása és a nyertes szerző nevének közzétele azonban a közgyűlés kebelében szokott megtörténni. Napirendünk ezen pontjánál tehát most csak az van hátra, hogy a jeligés levél, mely az alapszabályokban előírt módon lepecsételve, elnök öexcellenciájánál van letéve, felbontassék és a szerző neve kihirdetessék.

Elnök (felbontva a jelíges levelet): a pályanyertes munka szerzője Cséti Otto selmeczi akadémiai tanár, (Éljenzés), kinek a 100 darab arany pályadíj, a bírálókat értelmében, kiadatni fog. (Helyeslés.)

Következik a pirend 5. pontja: javaslat a Deák Ferencz-alapítvány 1888. évi kamataiból kitűzendő 100 aranyos pályázat tárgyában.

Horváth Sándor titkár: Ezen javaslatok előkészítésénél az igazgató választmány szintén azon eljárást szokta követni, hogy egy bizottságot küld ki, mely indokolt előterjesztést tesz a kitűzendő pályakérdésre nézve. Így történt ez ezuttal is s az igazgató választmány a kiküldött bizottság jelentését egész terjedelmében elfogadván, azt mint saját javaslatát terjeszti most a t. közgyűlés elé. Bátor leszek e javaslatot szó szerint előterjeszteni, annál is inkább, mert a tulajdonképeni javaslaton kívül egy másik, a következő évi pályázatra vonatkozó javaslat is foglaltatik, melyre nézve a t. közgyűlésnek szintén határoznia kell. (Halljuk!) (Olvassa a javaslatot, mely egész terjedelmében közöltetett már az „Erdészeti Lapok“ 1887. évi V.—VI. füzetének 478. lapján.)

Ebből áll t. közgyűlés az igazgató választmány javaslata, melyet részemről elfogadásra ajánlok.

Elnök: Mint méltóztattak az előadottakból értesülni, az igazgató választmány előterjesztésében két külön javaslat foglaltatik. Az első az, hogy a Deák Ferencz-alapítvány száz aranyos jutalomdíja a következő alkalommal az „Erdészeti építéstan“ kézikönyvének megírására tűzessék ki. E javaslatát azért terjeszti már most elé a választmány, mert ezen eljárás mellett egy egész évvel hosszabb időt nyernek azok, a kik ezen fontos és nagyobb körben mozgó munka megírására vállalkozni akarnak. (Helyeslés. Elfogadjuk!) Eszerint kimondom határozatilag, hogy a Deák Ferencz-alapítvány

következő pályadíja az „Erdészeti építészeti“ kézikönyvére fog kitűzteni. (Helyeslés.)

A másik javaslata az igazgató választmánynak az, hogy az alapítványnak most felhasználásra kerülő 100 arany pályadíja megosztassék és abból 50 arany egy, a csemetenevelést tárgyazó népszerű utasításra tűzessék ki; a másik ötven arany pedig ismét apróbb részekre osztva, a jelentésben körülírt kisebb pályamunkák díjazására fordíttassék.

Én azt hiszem, hogy a kiküldött bizottság, mely e javaslatot tette, és az igazgató választmány, mely azt elfogadta, egészen helyesen ítélte meg a körülményeket. Mert a tankönyvek kiadása tekintetében ma már csakugyan meglehetősen előrehaladtunk, ennél fogva helyesen járunk el, ha működésünket kiterjesztjük arra is, hogy az erdőgazdaságnak elemeit a néppel is igyekezzünk megismertetni. (Helyeslés.)

Ha ezt a javaslatot elfogadni méltóztatnak, akkor azon kisebb munkáknak, melyek 5—10 arannyal lesznek jutalmazva, be kell adatniok már a jövő évi február végeig, az igazgató választmánynak pedig felhatalmazás adandó, hogy a díjat nemcsak odaitélje, hanem a jeligés levélkét fel is bontsa. (Helyeslés.)

A nagyobb munka beadásának határideje ellenben a jövő évi szeptember elsejére volna a javaslat szerint kitűzendő. Nem tudom, méltóztatnak-e elégségesnek tartani az időt február végétől szeptember elsejéig arra nézve, hogy az utóbb említett nagyobb körben mozgó pályamunka megírója eléggé felhasználhassa azokat az adatokat, melyeket a kisebb pályamunkákból a tervezet szerint merithet. Én azt hiszem, körülbelől megfelelő ez az idő.

Hoffmann Sándor: Talán október végére lehetne a határidőt tenni.

Elnök : Ez attól függ, mikor tartjuk jövő évi közgyűlésünket, miután a közgyűlésen szoktuk a jeligés levelet felbontani. Ha október vége lesz a terminus és pl. szeptemberben tartjuk meg, mint az idén, a közgyűlést, akkor felhatalmazást kellene adni az igazgató választmánynak, hogy bontsa fel a jeligés levelet és intézkedjék a díj kiadása iránt.

Horváth Sándor : A határidő azért tétetett szeptember elsejére, mert szeptember elsejétől deczemberig, midőn jövő évi közgyűlésünk előreláthatólag megtartatni fog, körülbelől elég az idő arra, hogy a bírálóbizottság alaposan és nyugodtan megbírálja a pályamunkákat. Ha azonban a határidő október végére tűzetik ki, a bírálatra nem marad elégséges idő s ez esetben a díj kiadása csak 1889-ben történhetnék meg.

Illés Nándor : Én azt gondolom, hogy ha a pályadíjat már a jövő évi közgyűlésen ki akarjuk adni, a javaslatba hozott korábbi határidő mellett lehet maradnunk, mert az, a ki ily nagyobb munkára vállalkozik, nem a kisebb munkákból fogja megtanulni, mit kelljen írnia, hanem készen kell lennie mindennel; a kisebb munkákból csak a tapasztalati adatokat fogja felhasználni, erre pedig februártól szeptemberig elég az idő. Ha azonban nem a jövő évi közgyűlésen fogjuk eldönteni a kérdést, akkor kár volna oly rövid időt szabni, mert minél több ideje van az írónak, annál jobb.

Horváth Sándor : Az igazgató választmány e tekintetben azon szempontból indult ki, hogy a munka sürgősen szükséges. A községekben az erdősítési munkálatok már nagyobbára megindultak s kezdenek nagyobb mérveket öltetni. Ha tehát utmutatást akarunk nekik adni a tervezett munkában a csemete-nevelésre nézve, akkor ezt késedelem nélkül kell tenni. A határidő azért tűzetett ki tehát szeptember elsejére, hogy a pályamunka még a jövő év végén kiadható legyen.

Elnök: A titkár ur által felemlített körülmény oly fontos, hogy azt nézetem szerint is tekintetbe kell venni, mert kívánatos, hogy egy esztendő se veszítsünk el, pedig, ha a határidő későbbre tüzetik ki, egy évvel később jutunk célhoz. Én tehát a magam részéről is kérem, méltóztassanak az igazgatóválasztmány javaslatát elfogadni. (Helyeslés.)

Ez esetben határozatilag kimondom, hogy az igazgatóválasztmány által ajánlott bizottsági javaslat elfogadtatik s a határidő szeptember elsejére tüzetik ki. (Helyeslés.)

Áttérhetünk a következő pontra, mely az alapszabályok módosítására vonatkozik.

Horváth Sándor titkár: Az alapszabályok módosítása, melyre nézve az igazgatóválasztmány megbízásából javaslatot tenni lesz szerencsém, a tisztelt közgyűlés előtt ismeretes, ma is többször említett gr. Forgách Károly-féle gyűjtemény átvétele folytán vált szükségessé. Gróf Forgách Károly ugyanis, midőn aziránt intézkedett, hogy a nemzeti muzeumnak hagyományozott agancs-gyűjteménye a muzeum beleegyezésével az Országos Erdészeti Egyesületnek adassék át, biztosítani kívánta egyszersmind azt is, hogy az, mint országos gyűjtemény, az Országos Erdészeti Egyesület helyiségeiben csonkittatlanul örökre fentartassék. Ezért azon, közjegyző előtt kiállított nyilatkozatban, melylyel a gyűjteményt átadta, feltételül kötötte ki, hogy az alapszabályokban kimondassék, miszerint a közgyűléseknek ezen gyűjteménnyel nem áll jogukban rendelkezni s nevezetesen az egyesület esetleges feloszlása esetén a feloszlást kimondó közgyűlés nem határozhat arra nézve, hogy mi történjék a gyűjteménnyel, hanem, ha ezen eset bekövetkeznék, köteles lesz azt eredeti tulajdonosának, a magyar nemzeti muzeumnak átadni. Az igazgatóválasztmány az adományozó ezen feltételeit minden tekintetben elfogadhatóknak és méltányosaknak találván, legcélszerűbbnek

találta, hogy az erre vonatkozó intézkedések alapszabályainkban külön szakaszként a könyvtárra vonatkozó rész után vétessenek fel. (Helyeslés.)

Ezen szakasz, melynek szövegét az igazgatóválasztmány maga állapította meg, s melyet részemről a t. közgyűlésnek elfogadásra ajánlok, a következő volna :

„Gróf Forgách Károly által alapított agancs-gyűjtemény.

102. §. Ghymesi és gácsi gróf Forgách Károly 1887. április 23-án közjegyző előtt kiállított nyilatkozatában beleegyezését adván ahoz, hogy Ghymes, Ghymes-Kosztolán és Velsicz községek határában fekvő birtokain lőtt vadaktól származó agancs-gyűjteménye, melyet végrendeletileg a magyar nemzeti muzeumnak hagyományozott, a m. nemzeti muzeum beleegyezésével az Országos Erdészeti Egyesület székházában helyeztessék el : — a gyűjteménynek az a része, melyet a hagyományozó 1886. május havában a m. nemzeti muzeumnak már átadott, a m. nemzeti muzeumtól ennek beleegyezésével 1887. június havában átvétetett és az Országos Erdészeti Egyesület székházában helyeztetett el.

Ezen gyűjteménynek már átvett, ugyszintén a hagyományozó halála után később átveendő része is az egyesület hivatalos helyiségeiben felállítva, nyilvános gyűjteményként kezelendő s az egyesület fenállása alatt mindvégig csonkítatlanul megőrzendő.

Az egyesület feloszlása esetén, a gyűjtemény felett az egyesület közgyűlése nem rendelkezhetik szabadon, hanem a hagyományozó által 1887. ápril 23-án kiállított közjegyzői okirat értelmében köteles lesz azt a m. nemzeti muzeum igazgatóságának átadni.“

Bedő Albert : Nézetem szerint az új szakaszt a pecsétre vonatkozó szakasz után lehetne beigatni. (Helyeslés.)

Elnök : Ugy látom, a t. közgyűlés méltóztatik az ajánlatba hozott szakaszt elfogadni. (Helyeslés.) Ennélfogva az az alapszabályokba be fog igtattatni, s az erre szükséges lépések megtételével az elnökség bizatik meg. (Helyeslés.) Egyuttal úgyhiszem méltóztatnak azt is elrendelni, hogy gr. Forgách Károly kivánságának teljesítéséről annak idejében értesíttessék. (Helyeslés.)

Most kérem a szavazatszedő bizottság elnökét, méltóztassék a szavazás eredményéről szóló jelentést előterjeszteni.

Máriássy István : A szavazatszedő bizottság nevében van szerencsém a szavazás eredményéről a következő jelentést előterjeszteni.

Beadatott összesen 109 szavazat, ebből az összes szavazatokat elnyerték, tehát egyhangulag választattak meg :

Elnökül : gróf Tisza Lajos.

I-ső alelnökül : Kálnoki Bedő Albert.

II-ik alelnökül : báró Bánffy Dezső.

Választmányi tagokul :

1. Bikkal Nándor.
2. Bothó Imre.
3. Divald Adolf.
4. Eleőd Józsa.
5. Garlathi Kálmán.
6. Ghyczy Emil.
7. Illés Nándor.
8. Nemeskéri Kiss Pál.
9. Gr. Khuen Héderváry Károly.
10. Luczenbacher Pál.
11. Rónay Antal.
12. Rutska Tivadar.

13. Sóltz Gyula.
14. Gróf Széchényi Pál.
15. Tisza László.
16. Tomcsányi Gyula.

Szavazattöbbséggel választottak meg:

17. Gróf Andrássy Gyula 108 szavazattal.

18. Belházy Emil " "

19. Fekete Lajos " "

20. Havas József " "

21. Hoffmann Sándor " "

22. Kallina Károly " "

23. Solcz Rezső " "

24. Szécsy Zsigmond " "

25. Vanke Sándor " "

26. Balás Vincze 106 "

27. Hómann Bálint " "

28. Podhradszky András 103 "

29. Máday Izsidor 98 "

30. Szabó Adolf 69 "

K. m. f.

Máriássy, Chabada József, Tomcsányi Gyula.

Elnök: (Zajos éljenzés közepette feláll.) Fogadja a t. közgyűlés, úgy megválasztott elnöktársaim, mint az igazgató-választmány többi tagjai nevében is az irántunk tanusított bizalomért köszönetünket. (Élénk éljenzés.) Az ezen újabb megválasztásban nyilvánuló bizalom felette fontos reánk nézve, mert ebben legpraegnansabb kifejezését látjuk annak, hogy a t. közgyűlés az egyesület érdekében eddig követett eljárásunkat helyeselni méltóztatik.

De ez egyuttal buzdítás is reánk nézve, hogy egyesületünk céljait csekély erőnkhez képest jövőre is előmozdítani

igyekezzünk. Legbiztosabb garanciáját képezi ennek különben az az előszeretet, melylyel mi nemcsak mint az egyesület tisztviselői, de mint egyesek is az erdészet ügye iránt viseltünk, mely párosulva kötelességérzetünkkel, azt hiszem, képesíteni fog bennünket arra, hogy továbbra is még nagyobb felvirágoztatás felé vezethessük ezen egyesületet. (Élénk éljenzés és tetszés.)

Tárgysorozatunk szerint most a szakkérdések megvitatása következne, azt hiszem azonban, célszerűbb lesz előbb átesni a még hátralévő administratív ügyeken. (Helyeslés.)

A 8-ik pont a jövő évi közgyűlés helyének megválasztása iránt az igazgatóválasztmánynak adandó tájékozásról szól. Ha eziránt nem volna senkinek előterjesztése, talán jó volna az igazgatóválasztmányt megbizni azzal, hogy tájékozva magát e tekintetben, ő tüzze ki a jövő évi közgyűlés helyét és idejét. (Helyeslés.)

Tájékozásul megemlítem különben erre vonatkozólag, hogy az eddigi gyakorlat szerint körülbelül minden második évben Budapesten, az ország fővárosában, tartatott a közgyűlés. Esetleg tehát azt is ki lehetne ez alkalommal mondani, hogy a jövő évi közgyűlés Budapesten tartassék, annyival inkább, mert a jövő évben leszünk először azon helyzetben, hogy gyűjteményeink is teljesen berendezve s helyiségeink is véglegesen rendben lesznek. (Helyeslés.) Így tehát méltóztatnak megállapodni abban, hogy a jövő évi közgyűlés Budapesten tartassék. (Helyeslés.) Az időre nézve móltóztassék az igazgató választmányt megbizni azzal, hogy azt a körülményekhez képest maga határozhassa meg. (Helyeslés.)

A 9-ik pont alatt a jövő évi közgyűlés tanácskozási tárgyaira vonatkozó indítványok következnek.

Horváth Sándor: Indítvány e tekintetben nem fekszik előttünk. A szokás eddig az volt, hogy ha konkrét indítvány

nem terjesztetett elő, a közgyűlés mindég az igazgatóválasztmányt bizta meg a kérdések kitűzésével. Indítványom tehát az volna, méltóztassanak ez alkalommal is ezt a gyakorlatot követni. (Helyeslés.)

Elnök: Ugy látom, az indítvány elfogadtatott. Visszatérhetünk tehát a szakkérdések megvitatására. Az első kérdés: „A Kőrmöcz szab. kir. és főbányaváros tulajdonát képező fekvőségek gazdasági viszonyainak ismertetése, különös tekintettel az erdőgazdaságra.

Ezen ismertetést Chabada József polgármester ur és Lende Ede városi erdőmester ur állították össze egy egész kötetet kitevő füzetben, melyet Kőrmöcz szab. kir. és főbányaváros egyesületünk iránt tanusított figyelemből szives volt kinyomatni. A munka, mely mindnyájunk kezében van, mint egyszeri betekintésből is láthatni, oly rendkívül adatgazdag, hogy csak bővebb átnézés után méltatható. Egyszeri hallásra mindenesetre alig lehetne egész tartalmát kellőleg méltányolni; azt hiszem tehát, legczélszerűbb lesz, ha az előadó ur röviden összefoglalja a főbb adatokat. (Helyeslés.)

Lende Ede városi erdőmester röviden megismertette a Kőrmöczbánya tulajdonát képező erdők kiterjedésére, beosztására, üzemrendezésére és általános gazdasági viszonyaira vonatkozó főbb adatokat, áttér a kopár legelőterületek befásítására vonatkozó intézkedésekre, felolvasva a műből egész terjedelmében az erre vonatkozó részeket.

(Az ismertetett adatok bő kivonatban közölni fognak az „Erdészeti Lapok“-ban.)

Elnök: Mindenesetre örvendetes tudomásul vehetjük, hogy a kopár területek beerdősítése nem csak tervezve van, hanem már foganatba is vétetett. A mi a terjedelmes ismertetés többi részét illeti, azt úgy hiszem felolvasottnak tekintethetjük, köszönetünket fejezve ki az értekező ur iránt fára-

dozásaiért. Azt a mi előadatott s a mi még ezenfelül az ismertetésben foglaltatik, lesz alkalmunk különben a helyszínen is megtekinteni. Most talán meghallgathatnók a második szakkérdés bevezetését s a mennyiben idő lesz rá, elvégezhetjük talán a harmadik szakkérdés bevezetését is.

A második kérdés az alátelepítésről szól, a mire nézve szintén lesz megnézni valónk holnap a helyszínénén, s ott aztán eszmét cserélhetünk e fontos kérdés felett. (Helyeslés.) Most hallgassuk meg a bevezető előadást, melyet Tomcsányi Gyula erdőmester ur lesz szíves megtarani.

(Tomcsányi Gyula előadja értekezését az alátelepítésről. Közöltetik az „Erdészeti Lapok“ ugyanezen füzetében.)

Elnök: E kérdésre, mint már kijelentettem, a helyszínén vissza fogunk térni, mert egyike ez a legfontosabb kérdéseknek, különösen azon vidékekre nézve, a hol nagyon sok, legeltetés által félig elpusztított erdő van. Magam is örülni fogok, ha az alátelepítés eredményét a helyszínén látni fogom.

Virág Vincze: Én a most hallott értekezéssel kapcsolatban, bátor vagyok az előbbi ismertetésre visszatérni. A körmöczbányai erdőmester ur felhozta volt előadásában, hogy bizonyos területeken a legeltetés husz évre eltiltatott s ezen idő alatt a befásítás történik. De nem említette ezen előadásában, vajjon Körmöczbánya városnak van-e marhatenyésztése, s miután hiszem, hogy van, hol és miképen fog marhaállománya a befásítás ideje alatt legelni? Ez oly fontos kérdés, melyre a t. értekező urtól mindenesetre választ kérnék.

Én ezen fontos kérdésben indítványnyal akarok jönni és jövök is a tisztelt közgyűlés elé, mert e kérdés a jövőre is kiágazik. A mostani erdőrendezés igen előrehaladt, a mit az erdészet szempontjából tökéletesen helyeslek és czélszerűnek is látok; de az erdőrendezés mellett kevés gond fordittatik

arra, hogy ezen erdőrendezés folytán, mely napról-napra terjed és halad, az állattenyésztés egészen vissza ne maradjon. A gazdaközönség arra lesz utalva, hogy mesterséges takarmányozáshoz forduljon, mert az erdőrendezés által egy pár évtized múlva az erdei legeltetés ki lesz zárva. Alázatosan kérem tehát a t. közgyűlést, hogy indítványomat, midőn tárgyalás alá kerül, megbírálni és figyelmükre méltatni kegyeskedjenek és véleményüket e részben kimondani méltóztassanak. Az előadó urat pedig most arra kérem, méltóztassék megmondani, hogy a husz évi befásítás után mit fog Kőrmöczbánya városa maraállományával tenni?

Elnök: A felszólalás nézetem szerint két részre osztható. A mi az első részt illeti, nagyon természetes, hogy sohasem szabad egyoldalulag csak egy célét követni. Közgazdasági szempontból épen oly érdeke ugy az államnak, mint egyeseknek az, hogy az állattenyésztés virulhasson, mint az, hogy az erdő ne pusztittassék. Ez a kettő megfér egymással és azt gondolom, hogy a Kőrmöczbányára vonatkozó konkrét kérdésre nézve a felvilágosítás meg fog adatni.

A mi a felszólalás második általános részét illeti, megjegyzem, hogy a t. felszólaló által beadott fontos indítvány a sorrend szerint tárgyalás alá fog vétetni, és azt hiszem, igen felvilágosító eszmecsere tárgyát fogja képezni. Most azonban csak a felvetett konkrét kérdés van napirenden, kérem tehát méltóztassanak arra a választ megadni.

Lende Ede: A felszólalásra mindenekelőtt bátor vagyok megemlíteni, hogy bár tökéletesen igaz, hogy a befásítással folytatólágosan elvonatik bizonyos területrészt a legeltetéstől, de azt is figyelembe kell venni, hogy egy bizonyos idő múlva a befásított terület ismét legeltethető lesz, és így a mennyiben elvonatik a legelőterülettől bizonyos helyen egy-egy kis terület, más helyen a befásított terület ismét legeltethető lesz.

De másfelől meg kell jegyeznem, hogy itt, a mint értesültem, a marha istállóztatása is célba van véve, a kérdéses területek befásítására tehát nyugodtan felvehettem az említett rövid időszakot.

Chadaba József: A felvetett kérdés nézetem szerint egészen a helyi viszonyokhoz képest itélendő meg. Mi a befásítást a helyi tapasztalatok után indulva, találtuk célszerűnek és jónak. Az általánosan ismert dolog, hogy Kőrmöcsbányának túlságosan nagy marhaállománya van, s mi mindennek daczára annyival többet fásítunk be, mert az a meggyőződésünk, hogy ezáltal javítjuk a legelőt s a marhaállomány további szaporítását tesszük lehetővé. Itt van szemben a Kálvária hegy, melyen régebben nem volt semmi, kopár területet képezett az egész; 1848-ban befásított s most a lehető legjobb legelő, melyet igen jól lehet használni. Van egy másik terület is, mely szintén nem volt semmi, néhány évvel ezelőtt befásítottuk s most azt hisszük, rövid idő múlva jól fogjuk használni. De eltekintve a legelő kérdéstől, más tekintetben, egészségügyi szempontokból is, célszerű a befásítás. Azt hiszem tehát, kötelességünk volt hozzáfogni. Ezek meglehet csak a helyi viszonyok között helyesek, de miután most csak erről van szó, bátor voltam a t. közgyűlés figyelmét ezen tényekre felhívni, ismételve, hogy részünkről a mi viszonyaink között, tapasztalatokra támaszkodva, minden tekintetben célszerűnek találtuk a befásítást, és ezért fel is hívtuk az erdőmester urat, hogy a munkát folytassa. Reméljük is, hogy sikerrel fogja folytatni. A legelőt, a mennyire csak lehetséges, használjuk mi is, s úgy hisszük, épen ezen munka fogja megmutatni, hogy bérlőink hány marhát és milyen marhát tarthatnak, és hol és mikor hajthatják be az erdőbe. Mert az erdei legelőt nem nélkülözhetjük, mivel e nélkül teljesen tönkre menne állományunk. De épen ezen szempontból is

tény, hogy a városra nézve jó és czélszerű a befásítás, mert ha csak bizonyos idő múlva és bizonyos korlátozás kényszere mellett is, de visszaszerezzük a legeltetésnek azt, a mit különben elveszitenénk.

Virág Vincze : Én azt a befásítást, a mit méltóztatott mutatni, magam is helyesnek tartom. De ez nem erdő. Itt pedig erdőről van szó. A mit itt látunk az csak legelő-befásítás, Heister-Pflanzung. Az ilyen befásításra nemcsak nem mondom, hogy nem helyes, de gratulálok hozzá. Ezt mi a saját legelőinknél is tesszük, mert a befásítás köti a legelőt és a marhának tropikus forróságokban védelmül szolgál.

Én azonban azért voltam bátor előbb felszólalni, mert itt beerdősítésről volt szó. Ha pedig beerdősítésről van szó, akkor nem lehet arra számítani, hogy egy-egy területet kihagyjunk és tovább menjünk, mert csakis turnus szerinti beosztás szerint történhetik a munka, s 10, 20, 30 év is eltelik, míg az erdő felnő és a marha abba bemehet.

Illés Nárdor : Én úgy látom, eltértünk a tárgytól, a mennyiben elnök ur ő excellentiája már kimondotta, hogy a helyszínén fogunk ez irányban eszmecserét folytatni. Különbö megvallom, nem vagyok egészen tisztában azzal, hogy a t. felszólaló ur mit czélóz az általa felvetett kérdéssel. Arra nézve, hogy a legelők itt miért fásíttatnak be, és miért épen husz év alatt, meg volt adva a felelet, és nézetem szerint csak az nem volt megmondva, hogy azon területek, melyek itt a város körül vannak s eddig legelőterületeket képeztek, voltaképen mind olyan természettel birnak, a milyeneket az erdőtörvény 165. §-a megjelöl, s a melyenek közgazdasági szempontból törvény szerint beerdősítendők. Itt látom a város fölött azon területeket, melyek erdősítésről van szó, az Akasztó-hegyet s más több vizmosásos területeket. Ezeket okvetetlenül be kell erdősíteni, akárhogy áll a legeltetés kérdése; s hogy

a beerdősítésre épen 20 évet állapítottak meg, az valószínűleg azért van, mert épen ennyire van szükség, hogy a munkálatot végre tudják hajtani.

A mi az erdők legeltetését illeti, arra nézve sem itt, sem másutt nem volt kimondva, hogy az erdősítések 20 év múlva legeltethetők, mert ez a kérdés az erdészeti szabályai szerint állapittatik meg s általánosságban csak annyit tudunk, hogy bizonyos előtilalom és utótilalom után a legtöbb esetben legeltetésre is használhatók.

Kuzma Gyula: Én is abban a véleményben vagyok, hogy itt nem annyira legelőről, mint befásítandó kopárokról lehet szó, melyekre nézve törvényileg meg van szaba, hogy mi történjék velük. Ha egyszer valamely terület feltétlen erdőtalajon áll, hogy tönkre ne menjen, okvetlenül be kell erdősíteni.

Elnök: Engedje meg a t. közgyűlés, hogy a vitát a maga medrébe visszavezessem. A felvetett előzetes kérdésre a felelet már megadatott. Magát a tulajdonképeni kérdést pedig a t. felszólaló ur által beadott indítvány kapcsán fogjuk majd tárgyalni. (Helyeslés.)

Most tehát áttérhetünk a harmadik szakkérdés bevezetésére, mindig fenntartva azt, hogy a helyszínén megejtett szemle után bárki bármely kérdésre nézve előadhatja észrevételeit. (Helyeslés.)

Hajós Gyula: Előadja „A talaj, illetve feltétlen erdőtalaj minősítése, tekintettel az erdő-törvény követelményeire“ című értekezését (Közöltetik az „Erdészeti Lapok“ jelen füzetében.)

Elnök: A t. közgyűlés köszönettel veszi az érdekes értekezést, mely a legjobban mutatja, hogy az erdészeti érdeke semmi más közgazdasági érdekekkel összeütközésbe nem jön, ha okszerű eljárás követtetik. (Helyeslés.)

Most méltóztassanak a számvizsgáló bizottság jelentését meghallgatni. (Halljuk.)

Belházy Emil: A számadás vizsgáló bizottság nevében a következő jelentést van szerencsém előterjeszteni.

Tisztelt közgyűlés! Nagybecsű megbízásuk folytán megvizsgálván az egyesület 1886. évi számadásait és az 1888. évre szóló költségvetését, van szerencsénk eljárásunk eredményéről a következőket jelenteni:

A megvizsgált pénztári naplóból és az azzal összehasonlított rovatkönyvből és alrovatkönyvekből kitűnik, hogy az egyesület pénztárának 1886. évi összes bevétele 39.375 frt 45 kr,
1886. évi összes kiadása 38.749 „ 12 „
s ennél fogva a f. évre átjött pénztári maradvány 626 frt 33 kr
volt.

A kiadások főösszegében azonban 22.261 „ 26 „
oly összegek foglaltatnak, melyek az alapítványi
tőkevagyonhoz csatoltattak, ezek tehát a kimu-
tatott pénztári maradvánnyal együtt az 1886.
évi készpénzfelesleget képezik, mely ennél fogva . 22.887 „ 59 krt
tesz.

Az alapítványi pénztár forgalma a
következő volt: 1885. év végével maradt ösz-
szesen 216.300 „ 89 kr.

1886. évi bevétel:

a) készpénzben befizetett,
de a székház építésére fordított
összegek 22.261 frt 26 kr,

b) az alapító tagok által
magánkötvényekben tett új ala-
pítványok 4.720 „ — „

c) értékpapírok beváltásá-
nál a névérték és beváltási ár
közti különbség 398 „ — „

Összesen . 27.379 frt 26 kr.

Összes bevétel . 243.680 frt 15 kr.

1886. évi kiadás.

Az alapító tagok magán-
kötvényeiből befizetés folytán
törlesztetett 4.114 frt 41 kr.

Maradt 1886. év végével . 239.565 frt 74 kr.

Ezen maradvány a következő értékekben létezett :

I. Készpénzben	18.586	frt	41	kr.
II. Az alapító tagok magánkötvényeiben	69.903	"	75	"
III. $4\frac{1}{2}\%$ -os magyar földhitelintézeti záloglevelekben (névérték)	900	"	—	"
IV. Államsorsjegyekben	600	"	—	"
V. Az egyesületi székházba 1885. és 1886. években befektetett összeg	149.575	"	58	"
Összesen	239.565	frt	74	kr.

Ezen összegből esik :

Az általános alapítványi tőkére	190.443	frt	17	kr.
A „Deák Ferencz“ alapítványra	10.000	"	—	"
A „Wagner Károly“ alapítványra	8.066	"	99	"
A Gróf „Tisza Lajos“ alapítványra	18.168	"	62	"
A „Bedő Albert“ alapítványra	12.143	"	40	"
A „Székesfehérvári ismeretlen által tett alapítványra	743	"	56	"
Összesen	239.565	frt	74	kr.

Hogy a III. és IV. alatt kimutatott értékpapírok az 1886. év végével tényleg az egyesület tulajdonában, és pedig a magyar földhitelintézetnél gyümölcsözőleg voltak elhelyezve, arról a nevezett intézet által 1887. évi január 27-én kelt 1691. szám alatt kiadott s nekünk eredetiben bemutatott igazolványból meggyőződünk. Megjegyezzük továbbá, hogy a II. alatt kimutatott összegekre vonatkozó alapítványi magánkötvények az igazgatóválasztmány részéről kiküldött számvizsgáló bizottság jelentése szerint az egyesületnél megvoltak és hogy az I. alatt kimutatott készpénz az 1887. évre átvezettetett.

Az egyesületnek 1886. év végével létezett s fentebb 239.565 frt 74 kr
összeggel kimutatott vagyonához számítandó még :

a) a pénztári maradvány
1886. év végével 626 frt 33 kr,

b) a magyar földhitelintézetnél esedékessé vált, de 1886. év végéig fel nem vett s ennél fogva pénztárilag nem tárgyalt . 1.367 " 55 "

c) az egyesület követelése
az egyesületi tagoknál és lapelőfizetőknél összesen 7.322 frt 38 kr, melyből azonban a behajtatlan 3.766 frt 50 kr levonandó 3.555 " 88 "

d) az egyesület részéről
letétbe helyezett és 1886. év

végéig fel nem használt összeg .	4.560 „ — „
összesen .	10.109 frt 76 kr,

ugy hogy az összes, számszerint kimutatható va-
gyon 1886. év végével 249.675 frt 50 krt
tett. Azonkívül tartozik még az egyesület vagyonához :

1. Az egyesületi székháznak a tényleg befektetett összeget felül-
haladó értéktöbblete;

2. az „Erdészeti Lapok“ czimű folyóirat tulajdonának értéke;

3. az egyesületi könyvtár értéke;

4. a leltári tárgyak értéke, mely értékek eddig megállapítva
nem lévén, számszerint ki nem mutathatók.

A letéti pénztárban maradt 1886. év végével :

a) az egyesület részéről letétbe helyezett . 4.560 frt — kr,

b) az építési vállalkozók biztosítékai s az
azok után esedékes, de még fel nem vett ka-
matok

	8.777 „ 13 „
összesen .	13.337 frt 13 kr.

Összehasonlítva a fent kitüntetett elkönyvelt egyesületi vagyon
állapotát, a mult évi vizsgálat alkalmával talált, vagyis az 1885. év
végével létezett vagyonállapottal, a következő örvendetes vagyon-
szaporodás mutatkozik :

A mult évi vizsgálat szerint volt a tőke-

vagyon 1885. év végével	216.300 frt 89 kr,
-----------------------------------	--------------------

a jelenlegi vizsgálat szerint pedig 1886. év végével .	239.565 „ 74 „
--	----------------

ennél fogva teszen az 1886. évi szaporodás .	23.264 frt 85 kr.
--	-------------------

Egyesületünknek fennebb ismertetett végeredményeket kitüntető
számadásait ugy az előírás, mint a lerovás tekintetében, s illetve
ugy a bevételek mint a kiadásokra nézve, helyeseknek találván, kérjük
a t. közgyűlést, hogy a számadó részére a felmentvényt megadni
méltóztassék. (Helyeslés.)

Elnök : Ha a kiküldött bizottság javaslatát méltóztat-
nak elfogadni, kimondom, hogy a felmentés megadatik. (He-
lyeslés.)

Ezzel kapcsolatban van szerencsénk jelenteni, hogy az egyesület
1886. évi számadásainak megvizsgálására az igazgatóválasztmány
részéről kiküldve volt bizottságnak azon javaslatai, hogy :

1. az egyesületi tagok és lapelfizetők tartozásai közül, és pedig :

a) az alapító tagoknál:		
tőke fejében	2.460 frt — kr,	
kamatok fejében	801 " — "	
lapdíj "	12 " — "	3.273 frt — kr,
b) a rendes tagoknál:		
tagsági díj fejében	165 " 50 "	
c) a lapelőfizetőknél:		
lapdíj fejében	328 " — "	
összesen	3.766 frt 50 kr,	

mint behajthatlan összeg leirassék;

2. hogy tekintettel az egyesület mai nagy pénztári forgalmára és a számadási és könyvviteli teendőinek nagy terjedelmére, az egyesület részére pénztárnoki állomás is szerveztessék, mely évi 600 frt fizetéssel 1888. év kezdetétől volna rendszeresítendő, részünkről is pártoljuk s a t. közgyűlést kérjük, hogy azokat elfogadni méltóztassék. (Elfogadjuk!)

Elnök: A bizottság által most előadott első javaslatra nézve meg kell jegyezmem, hogy az igazgatóválasztmány pontról-pontra megvizsgálta a kérdéses követeléseket s meggyőződött, hogy azok behajthatlanokká váltak. Azt hiszem tehát, nincs érdekünkben, hogy vagyonunkat nagyobbnak tüntetessük fel, mint a mennyi az valóban, pedig a behajthatlan követelések, ha le nem íratnak, a jövőre is mindig vagyonként szerepelnek. Az sincs érdekünkben, hogy e követelések miatt az egyesület költekezzen. (Helyeslés.) Ugy hiszem tehát, a t. közgyűlés hozzájárul a javaslathoz, hogy ezen követelések leirassanak s törlésük elrendeltessék. (Helyeslés.)

A mi a másik javaslatot illeti, valóban elérkezett az ideje annak, hogy pénztárunk évről-évre növekedő forgalma mellett egy pénztárnoki állás rendszeresítéséről is gondoskodjunk. (Helyeslés.) Az igazgatóválasztmány azt javasolja, hogy méltóztassék most, 20 év múlva ezen, az alapszabályokban kilátásba vett állást rendszeresíteni és azt 600 forinttal dotálni. (Helyeslés) Ezt tehát elfogadottnak jelentem ki. (Helyeslés.)

Végül van szerencsénk jelenteni, hogy az 1888. évre tervezett költségvetést, melyben az összes bevételek 25.168 frtra, a kiadások pedig 25.100 „ lettek előirányozva, tételenként megvizsgáltuk, s azt részünkről a t. közgyűlésnek szintén elfogadásra ajánljuk.

Kelt Körömczbányán, 1887. szeptember hó 18-án.

Belházy Emil,
bizotts. elnök.

Podhrádszky András,
bizotts. tag.

Földi János,
bizotts. tag.

Elnök: Eddig ugyan a költségvetést tételről-tételre felszoktuk olvastatni, minthogy azonban az most kinyomatva, minden tagnak a kezében van, a felolvasást talán mellőzhetjük. (Helyeslés.) S miután különben nincs észrevétele a közgyűlésnek a tervezetre, kimondhatom határozatilag, hogy az előterjesztett költségvetés elfogadtatott. (Helyeslés.)

Ezzel a mai ülés teendői t. közgyűlés ki vannak meritve. A tanácskozást az egyes kérdések fölött holnap a helyszínén fogjuk folytatni.

Második nap.

1887. évi szeptember 19-én.

(A Hrenesi vasuti őrház alatt levő tölgyesben a jegegyefenyővel eszközölt alátelepítés és az erdő aljában levő csemete kert részletes megsejmelése után.)

Elnök: Tegnap abban allapodtunk meg, hogy tanácskozásainkat a tegnap megkezdett szakkérdések felett itt fogjuk folytatni.

Felkérem tehát azon urakat, kik Tomcsányi erdőmester urnak az alátelepítésről tartott tegnapi előadására s ezzel kapcsolatban az alátelepítés gyakorlati kivitelének itt látott módjára és eredményére megjegyzéseket tenni kívánnak, vagy az erdőmester urtól felvilágosításokat kérni szándékoznak, méltóztassanak nézeteiket előadni.

Fekete Lajos: Az alátelepítést magam is igen czélszerűnek tartom, különösen ott, a hol fanem megváltoztatásról,

talajjavításról vagy eddig nem tenyésztett fánemek közbeeligyítéséről van szó.

De a már meglevő fánemet, például a tölgyet is alátelepíthetjük, ha azt látjuk, hogy természetes uton, önmagától nem keletkezett elég kelvény. Ép ugy napirenden van a jegenye- vagy luczfenyő alátelepítése bükkösökben és gyertyánosokban. Bátran mondhatom tehát, hogy az alátelepítés a kor mostani viszonyainak mindenesetre megfelel s hozzá tehetem, hogy az a módozat, melyet Tomcsányi erdőmester ur leirt, és itt gyakorlatilag keresztülvitt szintén tökéletesen megfelel minden követelménynek.

Én a magam részéről csupán egyre kívánom figyelmeztetni a t. tagtársakat. Arra t. i. hogy az alátelepítést bizonyos helyeken még jobb ültetés által eszközölni. Igaz, hogy ez valamivel nagyobb költségbe kerül, de némely helyeken jobban is célhoz vezet és minden esetre gyorsabban is, mert a kiültetett csemeték — mint itt, hol a bevetett fészkekbe egy-egy csemete helyeztetett, is láthatjuk — hamarább felkapnak mint a vetésből keletkezettek. És aztán a keletkező fiatalos nem lesz oly sűrű, mint a vetésből keletkező, melyet — ha a mag olyan jól kel ki mint itt történt, később okvetetlenül ritkítani kell. A jegenyefenyőnél ugyan, mint az erdőmester ur is méltóztatott mondani, a csemetenevelés némi nehézségekkel jár, ámbár ezen nehézségekkel — mint láttuk — csemetekertekben is megtudunk küzdeni. De ha ez nem volna is így, figyelmeztetem a t. szaktársakat, hogy a csemete nevelésnek van más, nézetem szerint sikeresebb módja is t. i. az erdőben való nevelés, a mi akként történik, hogy egy fennálló erdőben, különösen lombfa erdőben — mert ezek a legalkalmasabbak erre a célra — kikeresünk valamely lapályosabb helyet, de ha lehetséges, nem valami völgy fenekén, mert az ilyen helyek a fagyoknak nagyon ki vannak téve, hanem valami plateau-n

s itt megritkitjuk az erdőt 4—5 tizedrésznyi beárnyékolásra, még pedig ortás által úgy, hogy a gyökereket köröskörül elvágatva, a fát kidöntjük s a vastagabb gyökereket kiszedve, a földet 10—15 centiméterre, a mint a kapa engedi megműveljük, ágyakra osztjuk be s ide vetjük a magot. Ily módon a csemetenevelés szinte sikerre vezet. Nekem van egy ily területem, összevissza ezer □-méter kiterjedésben, mely az ortással együtt 90 frtba került, a mi nem sok, s nyertem benne pár százezer csemetét.

Lehet különben jegenyefenyő csemetét az erdőből is szerezni s átiskolázás után felhasználni.

Ha azonban jegenyefenyő alátelepítésénél a vetést választjuk, tanácsom az, hogy az mindenesetre ősszel történjék, mert a tavaszi vetés után a legjobb esetben is csak $\frac{1}{3}$ -a kel ki annak, a mit az őszi vetés után remélhetünk. Én is megkísértettem az alávetést ezelőtt 12 esztendővel luczfenyővel. Az idős állab most le is van tarolva felőle, de mert a vetés sűrű volt, nem nőttek úgy a csemeték, mint nőttek volna meggyőződéseim szerint, ha ültetve lettek volna. Más helyütt ültetéssel telepitettem alá lucz- és jegenyefenyőt s az eredmény itt, úgy látom, jobb.

Elnök: A látottak és halottak után nekem is volna itt egy kérdésem, melyre felvilágosítást kérnék. Az erdőmester ur tegnapi előadásában azt említette, hogy a jegenyefenyő kevert állabokban a legszebben nő. Ha ez így van, kérdem, nem lett volna-e czélszerű ezen alátelepítés alkalmával is keverni azt más fanemekkel például más fenyőfajokkal?

Tomcsányi Gyula: Elnök ő exellencia kérdésére bátor vagyok tisztelettel megjegyezni, hogy itt az alátelepítés nem a jegenyefenyő, hanem a tölgy érdekében történt.

A tölgy ugyanis megkívánja, hogy silányabb talajon más fanemmel elegyítettessék, m. p. olyannal mely sűrű állásban is

jól nő és a talajt jól beárnyékolja és javítja: ilyen célokra pedig a jegenyefenyő teljesen megfelel.

Podhradzky András: Nekem Fekete Lajos tanár ur előadására van megjegyzésem, ki a jegenyefenyőt csemeték kiültetése által ajánlja megtelepíteni.

A jegenyefenyő magra van utalva, mint itt gyakoroltatik, hol sikerét látjuk a bemutatottakban. De általában is figyelmeztetem a t. szaktársakat, hogy a fenyőknek van egy baja az átültetésnél, a gyökérsérülés. Tudjuk, hogy a jegenyefenyőnek szivgyökere, a hol megsérül, a hol a heg képződik, ott korhadás képződik rajta s ez növekedik az életkorral. Ezt a bajt el lehet kerülni, ha maggal és nem csemetékkal erdősítünk.

De más tekintetben is van még egy elvi kifogásom. Én nem látom be, hogy itt csemetekertek alakításával eredményeket lehetne elérni; nem látom be itt a csemetekertek fentartásának szükségét, akkor, a midőn maggal jobb eredményt lehet elérni.

Elnök: Mindenesetre attól függ a megítélés helyessége, hogy mi itt az eljárás célja?

Tomcsányi Gyula: Abból a csemetekertből, melyet a t. közgyűlésnek bemutatni szerencsém volt, nem csak a magunk szükségletét fedezzük, hanem szolgáltatunk belőle a községeknek és privát birtokosoknak is nagy mennyiségű csemetét. Mint méltóztatnak tudni, a nagyméltóságu földművelési ministerium azzal is elősegíti az erdősítés gyors előhaladását, hogy a magánbirtokosoknak ingyen termeltet és oszt ki csemetéket az állami birtokokról.

Az idén is megjelent már a felhívás, a melynek alapján az érdekeltek folyamodhatnak csemete-adományozásért. Ezen célra szolgál főleg ez a csemetekert is, melyet imént láttunk.

Podhradzky András: De én ilyen talajon, a minőt itt látunk, nem tudom kitalálni az itt látott eljárásnak a célját.

A tölgy nagybecsű fanem. Mindaddig, míg tölgyet tenyészt-hetünk, azt kell tenyésztenünk. Ez a talaj hogy megfelel a tölgynek, bizonyítja a dús magtermés, mert ha a klíma és talaj nem felelne meg, nem termett volna mag sem. Én 120 évesnek néztem, ezt az állapot s most azt hallom, hogy nem sokkal több, 130 éves. A hol ritkított állásban ily növése van a tölgynek, ott a talaj az 5—6. termő osztálynak felel meg, a hol pedig ilyen a talaj, ott a tölgy helyén van, ott kár fenyőkkel experimentálni.

Tomcsányi Gyula: Én a talaj minőségére nézve tapasztalatok alapján más nézetem vagyok, mivel itt a korábbi legeltetés miatt kevés a termőréteg. De ha meg is felel a talaj a tölgynek, nem fog ez utóbbinak ártalmára válni, ha bizonyos mértékig jegenyefenyővel elegyítettik.

Fekete Lajos: Én csupán egy kérdéssel felelek Podhradszky ur azon megjegyzéseire, melyeket előbbi szavaimra tett. Megtámadva azt a javaslatomat, hogy bizonyos körülmények között jobb az alátelepítésnél ültetni, mint vetni, azt mondja az igazgató ur, hogy a fenyőket nem kell ültetni mert valami bajt kapnak a kiültetésnél. Erre én egyszerűen azt kérdelem, miért ültetjük hát az erdei fenyőt, és miért ülteti az igazgató ur a luczfenyőt? Ily élesen állást foglalni egyik vagy másik erdősítési mód mellett, nem helyes, mert mind az ültetésnek, mind a vetésnek helye van a maga helyén.

Illés Nándor: Én egész általánosságban akarok hozzá szólni a kérdéshez, kijelentve, hogy az alátelepítést főleg bükkös és tölgyes erdőségekben magam is nagy fontosságúnak tartom. A bükkösökben azért, mert a mostani irányzat az, hogy a mennyire csak lehetséges, a bükkösöket hasznosabb fanemekkel cseréljük fel s erre az alátelepítés nagyon jó eszköz.

Hogy mely fanemmel történjék az átváltoztatás, azt a helyi viszonyok határozzák meg, általánosságban azonban elis-

merem, hogy igen czélszerű lesz legtöbb esetben a jegenyefenyő. A másik eset a tölgynél fordul elő. Oly szerencsés eset, a mint a minőt itt látunk, nem mindennap fordul elő, hogy a felujulás önmagától ily szépen megtörténjék. Sokszor hosszú évek telnek el, míg magtermő esztendő áll be s ezért nem sikerül a felujulás. Ily esetben az alátelepítést rendkívül fontosnak tartom a tölgyeknél is.

Az itten látott konkrét esetre azonban van egy pár megjegyzésem: Én azt hiszem, hogy oly esetekben, midőn a tölgyesek önmaguktól felujulnak, ezt jó jelnek lehet venni a termőhelyre nézve. Ez azt mutatja, hogy a talaj még a tölgy nevelésére elég erővel bír. Az itt előttünk álló eset is ilyen, hol igen szép magzadékot látunk. Én úgy hiszem, hogy itt a tölgy még boldogulni fog. Ha pedig el fog jönni az idő, midőn már bizton meg lehet ítélni, hogy nem boldogul, akkor védő növényzettel javíthatjuk a talajt.

A másik észrevételem, a minek különben az erdőmester ur is kifejezés adott munkájában, hogy ebben az esetben több csemete lett ide behozva, mint a mennyire szükség volna. A vetés, mely rendkívül szépen sikerült, maga is tulságosan sűrű. Megtörténhetnék tehát, hogy itt segítségére volna az alátelepítés a jövő tölgyesnek, ha nem fogná azt helyéből ki szorítani. Igaz, hogy ha tulságosnak sűrűnek fog mutatkozni, a megtelepített fiatalos ki lehet a feleslegest szedni; de az a kérdés, hogy képesek volnának-e a kellő időben az megtenni. Azt gondolnám tehát, hogy midőn talajjavítás céljából hozunk be tölgyesbe egy másik fánemet, mérsékelten kell azt tennünk. A jelen concret esetben egy negyedrésze, legfőlebb egyharmadrésze elég lett volna az alkalmazott mennyiségnek.

Elnök: Ha nem kíván senki a kérdéshez hozzászólni, én az itt folytatott eszmecsereből a következő eredményt vélem kivonhatni. (Halljuk!)

Általános a nézet arra nézve, hogy ezen erdőség speciális érdekei szempontjából alig volna szükséges, költséges csemeteket fentartani. De szükséges ez azon állami célból, melyet a magyar kincstári erdészetnek szem előtt kell tartania, hogy az erdősítésekhez minden vidéknek megfelelő csemetékkel szolgálhasson. (Élénk helyeslés.)

Nekünk azonban nem szabad felednünk, hogy mi nemcsak a kincstári erdők kezelésének érdekeit tartjuk szem előtt, hanem az erdészetet általánossá akarván tenni, azoknak is kezére akarunk járni, a kik kevesebb anyagi erővel rendelkeznek. Nekünk tehát kötelességünk rámutatni azon módokra, melyek útján a szegényebb birtokos elérheti azt a célt, hogy erdejét felujtsa és fentartsa. Ezért nagy fontosságot tulajdonítok annak a kérdésnek, mely az eszmecsere alatt felvetett, hogy t. i. mennyiben lehet elkerülni a csemeteültetésnek szükségét; mert tudjuk, hogy a csemeteültetés tiz annyiba kerül, mint az egyszerű vetés. Igyekeznünk kell tehát mindenütt tapasztalatokból megtudni, hogy mely határig lehetünk képesek tiszta vetés által is célt elérni. Természetesen ez nem akar bírálat lenni arra nézve, hogy itt miért tesznek kísérletet ültetéssel. A kincstár van épen azon helyzetben, hogy hasznos kísérletekre is áldozzon. Nekünk azután a hivatásunk, a nyert tapasztalatokból levonni a tanulságot, hogy mi az, a mi az olcsó erdőkezelés szempontjából kisebb erdőgazdaságokban keresztülvihető. (Helyeslés.)

Azt hiszem, körülbelül ez az egyik a mi a lefolyt eszmecsereből kívánható, a másik pedig az, hogy az alátelepítés, történnék az vetés vagy ültetés útján és a fanemek megváltoztatása avagy csak a talaj javítása céljából úgy a tölgyekben mint bükkösökben, igen célravezető módnak bizonyult. (Élénk helyeslés és tetszés.)

Ezzel azonban nem szeretném az érdekes eszmecsere

fonalát elvágni, a kinek tehát van még észrevétele, méltóztassék azt előadni.

Sztanik Samu: Podhradszky erdő igazgató ur azt mondotta többek közt, hogy oly esetekben, a midőn a tölgy oly szép növekvést mutat mint itt, tiszta tölgyeseket kell nevelni. Ezt én is helyesnek tartom; de csak ott a hol a termőhely oly kitünő, hogy semmiféle javításra nem szorul, de ha a termőhelyet javítani akarjuk, a termőképességet fokoznunk kell, akkor az az eszköz melyet itt alkalmaztak épen nem felesleges, ellenkezőleg én a talaj javítását alátelepítéssel nem csak ezen a helyen, de kivált a rosszabb tölgytermőhelyeken okvetlen szükségesnek és nélkülözhetlennek tartom.

Hajós Gyula: Én szintén a korszerű erdőszet legnemesebb törekvésének tartom az erdőtalajjavítást, melyet biztosan egyedül csak alátelepítéssel érhetünk el és azért ezt a kísérletet, melyet magam előtt látok, szivemből üdvözlöm. Ha van valami kételyem az csak az lehet, vajjon a fanem megváltoztatásának indoka alapos-e vagy nem? Erre nézve akkor nyernék megnyugtatóst, ha az intéző szaktársaink közül kegyes volna valaki felvilágosítást adni, arra nézve, hogy a kelendő-ségi és értékesítési viszonyok miként alakulnak itt, tekintve a tölgyet és tekintve a fenyőt. Csak így lesz megítélhető, vajjon az átváltoztatás helyes és indokolt-e, nemcsak a talajjavítás tekintetéből, hanem azon célból is, hogy a tölgy helyett fenyő termesztessék. Mérvadó mindenestre a pénzügyi tekintet lehet, az t. i., vajjon emberi számítás szerint a jövő fenyőállab által nagyobb tiszta jövedelem fog-e elérteni, mint várható a tölgyállab által.

Hoffman Sándor: Azt hiszem, t. tagtársunk tévedésben van. Tomcsányi erdőmester ur sem tegnap, sem ma nem mondta, hogy itt az állabnak átalakítása volna czélozva. Sőt tegnap hangsúlyozta, hogy e speciális esetben a talaj javítása

mellett elegyes állab nevelése a cél. És ebből a szempontból tekintve az itteni kísérletet semmi tekintetben sem eshetik az kifogás alá. A kik a selmeczi akadémián megfordultunk mindnyáján jól tudják, hogy Selmecz tájékán ott voltak a legszebb tölgyesek, a hol a jegenyefenyő elegyesen fordult elő vele. Ezek a tölgyesek adták mindenütt a legértékesebb műfát.

Azért nem osztom Podbradszky erdőigazgató ur nézetét sem, hogy hol a termőhely a tölgynek megfelel, a hol tölgy bizton nevelhető, elkell állanunk az elegyes állabok nevelésétől. Számos példa van rá, hogy az elegyes állab sokkal szebb tölgypéldányokat ad, mint a tiszta. T. szaktársaim mindenestre megnyugvást találhatnak ebben annyival inkább, mert nem hiszem, hogy a fenyőt oly mértékben tartanak itt fenn, hogy az a tölgyet elnyomhassa. (Helyeslés.)

Akantisz Rezső: Hogy az elegyes állabok mennyire előnyösek, arról a t. tagtársak Turóczmegyében is meggyőződhetnek.

Barlay Sándor: Én is hivatkozhatnám esetekre, hol a tölgy luczfenyővel is itt-ott bükkal elegyítve igen tanulságos példát nyújt az elegyes tenyésztés előnyeire nézve. De nemcsak tölgyeseknél, bükkösöknél is nagyon előnyös, ha azokat alátelítés által más fanemekkel elegyítjük. Erről Fekete erdőtanácsos ur is szíves volt meggyőződni nálam, hol a bükkösök, lucz- és erdei fenyővel telepítették alá.

A bükkfát is értékesebbé tesszük ez által, mert szebben nő, úgy hogy a székgyáarak szívesen veszik.

Podbradszky: A mint látom, félreértés forog fenn közöttünk. A tisztelt felszólalók ugyanis azt következtetik szavaimból, hogy én elleusége vagyok az elegyes állaboknak.

Ez mindenestre félreértés, mert magam is esetekkel igazolhatom, hogy a tölgy jegenyefenyővel, luczczal, szépen tenyészik, különösen peddig a bükkal. Én csupán azt mondtam,

hogy itt a talaj nem sovány, szükség tehát nem volt az alátelepítésre s ily helyeken a tölgyest elegyes álabbá átváltoztatni nem kell.

Elnök: A félreértéseket mindenesetre jó tisztázni. A hallottak után ugyanis nem lehet feltételezni, hogy itt a tölgy helyettesítése szándékoltatik jegenyefenyő által. Itt a jegenyefenyővel tett összes kísérlet arra való, hogy a tölgy kevert állabban értékesebb egyedekké neveltessék.

Ezzel azt hiszem, a kérdés ki van merítve. Átadom tehát a szót Fekete Lajos tanár urnak, ki ezen alkalomból egy új vetőgépet fog bemutatni.

Fekete Lajos: ismerteti vetőgépét, melynek gyakorlati alkalmazását megelőzőleg már bemutatta.

Elnök: Azt hiszem, köszönetünket fejezhetjük ki a tanár urnak szíves fáradozásáért; rövid leírását is közölni szíveskedjék egyesületünkkel. (Helyeslés.)

Most pedig miután az idő előrehaladt, s utunkat folytatni kell, azt hiszem befejezhetjük az ülést. Tanácskozásainkat folytatni fogjuk a Józsefgyöngyösönél.

(Folytatása következik.)

L a p s z e m l e.

(*F. A.*) **Kosárfonó füzek telepítése Szászországban.** Ezen kérdéshez Zschimmer főerdész a „Tharander Forstliches Jahrbuch“ folyó évi 2-ik füzetében megjelent cikke után érdekesnek tartjuk közölni, hogy a végrehajtott két telepítés kísérlet közül az egyik 1883. év tavaszán mintegy 300 m tengersiz feletti magasságban fekvő 0.15 ha-nyi kiterjedésű lankás, televényben szegény és kevés agyaggal kevert homokterületen eszközöltetett olyformán, hogy a talaj a Sack-féle rajol-ekével megmunkáltatván, abba 50 cm sor, és 15 cm csemetetávolság mellett helyeztetett el a 20.000 db 30 cm hosszú dugvány oly mélyen, hogy csakis csúcsa látszott ki a földből.

A telepítési költség a talaj megművelése, a dugványok vételára s egyéb kiadással együtt ezen kísérletnél összesen 109 márkára rugott.

Az ugyanazon év őszén eszközölt első vágás alkalmával termeltetett összesen :

1.	9250 drb	Salix amigdalina	praecox	vessző	205 font,
2.	2000	"	"	vitellina	35 "
3.	4750	"	"	viminalis	51 "
4.	4000	"	"	acutifolia	35 "

összesen tehát 20.000 drb vessző 326 font súlylyal és összesen körülbelül 14 márka értékben.

A vesszők legnagyobb hossza 1·8 *m* volt, s a legjobb hossznövekvést a *Sal. amigdalina praecox* és *acutifolia* vesszői mutatták. Az 1884. évi vágás összesen 21·5 mázsa vesszőt (ebből a *Sal. amigdalina praecox* 12·11 mázsával) eredményezett összesen 61 márka értékkel, de bár a termelt vesszők hosszabbak és erősebbek voltak, mégsem nyújtották jószág és szépségben azt, mit az első évi eredmény után várni lehetett; 1888. évben már egyáltalán nem eszközöltetett vágás a vesszők silánysága miatt, a melynek oka főleg a talaj televénysegénységében rejlett.

A második kísérlet az első terület közelében mintegy 1·31 *ha*-nyi sík, vizenyősségre, elposványosodásra hajló nehéz agyagtalajon eszközöltetett, melyen ezelőtt lóhere állott.

A talaj 1883. év őszén 40 *cm* mélységig rajol-ekével megmunkáltatván, fedélalaku bogárhátakká szántatott fel. 1884. év tavaszán, a terület megboronálása után, a fentebbi sor- és csemetetávolság mellett összesen 158.500 drb dugvány ültetett el. A telepítési költség — a dugványok vételára, szállítása, a talajnak megmunkálása és utólagosan 3-szori megkapálása s egyéb kiadásokkal együtt — összesen 1030·4 márkára rugott.

Az első vágás, mely 1884. évi novembertől, 1885. évi februárig eszközöltetett, összesen 34·30 mázsa vesszőt eredményezett, és pedig a

1.	2.000	darab	Salix amigdalina	latifolia	. . .	0·63	mázsát,
2.	2.000	"	"	undulata	. . .	0·10	"
3.	2.000	"	"	curtufolia	. . .	0·50	"
4.	2.750	"	"	purpurea	glaucescens	. . .	0·40
5.	2.000	"	"	"	lambertiana	. . .	0·20
6.	2.000	"	"	"	gracilis	. . .	0·29
7.	3.500	"	"	"	kerksii	. . .	0·53
8.	2.000	"	"	viminalis	alopecurvides	. . .	0·85
9.	47.820	"	"	purpurea	. . .	5 80	"
10.	20.430	"	"	"	+ viminalis	. . .	4 00
11.	63.000	"	"	amigdalina	fusca	. . .	18·40
12.	2.000	"	"	"	praecox	. . .	1·00
13.	2.000	"	"	"	vitellina	. . .	0·60
14.	5.000	"	"	viminalis	. . .	1.00	"

tehát összesen 158.500 drb, körülbelől 103 márka értékben, a mely nem épen kedvező eredmény annak tulajdonítandó, hogy a telepítés egész május hó közepéig tartott, de a vesszők a kosárfonó iskolában igen jól voltak felhasználhatók.

A telepítés második évében, daczára a száraz tavasznak, a vesszők a későbbi esőzések után 2 m hosszúságot értek el. Legjobb növekvést mutatott a *Salix purpurea* + *viminalis*, a melynek a nehéz agyagtalaj látszólag teljesen megfelel, ezután a *Salix viminalis* *alopcurvipes*, a *Salix amigdalina fusca*, *purpurea* és *praecox* mutattak.

Az 1885/6. évi vágás mintegy 50 mázsa vesszőt eredményezett, melyek 613 márkával adatván el, a 143.5 márka termelési költség levonásával a tiszta jövedelem 469 márkára, tehát ha-ként mintegy 358.6 márkára rogtt.

A telep az 1886-ik évben chilisalétrommal megtrágyáztatván, jelenleg a legszebb reményekre jogosító üde szép növekvést mutat.

A tölgyek makkcsészejének morphologiai értéke. — Čelakovsky, prágai egyetemi tanár, tavaly a cseh tudós társaságban, ide vonatkozó tapasztalatait cseh nyelven s rövid német kivonattal adta elő, azután pedig a „Botan. Centralblatt“ 1887. évf. 14. számában (XXX. köt. 10. lapján) közli, s mi a tudományos erdész botanikának szükségeseket szintén innen adjuk elő.

Čelakovszky Hofmeister, Schacht stb. régibb véleményéhez csatlakozik, a mely szerint a tölgyek makkcsészeje (cupula) tengelyképlet vagyis leveles szár-képletből való, nem pedig levélerezetű, azaz nem a másod virágok négy hegye-leveléből (előlevél, bractea, Vorblatt), a mint nem régiben Eichler állította. E mellett szól a bükk és szelid gesztenye cupulája alsóbb pikkelyeinek e fák pikkelyeivel (aljalevél, Niederblatt) és mellékleveleivel alakban, szerkezetben és színben nyilatkozó, valamint a tölgyek makkcsésze pikkelyeinek a makkcsésze fedőleveleivel való megegyezése. A kifejlődés is alig enged meg más természetszerű és egyszerű magyarázatot, mint a minőt Hofmeister vont belőle. Čelakovsky ezen kívül ezt a véleményt új vizsgálatokból eredő tapasztalatokkal támogatja.

Čelakovsky t. i. a *Fagus silvaticá*-nak (erdei bükk) tölgylevelű (quercifolia) fajtáján sok makkrejtőt (guba, cupula^{*)}) látott, melyben számtalan virág vagy pedig már gyümölcs volt, s a virágok gyarapodásával a makkrejtő is számos karéjra hasadozott. A két rendes virág, melyet már másodlagosnak tartanak, harmadlagos, ez meg gyakran negyedleges virágokat hozott létre. De a dichasialis elágazásnak megfelelően nem minden (2+4+8=14) virág fejlődött

^{*)} Kérjük a magyar vidéken lakó erdész uraktól, minek híják a haza más más helyein a bikknek azt a négyfelé hasadó bozontos tartóját (makkrejtő), melyben a bikk makk nyugszik.

ki, hanem az egyenletlen elágazás következtében legfeljebb a fele (7—8) s a negyedleges, néha pedig már a harmadlagos virágokból fejlődő gyümölcs is nagyon nyomorék volt, s a makkrejtő karéjára emeltetett. A bikk makkrejtőjének eredeti négy szelete a harmadlagos virág fellépésekor újra meghasadt, de még sem oly mélyen, mint rendszeren, tehát ha 4 tertiár virág volt, akkor a makkrejtő nyolcz felé volt hasadva. A másodlagos szeletek ismét, de kevésbé mélyen hasadtak, mihelyest mögöttük quaternár virág lépett fel, némelykor e virágok megjelentek nélkül is. Ebből látni való, hogy a cupula a hegye-levelekből nem nőhetett össze, hanem tengelyképletből nő fel, de a bükk makkrejtője (cupula) mechanikai okok következtében már kifejlődés folytán négy felé hasad, s pedig nem csupán azért, hogy a bikk makk kihúllhasson, hanem azért, hogy a bikk makk élei kifejlődhetésének elegendő helye legyen, mert az élek a támadt nyílásba részben bele nőhetnek, sőt a makkrejtőből ki is nőhetnek.

A másik meggyőző példa egy abnormis makkcsésze, mely, hihetőleg bogárszúrás következtében (a fán sok suska volt), több mint 2 cm hosszú, és csaknem akkora széles rügy alakú testté változott. Rajta zsindelyező és spirális helyzetű pikkelylevelek voltak; ezek középsői $1\frac{1}{2}$ cm hosszúak, a belsőbbek fokozatosan kisebbek voltak, s a cupula belső oldalára is leereszkedtek. A lapos kúp alakú tenyésző csúcson virág nem volt. Hogy itt a cupulának rügyalakú átváltozásával van dolgunk, még a legalsóbb pikkelyek is bizonyítják, melyek a normalis cupulához hasonlítanak. A tölgy makkcsészéjének ez az átalakulása meggyőzően elénk tárja, hogy a makkcsésze pikkelyei alja-levelek, a minők a rügy pikkelyei is, tehát a cupulának, melyet a pikkelyek borítanak, tengely azaz száreredetű képletnek kell lenni.

Hogy a szelíd gesztenyének termő virág *dichatium*-ától (két-két águ álernyő) áthidalás van a himvirágzatba (melyet legelőször Eichler a „Blüthen diagrammen“ című munkájában adott pontosan elő), Čelakovsky szerint csak azt igazolja, hogy a tengelyeredetű cupula lassanként mennyire elsatnyulhat, végre egészen el is enyészhetik, s hogy a pikkelyek száma is mennyire kevesbedhetik, míg végre a tiszta himvirágzatban a 4 hegye levél a makkrejtő négy darabjának helyére jut, de ebből az a következtetés, hogy ez a 4 hegye-levél a cupula eltűnt darabjaival egyértékű lenne, Čelakovsky szerint nem vonható stb.

Čelakovsky ezek után a kifejtett szempontból, a tölgyfélékkel a mogoró féléket hasonlítja össze, de e fejtegetései nagyon specialisak, s képek nélkül itt bajosan magyarázhatók, azért ezt nem is bolygatjuk. Az eredeti, cseh nyelvű czikk mellett van néhány

kép, a későbbi, tüzetesebb közleményhez azonban Čelakovsky számos rajzot ígér.

A tölgy makkcsészéjének ily magyarázatához nekem is több abnormis tölgy példám van. Hogy ilyenek a gyümölcs-csumáján felléphetnek, hogy a termő gyümölcs-kocsánon bizonyos makknak való képlet vegetatív rügyre hanyatlik vissza, s hogy a tölgyek termő virága meg a vegetatív rügyek között nem nagyon tetemes a különbség; ezt én Čelakovskynál talán hamarabb elmondottam az Erdészeti Lapok-nak tavalyi évfolyamában a rügygubacsnak makkgubacs képében való megjelenéséről szólván.

Borbás Vincze.

(F. A.) A szászországi állami erdők 1884. és 1885. évi gazdasági eredményéről a „Forstwissenschaftliches Centralblatt“ folyó évi IX. és X. füzeté után érdekesnek tartjuk közölni a következő adatokat: A szászországi állami erdőkben 1884. évben 806.615 m^3 tömörfa (Derbholz), 204.112 m^3 galy- és rőzsefa és 196.391 ürköbm. tuskófa termeltetett; a tömörfának 70%-a mint haszonfa értékesítetett. 1885-ik évben pedig 788.923 m^3 tömörfa, 192.254 m^3 galy- és rőzsefa és 178.005 ürméter tuskófa. A tömörfának ez utóbbi évben a haszonfa már 80%-át képezte.

A pénzbeli bevétel 1884. évben 11.396.639 márka (6.951.949 frt), mely összegből 6.777.342 frt tisztán a fa- és 174.607 frt a mellékhasználatokért folyt be.

1855. évben a fahasználat után az összes bevétel 6.763.870 frt, a mellékhasználatok után pedig 182.873 frt folyt be. Az összes kiadás az 1884-ik évben 1.911.675 frt, a tiszta jövedelem tehát 5.040.274 frtot tett ki, 1885-ik évben pedig 2.292.672 frt kiadás mellett tiszta jövedelem 4.649.192 frt volt, viszonyítva ezen összegeket az állami erdők akkori összes területéhez, a kat. holdankénti tiszta jövedelem 1884-ik évben mintegy 16 frtra, 1885-ik évben pedig mintegy 15 frtra rúgott. A tiszta jövedelemnél mutatózó csökkenés azonban csak látszólagos, a mennyiben 1885-ik évben az 1884. évvel szemben, 18.075 m^3 -el kevesebb tömörfa termeltetett. A tömörfának haszonfaszázaléka legmagasabb volt a schwarzenbergi kerületben, a hol 91%-et ért el, és a legcsekélyebb a grimmai kerületben 44%-al.

Figyelemre méltó még, hogy az 1883—1884. években összesen 2.139 kat. hold (578.087 frtéért), 1885. évben pedig 735 kat. hold erdőterületet vásárolt az állam, 354 kat. holdnyi területet pedig (388.534 frtéért, és e között 234 k. h. 280.600 frtéért) eladott, úgy hogy a szászországi állami erdőbirtok kiterjedése 1885. év végén 299.043 kat. holdat tett ki, a melyből 11.448 kat. hold terméketlen, illetve be nem erdősült területet képezett.

(*Link.*) **Hol telelnék át a Chermesek?** A coniferákon élő s az ültetvényekre és fiatalosokra néha végzetes Chermesek életmódja nagyrészt még mindig ismeretlen előttünk; pedig valamely parazita elleni védekezésre éppen az életmód ismerése adja kezünkbe a kulcsot.

Dr. Glaser manheimi tanár több év óta nagy erőszeregettel foglalkozik ez apró állatok életmódjának kutatásával s annak konstatálásán kívül, hogy ugy a szárnyas mint a szárnyatlan egyedek nőneműek, s hogy szűznemzés útján szaporodnak, eddigelé legfontosabb azaz észlelete, hogy a Chermesek nem ugy mint eddig hitték, a lehullott tűk alatt, régi fészkeikben vagy éppen a föld alatt a gyökereken, hanem különösen a *Chermes Abietis*, *Laricis* és *viridis* a rügyek körül, az évi hajtások kérgének finom repedéseiben telelnék át. Ugyanis, ugy a fiatal vörösfenyők, mint azon luczfenyők csúchajtásain, a melyek az előbbi évben Chermes fészkekkel voltak megrakva, a rügyek alatt és felett a héj finom rovátkáiban mákszem nagyságu, tojásdad, fekete-kék testek alakjában találta fel a Chermeseket, a melyek megdermedve erősen a kéreghez voltak tapadva, azonban meleg szobában csakhamar életjelt adtak magokról. Miután dr. Glaser ezt több éven át tapasztalta, határozottan állítja, hogy a Chermesek ugyszólván élettelen dermedtségben a szabadban telelnék át, azonban azt is tapasztalta, hogy hideg teleken nagy részük ép e miatt elpusztul; ilyenkor a következő tavaszon természetesen kisebb számmal jelennek meg.

Vidéki levél.

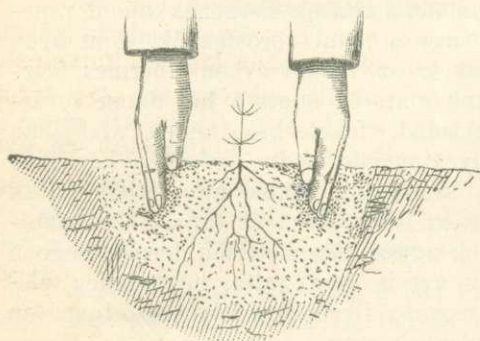
Selmeczen, 1887. október 18.

Tisztelt Szerkesztő Ur! Engedje meg, hogy az „Erdészeti Lapok” folyó évi VIII. füzetének 658. és következő lapján „A lyukültetésnek egy újabb módja” czim alatt megjelent közleményhez némely megjegyzéseket tehessek.

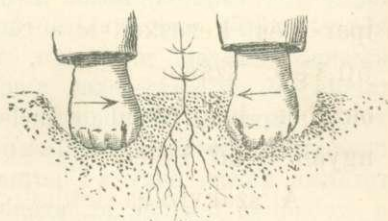
Ezen igen jó ültetési mód leírását Albrecht főherczeg saybuschi uradalmának erdőmestere Kořešnik (olv. Kozsesnik) barátom már 1886. júniusában megküldötte nekem, hogy azt kísérletképen alkalmazzam. Azóta fel is vettem erdőtenyésztéstani előadásaim tananyagába és a hallgatókkal gyakorlatilag is megismertettem, de közlését összehasonlító kísérletek megtételéig elhalasztottam. Minthogy azonban ily

kísérletek már Kořešnik által 1870. óta nagyban és a legjobb sikerrel eszközöltettek, ez ültetési módnak meleg ajánlását magam részéről sem mulaszthatom el, mert ha a közönséges gödörültetéssel szemben más előnyei nem is volnának, mint az, hogy a csemete hét egyszerű és könnyen betanítható kézfogással beültethető, s ezért a munka gyorsabban megy, már ezen előny is eléggé ajánlaná a felkarolásra.

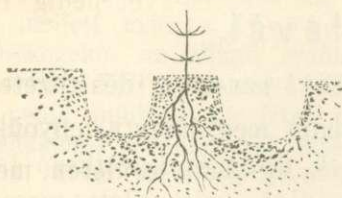
De határozott physiologiai előnyei is vannak, melyek közül különösen kiemelendő az, hogy a csemete elég szilárd

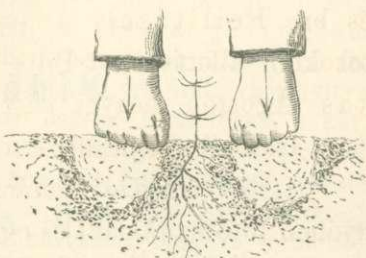
1-ső ábra.

2-ik ábra.

3-ik ábra.

4-ik ábra.

állása mellett, annak gyökerei majd mindenütt laza földdel vannak körülvéve, a mi a légnek és a csapadékoknak a gödörbe való hatolását és az új gyökérágak szétterjedését igen elősegíti. Ez és a gyökerek megrongálásának kikerülése eléggé megmagyarázza a jó sikert.

Ezért ezen ültetési mód biztos eltanulása érdekében szükségesnek tartom, hogy annak egyes kézfogásai rajzokkal

felvilágosittassanak. Kérem tehát a t. szerkesztő urat, hogy az ide csatolt ábrákat, melyek az egyes kézfogásokat, a gödörnek földdel való kitöltése és a csemete felhuzása után, ép úgy mint a föld megtömörített részeit előtűntetik, becses lapjába felvenni sziveskedjék.

Fekete L.

Az 1887. évi erdőőri szakvizsgák.

I. Budapesten.

Az erdőőri szakvizsgák a nagyméltóságu földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. ministerium 1887. évi 50.150. számú rendeletének megfelelőleg Budapesten ez évi október hó 10-én reggeli 9 órakor vették kezdetüket és ugyan e hó 14-én fejeztettek be.

A szakvizsga letételére engedélyt nyert összesen 24 egyén mind megjelent.

A vizsgáló bizottság Kallina Károly m. kir. erdőmester elnökle mellett, Tomcsányi Gusztáv m. kir. erdőmérnök és br. Feilitzsch Arthur kir. alerdőfelügyelő vizsgáló biztosokból állott; Pest-Pilis-Solt-Kiskus vármegyét pedig Fazekas Ágoston megyei jegyző ur képviselte.

Írásbeli megfejtésre a következő három kérdés tüzetett ki:

1. A vizsgázó védelmére bizott kerület egy fenyőültetvényében futótűz támadt és egy háromszög alaku területen, melynek alapja 150^0 , magassága pedig 120.5^0 , az összes ültőnczöket megsemmisítette. Megállapítandó a tűz által elpusztított terület nagysága és az újraerdősítéshez szükséges csemeték mennyisége, ha az ültetés négyszöges kötelékben eszközözlendő és a csemeték 3' távolságban ültetendők.

2. Egy makkal bevetett erdei tisztáson egy nagyobb falka házi szárnyasállatot talál vizsgázó, de azokat behajtani nem képes.

Az erdőtörvény értelmében miként gátolja meg ezen szárnyas állatok által okozandó további károsításokat és mily írásbeli jelentést tesz ezen esetről előljáró tisztjének?

3. Az erdőőr megbizatik egy 2 *m* hosszú, 1 *m* széles és 50 *cm* mély vadsózónak felállításával és sózóanyaggal való ellátásával.

Milyen és mennyi faanyagot, hány m^3 agyagot és hány *kg* sót fog ezen sózó felállításához szükségelni?

Az írásbeli feladatokat a vizsgázók általán, és alig figyelembe vehető csekély kivétellel jól megfejtették, hasonlóan örvendetes készütséget és a gyakorlati szolgálatban nélkülözhetlen tisztább és élénk felfogást tapasztalt a bizottság a szóbeli feleleteknél is.

Az írásbeli dolgozatok és a szóbeli vizsgán adott feleletek egybevetése után kitűnően alkalmasnak találtatott 5, jól 8, és kielégítően 10, míg 1 (egy) vizsgázó osztályzatot nem nyert.

Különösen kiemelendőnek tartom ez alkalommal, hogy az erdőőri szakiskolát végzettek ez évben úgy elméleti mint gyakorlati képzettséget illetőleg a mult évihez képest sokkal előbbre haladtak és készütségekre nézve a többi vizsgázók közül kiválók voltak.

Azon elvből indulva ki, hogy minden bár csekély hiánynak — mely az erdőőri szakoktatás körül a szakvizsgáknál tapasztaltatik — közlése által csakis az ügynek magának teszünk szolgálatot, és távol a mindenben hiányt avagy hibát kereséstől, nem mulaszthatom el felemlíteni, és az erdőőrök oktatásával foglalkozó tisztelt szaktársaim figyelmébe ajánlani, hogy bár a vizsgázók a gyakorlatban közönségesen előforduló esetekben nem is, de a ritkábban előforduló erdei kihágásokat illetőleg valamint annak minősítését illetőleg, hogy mely esetek tartoznak mint erdei kihágások a rovatos naplóba, s

melyek (büntény, áthágás stb.) nem, azt a biztonságot, határozottságot többen közülök nem tanusították, mely joggal és teljes szigorral tőlük ma már megkövetelhető.

Végül felemlitem, hogy a vizsgázók közül a kincstárnál 2, a közalapítványnál 4, gróf Eszterházy Móricz uradalmaiban 4, a primási uradalmakban 4, az esztergomi főkapitálannál 2, a veszprémi püspökségnél 1, a cs. kir. ráczkevei uradalomban 1, a cs. kir. vadászati hivatalnál 1, a pannonhalmi főapátságnál 1, gróf Lamberg Henriknél 1, gróf Károlyi Sándornál 1, Hoffmann Ede magánbirtokosnál 1 van alkalmazásban, egy vizsgázó pedig jelenleg csendőr őrsvezető. — Budapest, 1887. október 16-án.

Br. Feilitzsch Arthur,
kir. alfelügyelő.

II. Kassán.

A folyó évi október hó 10-én és következő napjain Kassán megtartott erdőőri szakvizsgához elnökül Szabó Adolf kir. erdőfelügyelő, vizsgáló biztosokul Szönyey István és Reinfuss Bódog urad. erdőmesterek küldettek ki.

A vizsga letételére 28 egyén nyert engedélyt, kik közül azonban csak 25 jelent meg a vizsgához.

A vizsgázók közül 10 a m. kir. kincstárnál, 7 hitbizományi uradalmakban és 5 magán-erdőbirtokosoknál szolgált.

Írásbeli feladatul a következő három kérdés tüzetett ki:

1. 10 erdőmunkás keresménye 50 frt; az első 7 munkás 10—10, a 8-ik 8, a 9-ik 7 és a 10-ik 6 napon át dolgozott; a keresmény 20% -a betegápolási alapra levonandó; mennyit keresett minden egyes munkás? mennyi a levonás egyenként és összesen? és mily összeg fizettetik az egyes munkásoknak egész krajczárookra kiegyenlítve?

2. Miféle erdőfelujítási módokat ismer vizsgáló? Irja le a természetes és mesterséges uton való erdősitéseket.

3. Tegyen írásbeli jelentést előljárójának egy erdőlegeltetési kihágásról, melyet a községnek több lakosa, nagyobb számú marhának a tilosba való legeltetése által elkövetett; írja le a kár kiterjedését, minőségét és hatásköre alapján tett előleges intézkedését.

Az írásbeli dolgozatok és szóbeli feleletek megbiráltatván, 3 kitünően, 9 jól, és 13 kielégítően alkalmasnak minősítettett, mely körülménynél fogva a vizsga eredménye jónak mondható.

Kassa, 1887. évi október hó 15-én.

Tisztelettel

Reinfuss Bódog,

urad. erdőmester és vizsgáló biztos.

III. Beszterczebányán.

Az erdőőri szakvizsga Beszterczebányán a Nagyméltóságu földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. ministerium folyó évi szeptember hó 27-én 50.150/III. szám alatt kelt rendeletéhez képest folyó évi október hó 10—16-ik napjain tartott meg, a mely alkalommal Solti Arnold kir. erdőfelügyelő elnöklete alatt Seyfried Károly m. kir. erdőigazgatósági titkár és alulírott vettek részt a vizsgáló bizottságban.

Engedélyért összesen 35 folyamódott a beszterczebányai kir. erdőfelügyelőséghez, kik közül kettő, a kellő gyakorlati szolgálattidő hiánya miatt visszautasított; 33-nak ellenben az engedély megadatott. Ezek a vizsgára mindnyáján megjelentek.

A vizsgázók közül 21 a kincstárnál, 8 községeknél és 4 magán uradalmakban van alkalmazva.

Írásbeli kidolgozásra a következő kérdések adattak fel:

1. Vannak-e olyan erdők, melyekben tarvágást alkalmazni nem szabad, miként neveztetnek ezen erdők, és mit rendel az erdőtörvény ezek kezelése tekintetében?

2. Mi a célja a faszenítésnek; melyek a szenítés különböző módjai; miben különböznek azok egymástól; az erdészeti kezelésnél minő szenítés szokott leginkább előjönni, és mi a jó szén ismertető jele?

3. Egy folyóméter 6 darab gömbölyű fáyól álló száraz szálfacsusztató elkészítéséhez szükséges 0.63 napszám és 6.7 folyóméter 25 cm. vastag szálfá.

Kérdés: 230 m. csusztató elkészítéséhez mennyi fa szükségeltetik és mennyibe fog kerülni annak elkészítése, ha a napszám 80 krral és a fa köbmétere 2.3 frttal fiztetetik?

Az írásbeli dolgozatok arról tanuskodnak, hogy a vizsgázók nagyobb része iskolazottság hiányában gondolatát nem képes szabatosan leírni.

A szóbeli kérdésekre adott feleletekből kitűnt, hogy a vizsgázók legnagyobb része szorgalommal és sikerrel tanulmányozta az „Erdőr“ czimű szakkönyvet, egy része azonban — az alább jelzett vizsgaeredmény szerint — nem tudott kellő sikert felmutatni.

Az írásbeli és szóbeli feleletek egybevetése szerint a vizsga eredménye következő volt:

A vizsgára megjelent 33 egyén közül 3 kitűnően, 10 jól, 15 kielégítően alkalmasnak találtatott, 5 pedig a vizsgát nem állotta meg.

Megjegyzendőnek tartom még, hogy a vizsgánál egy, a vadászerdei erdőőri szakiskolát végzett növendék is megjelent, s a vizsgát kitűnő sikerrel állotta meg s úgy az írásbeli, mint a szóbeli kérdésekre adott feleleteivel örvendetes tanuságot tett az erdőőri szakiskolák áldásos működéséről, melyek az erdő-őri szolgálatban alkalmazandó egyéneket úgy látszik minden tekintetben kitűnően kiképezik.

Szintén örvendetes jelenséggént említhetem fel, hogy a vizsgánál megjelent nyolcz községi erdőőr közül egy kitűnően,

egy jól, és hat kielégítően alkalmasnak találtatott, bizonyossá-
gaul annak, hogy ma már a községek is megfelelni iparkodnak
a törvény határozatainak, s erdőőreiket taníttatják és a szak-
vizsga letételére kötelezik.

Körmöczbányán, 1887. évi október hó 17-én.

Lende Ede,
városi erdőmester.

IV. M.-Szigeten.

A folyó évi erdőőri szakvizsga M.-Szigeten október hó
10-én vette kezdetét és 16-án fejeztetett be.

A vizsgáló bizottságba Belházy Jenő m. kir. erdőigaz-
gatósági titkár elnöklete alatt Halász Antal m. kir. erdő-
mester és Füstös Kálmán m. kir. ellenőrökdő főerdész,
bizottsági tagok, Geiszler József m. kir. ell. főerdész pedig
mint póttag küldettek ki. A szakvizsga letételére, a helybeli
kir. erdőfelügyelőség 33 egyénnek adott engedélyt, kik közül
kettő a vizsgához meg nem jelent, kettő pedig az írásbeli
vizsga előtt visszalépett.

A tényleg megjelent 29 vizsgajelölt közül 9 a bustya-
házi m. kir. erdőhivatalnál, 3 az ungvári kir. főerdőhivatalnál,
9 a m.-szigeti kir. erdőigazgatóságnál, 4 a szinevéri urada-
lomnál, 2 a munkácsi gróf Schönborn-féle uradalomnál, 1 pedig
Sürgyefalu községnél van alkalmazva.

Írásbeli megfejtés végett a következő három kérdés ada-
tott fel:

1. Tegyen vizsgáló közvetlen előjárójának jelentést egy
munkásnak a szálfavágásban történt elszerencsétlenüléséről elő-
adván a szerencsétlenség összes részleteit és kiterjesztvén
jelentését arra is, hogy a szerencsétlenül járt munkás közvet-
lenül a baleset után milyen segélynyújtásban részesült?

2. Felmérendő három rét területe, melyek közül az egyik háromszög alakú s e háromszögnek az alapvonala 235.5 öl, magassága pedig 83.5 öl; a második rét egy ferdényt képez, melynél a párhuzamosan haladó vonalak egyike 550 öl, másika 234 öl, a ferdény magassága pedig 85 öl; a harmadik rét egy egyenszöget ábrázol, melynek rövidebb oldala 43.5 öl, hosszabb oldala pedig 82.5 öl. Mily területtel bír a három rét egyenként és összesen katastrális holdakban kifejezve?

3. Ha vizsgáló a védelmére bizott kerület bejárása alkalmával egy legeltetés ellen tilalmazott erdőrészben nagy számból álló tehéncsordát talál, mikép fog az 1879. évi XXXI. t.-cz. szem előtt tartása mellett eljárni? Mit kell e kártétel felvételénél a törvény értelmében különösen tekintetbe venni? s mikép fogja a kártételt, a fenforogható esetek egyikét megállapítva, naplójába tényleg feljegyezni.

Az írásbeli feladatokat a vizsgázók legnagyobb része jól oldotta meg, s gyengébben csak azok feleltek, a kiknek már az írás is nehezükre esik, s a kik a magyar nyelvben való fogalmazásban egyáltalán nem gyakorlottak.

A szóbeli vizsgánál a kérdések az „Erdőőr“ című szakkönyvben foglaltakból s ezen kívül azon tudnivalókból merítettek, a mit egy erdőőrnek a gyakorlatban okvetlenül tudnia kell, tehát különösen az erdőtörvény ismeretére fektettetett a fő súly.

Az írásbeli és szóbeli feleletek eredményét egybevetve, a vizsgát csak középszerűen sikerültnek lehet mondani a menyiben a vizsgázók közül 5 (17⁰/o) kitűnően, 3 (10⁰/o) jól, és 19 (66⁰/o) kielégítően alkalmasnak találtatott, kettő pedig (7⁰/o) a vizsgát nem állotta meg. Egy erdőőri szakiskolát végzett vizsgázó szabatos és teljesen kimerítő feleletein meglátszott, hogy jó alapot nyert az erdőőri szakiskolában.

A többi vizsgázók némelyike szintén szépen oldotta meg úgy az írásbeli mint a szóbeli kérdéseket, a legtöbb azonban főleg a számításban árult el bizonytalanságot.

Ez a hiányossága a készütségnek erős meggyőződés szerint könnyen kikerülhető volna, ha a vizsgára készülöket előljáróik a számításban rendszeresen oktatnák, vagy ha ez elfoglaltságuk miatt lehetetlen, legalább tanulmányozásra szorítanák s ha itt-ott fennakadnak, utbaigazítanák.

Kíváncsi volna továbbá, hogy az erdőtiszték az alattuk szolgálókat a fanemeknek és azok egyes részeinek — továbbá a hasznos és káros rovaroknak felismerésére előkészítenék, mivel jó erdőőről meg kell kívánni azt, hogy a fanemeket ismerje; s ép azért gyakran megesik, hogy egy némely vizsgázó csupán ezen körülmény miatt nem nyerhet bizonyítványt. —
M.-Szigeten, 1887. október 19-én. *Belházy Jenő.*

(Folytatása következik.)

A fapiacról.

Budapest, október hó 31.

(B.) A főbb forgalmi pontokon a tél beállását rendesen megelőző élénkséggel történnek a helyi szükségletek fedezésére szolgáló eladások, az árak azonban csak olyan nyomottak mint voltak s az eladások kevés üzleti jutalmat adnak. Egyedül a tölgyfa-anyagok árai szilárdak és jók, s ma ugyyszólván csak ezek eladásánál számíthat az erdőbirtokos, ki fájának értékét ismeri, jó vásárra, bár tagadhatlan, hogy még most is akad egy-egy olyan járatlan, ki az elsőrendű vastag anyag m^3 -ét két forintjával bocsátja áruba, s ezzel a többi szomszédos anyag árát is lenyomja.

Hogy mily élénk érdekeltség áll fenn a műszerfára és dongára alkalmas tölgyfák iránt, ezt igen meggyőzően igazolják a szlavonországi tölgyerdőkben közelebbről tett nagyobb faeladások is, melyeknél a beruházási alap 1,600.000 frtra becsült 1500 holdnyi tölgyese 2,074.000 frton kelt el, a vinkovczi emennél kevésbbé értékes 800 holdnyi tölgyes pedig 565.000 frt becsár helyett 795.000 frt mellett talált vevőkre. Ezen eladások részletesebb ismertetését jelen füzetünknek „Különfélék“ rovatában közöljük.

A némethoni faüzletről már régóta nem volt alkalmunk megemlékezni, s ezt ma sem azért teszszük, mintha az ott elvesztett piacon ezuttal már közvetlenül valami nevezetesebb kilátás kínálkoznék részünkre, hanem csupán jelezni kívántuk, hogy az ottani készletek megapadtak s most már a közelebb érhető Ausztriából hajlandók vásárolni.

Sokkal inkább érdekel minket most az olasz fapiacz megtarthatásának kérdése, vagy bátran mondhatva, inkább annak az eddiginél teljesebb megnyerhetése. Az olasz vám-tarifa ugyanis tárgyalás alatt áll s az olaszok a mi főbb kiviteli czikkeinkre, melyek között kiváló helyet foglal el a fa is, vámot akarnak vetni; a mi, ha megtörténnék, az újabb időben arrafelé kedvezően megindult kereskedésünket vesztető el, s Európából csak a kényes hitellel bíró Balkán tartományok maradnának, melyeken aztán az ausztriai fával még nehezebb versenyt kellene kiállanunk, a mellett, hogy az saját piacunkon is nyom. Nincs kétségünk azonban az iránt, hogy az olasz vámtárgyalások részünkre kedvező megoldást nyerne, a mi annál valószínűbb, mert az Olaszthonba való fakivitelt illetőleg Ausztria még jobban van érdekelve mint mi.

P á l y á z a t.

Az Országos Erdészeti Egyesület pályázatot hirdet:

1. egy népszerű nyelven irt, lehetőleg rövid utasítás-szerű munkára, melynek feladata lesz a Magyarországon előforduló főbb fanemek (tölgy, ákác, szelid gesztenye, kőris, juhar, éger, luczfenyő, jegenyefenyő, erdei fenyő, vörösfenyő, feketefenyő) csemetéinek kertekben való felnevelésénél előforduló munkákat a maggyűjtéstől kezdve az erdőbe való kiültetésig, a községi előjárókkal, néptanítókkal, kis gazdákkal s általában azokkal, kik a szakemberek közvetlen utmutatására és vezetésére nem támaszkodhatnak, minden tudományos magyarázat mellőzésével a munkák természetes sorrendje szerint a nép észjárásához alkalmazott, könnyen megérthető s lehetőségig vonzó előadással ismertetni,

2. nyolcz kisebb munkátra, melyeknek ugyanazon feladatot kell az alább elősorolt fanemekre nézve külön-külön megoldani, mint az 1. pontban kívánt munkának az összes főbb fanemekre nézve.

Az 1. alatt kitűzött pályázatra beérkező munkák közül, a legjobbnak ítelt és egyszersmind abszolút becszel bírónak talált munka jutalma 50 darab arany 275 frt értékkel számítva. A beküldés határideje 1888. augusztus 31-ike.

A 2. pont alatt kívánt kisebb munkák közül:

a) a tölgyesegetek nevelését tárgyzó legjobb munka jutalma 10 darab arany;

b) az ákácsegetek nevelését tárgyzó legjobb munkáé 10 darab arany;

c) a juhar- és kőrissegetek nevelését együtt tárgyzó legjobb munkáé 5 darab arany;

d) a szelid gesztenyesegetek nevelését tárgyzó legjobb munkáé 5 darab arany;

e) az éger- és szilcsemeték nevelését együtt tárgyazó legjobb munkáé 5 darab arany;

f) a jegenyefenyőcsemeték nevelését tárgyazó legjobb munkáé 5 darab arany;

g) a lucz- és vörösfenyőcsemeték nevelését együtt tárgyazó legjobb munkáé 5 darab arany;

h) az erdei- és feketefenyőcsemeték nevelését együtt tárgyazó legjobb munkáé 5 darab arany; valamennyinél 5 frt 50 krral számítva egy darab aranyat. A beküldés határideje 1888. február utolsó napja.

Az 1. számú pályázaton jutalomra érdemesnek ítélt munka szerzőjének a pályadíj a legközelebbi közgyűlésen, a többi jutalmazott munkák szerzőnek pedig az Országos Erdészeti Egyesület igazgató választmányának azon ülésén adatik ki, a melyen a jutalom odaitéltetik.

Az 1. számú pályázaton jutalmat nyert munka kiadásának és terjesztésének jogát az Országos Erdészeti Egyesület magának tartja fen, hasonlóképen a többi jutalmazott munkákét is, melyek az esetleges kinyomatás előtt az „Erdészeti Lapok“-ban közöltetnek.

Az idegen kézzel írott, jeligével és az író nevét rejtő jeligés levélkével ellátott pályamunkák „pályamű“ felirattal ellátott borítékba zárva, a megjelölt határidőn belül az Országos Erdészeti Egyesület titkári hivatalánál nyujtandók be.

K ü l ö n f é l é k.

A vizsgák a magyar királyi erdőőri szakiskolákon, a szabályoknak megfelelően szeptember hó 21-től kezdve ezen hónap végeig tartattak meg. A vizsgák eredménye tanúságot tett a tanító személyzet szorgalmáról és tapintatáról, de egyszersmind a szakiskolák czélszerű berendezéséről. A növendékek nem-

csak jól számolnak, szépen irnak és tudják alaposan a tudnivalókat, hanem az erdei munkálatok kivitelében, különösen a csemetenevelésben és erdősítésben gyakorlatilag is tökéletesen jártasak. Különben ezen tény már kezd köztudomásra jönni. A végzett növendékek legnagyobb része ugyanis alkalmazást, s némely része igen jó alkalmazást kapott. Hogy az erdőbirtokos közönség is kezd már érdeklődni a szakiskolák iránt, bizonyítja, hogy az osztrák-magyar államvasutttársaság egyik főtisztje a vadászerdei vizsgára megjelent, azt a legnagyobb érdeklődéssel végig hallgatta, s az eredmény által meglepetve ígéretet tett, hogy közben fog járni arra, hogy a társulat is küldjön saját költségén növendékeket nevelésre.

A királyhalmi erdőőri szakiskolát ez alkalommal 10 növendék végezte; 3 dicséretes, 5 jó, 2 kielégítő eredménnyel. Vadászerdőn 2 dicséretes, 5 jó és 2 kielégítő eredménnyel. Liptó-Ujvárott 28 vizsgázott, ezen iskola növendékei azonban csak a jövő évben végeznek. Az eredmény itt is általában véve jó volt.

A vizsgák eredménye után ítélve, a magyar erdőszet kitűnő erdőőri elemre fog szert tenni az erdőőri szakiskolák nevelése után.

Tölgyfa eladás és új tannin-gyár. A tölgyfának mindinkább növekedő keresletéből egyfelől, s a franczia dongának idei kedvező áraiból másfelől, előre is következtetni lehetett, hogy az ez idén eladás alá kerülő vágások Slavóniában igen jó áron fognak elkelní. És ezt a reményt a később bekövetkezett tények csakugyan igazolták is, jöllehet a becsárak például a vinkovczei főerdőhivatal vágásainál már a felülvizsgálás alkalmával lényegesen felemeltettek.

Egy nagyobb versenytárgyalás f. é. okt. 10-én tartatott meg a zágrábi kir. erdőigazgatóságnál a volt katonai határ-

őzvidék beruházási alapja javára eladásra szánt idei vágások eladása céljából.

A versenytárgyaláson részt vettek a vidék összes nagyobb fakereskedői, továbbá pénzintézetek, vasut és hajózási vállalatok képviselői.

Eladásra került 11 vágás összesen 49928 darab tölgy, 7790 drb kőris, 11622 drb szill és 6575 drb gyertyán törzsszel, mely famennyiség 1500 k. holdnyi területen fekszik.

E 11 vágás becására összesen 1,612.788 frtban állapított meg, az eredmény pedig 2,074.461 frt volt. A vágások tehát 461.673 frttal vagyis 28·6 0/0-kal drágábban keltek el a becsárnál.

Egy 278 k. holdnyi kiterjedésű vágás 7883 tölgy fa törzsszel 268.549 frtra volt becsülve, s eladatott 373.000 frtért, tehát 104.000 frttal drágábban a becslési árnál. Megvette egy francia részvénytársaság, melynek Barcon nagy kiviteli faüzlete van.

Ez a kedvező eredmény, és az a körülmény, hogy több jelentékeny fakereskedő cég az árverés alkalmával nem jutott fához, következtetni engedte, hogy egy második nagy versenytárgyalásnál a vinkovcei kir. főerdőhivatalnál az idei kincstári vágások eladása még kedvezőbben fog lefolyni; s ez a feltevés a f. é. okt. 20-án megtartott árverésen valóban ténynyé is vált. Itt is 15 vágás került tövön való eladásra, összesen 20969 darab tölgy, 5758 darab kőris, 5605 darab szil és 7542 darab különféle fanemű törzsszel, melyek összesen 891 k. holdat foglalnak el. A becsérték itt 565.351 frt volt, az eredmény pedig 795.519 frt. A 15 vágás tehát, melynek megvételére 28 ajánlat adatott be, 230.168 frttal vagyis 40·7 0/0-al felül kelt el a becsáron. Egy 53 holdas vágás 1771 tölgy törzsszel 62.824 frtra volt becsülve, és 96.666 frtért adatott el.

Ez a rendkívüli eredmény magukat a nagyobb fakereskedőket is meglepte, s sokféle megbeszélésre adott alkalmat. Egy bécsi cég, a mely mult évben egy fél millióért vásárolt volt fát, az idei árveréseken csak két kisebb vágást tudott megszerezni.

Kedvező jelenségnek tekinthető különben az itteni faüzletre az is, hogy rövid idő alatt már a második tannin gyár van épülőben és pedig szintén a Száva mellett, Mitroviczán. Egy csehországi gazdag üzletember építi s ha a jövő évi tavaszig elkészül vele, a munkát meg is kezdi. Gyárát egy 11 hold kiterjedésű telken állítja fel, melyet a várostól szerzett meg azzal a feltétellel, hogy 30 év múlva az összes berendezésével együtt a városnak adja át.

Ez a tannin gyár nem lesz olyan nagy, mint a már több év óta működő zsupanjei, mert mint mondják naponként csak fél annyi tanint fog előállítani, mint az utóbb említett. E két gyár a vágásokban visszamaradt, s a vevők által eddig értékesítetlenül ott hagyott hulladék tölgy fát fogja feldolgozni, a mi a vevőknek tetemes hasznót fog hozni, a mennyiben egyes vágások hulladék fájáért 4—5 ezer forintot vesznek be, a mi eddig ott rothadt a vágásokban. Ezenkívül a vágások is tökéletesen kitakarítatnak ily módon. E kedvező körülményekhez hozzá járul végül az is, hogy a m. kir. államvasutak a tűzifánál tetemesen leszállították a szállítás díjait, mi által a tűzifa kivitel, mely eddig csak ezen vidékre szorítkozott, nagyobbodni fog.

Bokor Róbert.

Egy serdülő Sequoia (Wellingtonia) gygantea Endl. hazánkban. Ezek az óriás fenyők a californiai magas hegységben, az északi szélesség 36 és 38-ik foka közt, 1500 méter tengerfeletti magasság körül aránylag kis területre szorítva tenyésznek s ott 100 méter magasságot, 6 méter átmérőt meghaladhatnak és több ezer éves életkort érhetnek el. Egy

tövén majdnem 10 méter átmérőjű, 100 méter hosszú csonkafa ledöntésén 5 favágó 25 napig dolgozott és a már fekvő törzs felső vége oly vastag volt, hogy egy ember lábujjhegyre állva alig érhetette el kezével tetejét. Más csodálatraméltó tényeket olvashatunk e fanemről az „E. L.” 1874. évi folyamának 335, továbbá az 1866. é. f. 559. és az 1867. é. f. 153. lapjain.

Ezen, lombozata és héja által a virginiai borókára és a thujára emlékeztető tűlevelű fának számos apró példánya van már hazánkban kíváncsok volna azok koráról és növekedéséről szaklapunkban adatokat közölni.

Ezen nézettől vezéreltetve szolgálni akarok szakközönségünknek egynehány adattal.

Tomesányi Gyula magy. kir. erdőmester és Székely György püspöki uradalmi főerdész által figyelmeztetve, utóbival a múlt nyáron Bars-Szentkereszt környékén már a hegységben, körülbelől 550 m. t. f. magasságban fekvő Újj-Lehotára rándultam ki, hogy az ottani róm. kath. papi lak mellett álló Sequoia gyganteát megtekintsem.

E fa magassága 9·5 méter, kerülete tövén 250, mellmagasságban 140 centiméter, ami 80, illetve 45 centiméter átmérőnek felel meg. A két utóbbi méretből megítélhető, hogy a fa töve nagyon kiterpeszedik, s általában igen sudarlósan nő, a mit más e fajta fiatal fáknál is tapasztalunk. Csúcsa az 1883-ik év telén elfagyott, s az ezután fejlesztett új csúcs most két águ. Az egyik villaágot a ritka fa iránt érdeklődő főtisztelendő ur eltávolítani szándékozik. A fa az 1879-ik évi nagy hideget jól kiállotta.

Korának kipuhatolása végett kihallgattuk Heppner János és Klein erdőőr ottani lakosokat, kiknek összehangzó állítása szerint a fát 1862 vagy 1863 tavaszán ültették, a mikor alig volt ember magasságu; ekkor tehát 5—6 éves

lehetett. E szerint korát 30 évre tehetjük, s így évi átlagos hossznövekedése 32 centiméter, átmérőjének átlagos növekedése pedig mellmagasságban 1·5 centiméter. Megjegyzendő, hogy évi folyó növekedése mind magasságban, mind vastagságban emelkedőben van.

Érdekes, hogy e fán szeptember közepén sok jól kifejtett 4—5 *cm* hosszú, 2·5—3 *cm* vastag, részben még zöld, részben barnuló tobozt láttunk. Hogy van e bennük jó mag, azt jövő tavaszon fogjuk megtudni.

A fennebbiekkal kapcsolatban néhány adatot jegyzek fel a selmeczi botanikus kertekben álló fiatal Sequoja gyganteákról is.

Az országos erdészeti egyesület által az 1877-ik évben kiosztott magból kelt a többek közt egy ily csemete is, mely mai napig eredeti helyén van, s onnan nem is szándékozzunk azt elmozdítani. Ez most épen 10 éves, magassága 4·65 *m*, kerülete tövén 65 s így átmérője ott 20·7 *cm*, mellmagasságban kerülete 38, átmérője 12 *cm*. Ezen fiatal óriás tehát évi átlagban 46·5 hossznövekedést, és mellmagasságban 1·2 *cm* átmérőnövekedést mutat fel. Megjegyzendő, hogy szélről védett helyen áll, környezete porhanyón tartatik anynyival is inkább, mert körülötte a tér apró csemeték nevelésére használtatik fel. Földig ágas, alsó ágai földre terülnek. Soha télire beburkolva nem volt, s a téli hidegtől alig szenvedett valami keveset lombozata.

Van még ezenkívül a felső botanikus kertben néhány 21 éves fiatal fa, melyek Thuja gyganteákkal vegyesen félkört képeznek. Ezek 1 *m* magas korukban ültetettek ide. Az illető egyed életrevalósága és azon talaj minősége szerint, melybe történetesen kerültek, igen különbözően nőnek. A legkisebbnek magassága 2·30 *m*, kerülete tövén 25, átmérője ugyanott 8 *cm*; a legnagyobbak magassága 5·50 *m*, tövén kerülete 85, átmérője 27 *cm*, mellmagasságban kerülete 47, átmérője

15 cm. Ezen fák néhány éven át télire beburkoltattak s a beburkolásnál elkövetett hiba folytán egy izben lombozatuk jelentékenyen szenvedett.

Végre van még egy e fajú fa az alsó botánikus kertben az üvegház előtti tér közepén, melyet az 1874-ik év tavaszán, körülbelől 5 éves korában ültettek mostani helyére és a legközelebbi évekig minden télen át be volt burkolva; jelenleg azonban már a burkolással felhagyunk. Egy izben a hibás beburkolás miatt lombozatát vékonyabb ágaival együtt elvesztette, minek folytán új apró ágakat hajtott törzséből és megmaradt ágaiból. Most 18 éves, magassága 5.16 m, tövénél kerülete 39, átmérője 12.4 cm, mellmagasságban kerülete 28, átmérője 8.9 cm.

A fennebbiekből méltán következtethetjük, hogy a Sequoia gyganteát, mint diszfát, hazánk nyugati, erősen hideg telektől mentes vidékein, 500—600 tengerfeletti magasságig némi ápolással fel lehet nevelni.

Fekete Lajos.

(To.) **Nagy erdőégés.** A belgiumi és németországi határon elterülő Hertogenwald-ban ez évi augusztus hó 6-án este, eddig ismeretlen okból, nagy erdőégés támadt, a mely 6 napon át mintegy 500 ha-nyi területre terjedt ki. A tűz által teljesen elpusztított 300 ha jegenye fenyves és 100 ha sarjerdő, azonfelől pedig mintegy 100 ha-nyi hangával benőtt terület.

Az ezen erdőégés által okozott közvetlen kár — a fenyő-erdőkben ha-onként 1000 frk-al és sarjerdőben 500 frk-al számítva — mintegy 350.000 frkra tehető.

Taraczkoló tölgy. Európa délnyugati országaiban, nevezetesen Franciaország déli s délnyugati részen a Pyrenaei hegyeken, valamint Spanyolország éjszakibb tájain, taraczkot bőven bocsátó tölgy is él. Ezért „*Quercus stolonifera* Lapeyr“¹⁾

¹⁾ Stolonifera-índás.

neve is van, de a legrégibb 1792-ből eredő neve Qu. Toza Bosc, synonymja pedig a Qu. Pyrenaica Willd.

Erről a tölgyről Willkomm és Lange Flora Hispanica-jában (I. p. 240.) kevéssel pótolva a következő leírást olvassuk:

Középszerű fa sok sarjat bocsát, törzse 20—50' magas, gyakran hajlongó; kérge mélyen hasadozott, feketéllő, ágai sötétszürkék, lekopaszodnak; a fakorona pyramis-alaku. Az idei ágacskák, valamint a levél nyele is barnás molyhu. Fiatal leveleinek mindkét lapját sűrű, vastag és szürke moholy borítja, a kész levél közép nagyságú, vastagos, a felső színe homályos zöldelő, csillagszőrös vagy érdes, a visszája pirosas sűrű bársony-molyhu, a sűrű moholy szőrei glandulákon nyugszanak, — tojásdad vagy fordított tojásdad, 8—15 mm hosszú nyélen nyugszik, az alja szivesmetszetű, ferde, kerekített vagy ékalaku, a felső része nem szélesedik el, sőt a kerülete keskenyebb, kihegyesedő, — mélyen szárnyasan szabdalt, ritkábban szárnyas hasábu, sallangjai szálas-lándsásak, hegyesek, váltakozók vagy átellenesek, széles öblök választják el, a középső sallangok szögletesen vagy hegyesen karéjkásak. Gyümölcse 25—40 mm hosszú, erős és felálló kocsánon a levél tövében nyugszik, csoportos; makkcsészéje félgömb alaku, szürke molyhu, alsóbb pikkelyei háromszögletűek, a felsőbbek szálaslándsásak, egyenesek, hátra nem törődnek, lazán lesimulnak, szöszös-molyhuak, a szélők pirosló és hosszú rojtu. Makkja hosszas hengerded, tojásdad vagy csaknem gömbölyded.

Ennek a Qu. Tozá-nak sikerült képe Kotschy-nak híres és képes balanographiai munkájában²⁾ látható. Makkcsészéjének alkotása, keskeny szálas pikkelyeinek minősége következtében a mi magyar tölgyünkkel rokon, de a levele nem oly legyezőszerűen csoportosodik, mint a mienké, hanem az ágakon

²⁾ Eichen Europas Tab. 22.

váltakozik, nagyon sallangosan szabdalt és sűrű molyhu. A makk a melyet én láttam, igen csinos, vaskos ellipsoid feszesen duzzadt.

A *Qu. Toza Bosc* (*Qu. Pyrenaica Willd., Qu. stolonifera Lapeyr.*) Willkomm állítása szerint leginkább homokon terem. Mivel idegen tölgyeket néhol nálunk is ültetnek és ápolnak, a *Qu. Tozá-t* kísérletképen ültetni nálunk is nagyon czélszerű lenne. A kísérlet sikeréről természetesen én előre nem kezeskedhetem; de bizonyos, hogy ha sikerülne, ilyen taraczkoló tölgynek hazánkban sok hasznát vehetnők. Hogy a homokra nagyon alkalmas lenne, csak azt bátorodom megemliteni, hogy a temesmegyei homokpusztákon, nevezetesen Fontina fetje körül, Károlyfalva határában, a *Qu. lanuginosa*-nak olyan fajtáját találtam, a mely sallangos leveleivel a *Qu. Tozá-ra* nagyon emlékeztet, de természetesen nincs az a molyha, mint a *Qu. Tozá-nak*, nem azok a makkcsészéjének pikkelyei. Ez az a tölgy, melyet a „A magyar homokpuszták növényvilága meg a homokkötés“ czimű munkámban a 10. és 55. l. *Qu. cuneisecta*-nak neveztem, mert sallangos, majdnem szaggatottan szárnyas leveleinek sallangjai páronként, a levél öble felé csinosan és ékalakuan végződnek.

A *Qu. Tozá-nak* Franciaországnak délnyugati sikságján alacsonyabb fajtája is van. Ez a *Qu. Brossa Bosc*. Lehet ezzel a kísérlet hamarább sikerülne.

Borbás Vincze.

(*Pr.*) **A mohának új felhasználása.** Párisban, a Champ de Mars-en folyó év május havában, megtartott kertészeti kiállításon, egy ottani szövőgyár mohából készített szőnyeget mutatott be. A tetszetős kiállítású árúk, a melyek szépségökkel oly nagy feltűnést keltettek volt, mint ujabban hal-

lani, kipróbált tartóságuknál fogva, már a közhasználatba mentek át.

A szőnyegek készítése módja, idáig még a gyár jól megőrzött titkát képezi, igen valószínű azonban, hogy az anyagot e célra az erdeinkben oly nagy mennyiségben előjövő háromélű erdei moha (*Hypnum triqueltrum* Lin.) szolgáltatja, a mely selyem puhaságánál és nagy rugékonyságánál fogva már is a legkülönbébb czélokra alkalmaztatik. Így kertészek által a szőnyegkertészetben és az orchideák tenyésztésénél a nyers fából készült virágvedrek, megtöltésére azonfelül derekaljak kitömésére is használtatik nagy mennyiségben; valamint az üveg-, porcellán- és egyéb törékeny anyagok csomagolásánál; éjszakibb vidékeken pedig a hideg ellen az ablakok közeinek kitömésére.

Az „**Erdészeti Zsebnaptár**“ 1888-ik évi folyama megjelent. Ára ugyanaz mint a megelőző években: egyesületi tagok részére 1 frt, mások részére 1 frt 50 kr. Megrendelhető postautalvánnyal, vagy utánvételes elküldéssel az Országos Erdészeti Egyesület titkári hivatalánál. Miután a postai szállítás költségeit a megrendelő viseli, czélszerű, ha egy és ugyanazon helyen lakó szaktársaink a közösen szükségelt példányszámot együttesen rendelik meg.

Helyreigazítás. A Bedő Albert ösztöndíj-alapítvány javára befolyt adományok nyugtázása alkalmával a Havas József és Vanke Sándor gyűjtők neve alatt közölt sorozatban („Erdészeti Lapok“ 1887. évfolyam 382. oldal) egy 10 frtos adomány Alattray József neve alatt mutattatott ki. Az adományozó neve helyesen: Mátray József, mit ezennel helyreigazítunk.

Erdészeti rendeletek tára.

Körrendelet valamennyi kir. erdőfelügyelőségnek.

(Az erdőőri szakvizsgák nyilvántartása tárgyában.)

52.413. szám. Az erdőőri szakvizsgák megtartására fenálló utasítás 13. §-a értelmében a szakvizsgát ki nem állott egyének legfeljebb még kétszer jelentkezhetvén a vizsgára, visszaélések kikezérése végett felhivom a kir. erdőfelügyelőséget, a mennyiben kerületében eddig erdőőri szakvizsgák tartattak, hogy a szakvizsgát ki nem állott egyének névsorát minél előbb hozzám felterjessze, s hogy jövőre is a vizsgák befejezése után ez iránt jelentést tegyen.

Az ezen jelentések alapján egybeállítandó névsor a kir. erdőfelügyelőségeknek, nyilvántartás és illetve a vizsgaengedélyek megadásánál való figyelembevétel végett, minden évben megküldetni fog.

Budapest, 1887. október 17-én.

A minister megbízásából :

Bedő.

Az Országos Erdészeti Egyesület pénztáránál teljesített befizetések.

(1887. évi szeptember hóban.)

Befizetés. frt.	Befizetés. frt.
Allender Frigyes, hercz. erdészsegéd 10	Dudutz Károly, akad. hallgató 8
Apáthy Vilmos, akad. hallgató 8	Eröss Gyula, magy. kir. erdőszámtiszt 4
Borszéki Soma, minis- teri titkár 5	Gróf Erdődy Ferencz, földbirtokos 140
Brósz Alajos, magy. kir. erdész 8	Ferencsik Ödön, mű- szaki díjnok 4
Berghold Károly, kör- erdész 8	Fenyves Lajos, m. kir. faraktártiszt 8
Bereczky Gyula, m. kir. erdész 7. ⁵⁰	Farkas György, hercz. erdészsegéd 8
Bona Marino, conti m. fő- erdész 3	Gründl Gyula, műszaki díjnok 8
Bükkel Antal, urad. fő- erdőmester 3. ⁰⁶	Gáts Károly, körerdész . . 8
Bertok Soma, urad. er- dész 8	Garlathy Oszkár, m. kir. erdész 5
Burian János, urad. al- erdész 8	Gyenge Soma, m. kir. erdész 8
Balás Emil, magy. kir. főerdész 8	Greiner Lajos, hercz. erdőrendező 6. ⁶⁰
Barna György, urad. el- lenőr 8	Györke Károly, műszaki díjnok 3
Báró Beust Ödön, föld- birtokos 145	Gondos Alajos, m. kir. erdőőr 8
Bossányi István, kir. erdőgondnok 5	Giller János, erdőtaná- csos 8
Bende Imre, püspök . . 200	Dr. Günther Antal, ügyvéd 8
Czékus György, m. kir. erdész 36	Hoffmann Máté, m. kir. erdőgyakornok 8
Collinászy Flóris, m. kir. erdész 8	Hensch Emil, hercz. er- dészsegéd 4
Dobsina város 8	Hudák Lajos, jár. főerdész 8. ⁰⁸
Gróf Degenfeld Lajos, földbirtokos 260	Hoffmann Gyula, erdő- mérnök — ³⁰

Befizetés. frt.	Befizetés. frt.
Hoffmann Samu . . . 115	Liftner István, hercegi fűrészgondnok . . . 3
Özv. Hideghéthy An- tálné . . . 100	Liedermann Emil, m. kir. kat. erdőbecslő . . . 8
Horváth Imre . . . 10	Lopusny Kornél, m. kir. erdőgyakornok . . . 8
Havas János, urad. fő- erdész . . . 8	Lange Pál, kir. erdész . . . 8
Hering Samu, urad. er- dész . . . 12	Leber Antal . . . 11
Horváth János, m. kir. közal. erdőőr . . . 4	Markaczán Ferencz, m. kir. faraktóros . . . 15
Hibbján János, uradalmi erdőgyakornok . . . 8	Mihalcsics Miklós, m. kir. erdőgyakornok . . . 8
Hauszner József, m. kir. mérnök . . . 8	Marsovszky Móricz, földbirtokos . . . 8
Hinka László, püsp. erdő- tanácsos . . . 8	Nádas Béla, m. kir. er- dész . . . 8
Helm Gyula, erdőrendező . . . 7	Nagy László, öszt. alap. erdőgondnok . . . 8
Ihrig Eberhard, uradalmi erdőmester . . . 5	Oláh Szt. György köz- ség . . . 3. ⁶¹
Illosvay Dezső, m. kir. főerdőr . . . 8	Pfalcz Károly, m. kir. erdőmérnök . . . 8
Janák László, püsp. erdő- gyakornok . . . 8	Péezer Miháló, erdész . . . 8
Jász Károly, erdőgond- nok . . . 8	Prodanovics János, m. kir. főerdész . . . 8
Jausz Sándor, műszaki dijnok . . . 8	Pánczér József, városi erdőmester . . . 8
Kmetty János . . . 8	Papi Balog Péter, tan- int. igazgató . . . 100
Kleiszl Gyula . . . 5	Parragh Béla, m. kir. erdőgyakornok . . . 8
Környei Ferencz, magy. kir. erdészjelölt . . . 4	Báró Prónay Aurél, m. kir. erdész . . . 8
Kárász István, m. kir. erdész . . . 1. ⁵⁶	Rozsnyay János, akad. hallgató . . . 4
Koller Mihály . . . 8	Rajtsán János, m. kir. erdőgyakornok . . . 8
Keszthelyi Mór, magy. kir. gépmester . . . 3	Roszinszky János, m. kir. erdőmester . . . 8
Kohn Nátán fia, fakeres- kedő . . . 100	Röhrich Márton, m. kir. erdőgyakornok . . . 7. ³⁰
Krausz József, fakeres- kedő . . . 10	Ringler Károly, községi erdész . . . 10
Kasolczán Döme, urad. erdész . . . 4	
Kotsis Ferencz, erdész . . . 8. ⁰⁴	

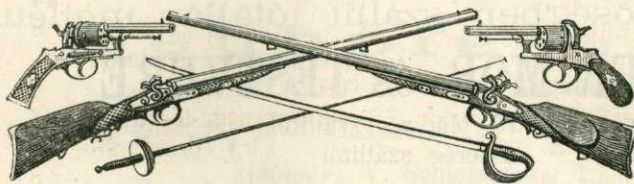
Befizetés. frt.		Befizetés. frt.	
Roth Emil, városi erdész	8	Staffa Emil, magy. kir. erdőgyakornok	10
Rignáth Ödön, m. kir. erdész	8	Schmidt Arthur, erdész	8
Rebek József, főerdész	8	Szakrajda János, prépost	16
Rovara Frigyes, urad. kezelő	3	Sényi Győző, jár. főerd. vadász	4
Ribiczey Béla, püspöki erdész	8	Tausch E. Rezső	6. ⁰²
Sánder János, erdész	8	Turcsa Tivadar, akad. hallgató	5
Schmutzer József, m. kir. erdész	8	Taxner Béla	8
Schaitl Károly, erdész	1	Udvardy József, főhercz. vadász	8
Schmidt Károly, m. kir. erdőgyakornok	8	Vanke Sándor, primási erdőmester	44
Szepesházy Kálmán, urad. erdészsegéd	8	Vodicska Ferencz, erdőőr	8
Özv. Szalay Sándorné	8	Vibiral János, uradalmi erdész	8
Schusztter József, járási főerdész	15	Wilde Ferencz, főerdész	6
Szilágyi József, m. kir. erdőszámítszt	4	Zdeborszky József, jószágigazgató	8
		Zachar József, erdész	5

Hirdető-melléklet az „Erdészeti Lapok” 1887. évi X. füzetéhez.

 Az „Erdészeti Lapok” mellett mérsékelt közlési díjért a lap irányával nem ellenkező hirdetések kiadatnak.

Dijszabályzat. Az első negyven (40) sorért soronként negyven (40) krajczár, az erre következő husz (20) sorért, illetőleg a 41 egész 60-ik sorig, soronként harmincz (30) krajczár, míg a 60-ik soron felül következő minden sorért egyenként husz (20) krajczár számíttatik.

Táblázatok nyomdai szabály szerint kétszeres árral számíttatnak.

**Fontos utazók-
nak, vadászoknak
tisztéknek
és másoknak.**

**Revolverek, fegyve-
rek, vadászati esz-
közök,**

különféle egyenruhák, valamint a fegyverszakba vágó mindennemű czikkek

Bécs, Ottakring
Festgasse 11/13.

GASSER LIPÓT

Raktár Bécs,
I. Kohlmarkt 8.

fegyvergyára által, jóállás mellett legjobb minőségben és legolcsóbb áron szállíttatnak.

 Illusztrált árjegyzékek bérmentve és ingyen küldetnek.

Bükkszerszámfa eladás.

Méltóságos ifj. gróf Esterházy Móricz ur pápa-ugodi uradalmához tartozó, a városlódi m. nyugoti vasuti állomástól $2\frac{1}{2}$ órányira fekvő iharkuti pagonyban 1887—1892. években nagyobb mennyiségű bükkszerszámfa kerül eladásra.

A venni szándékozók a feltételek iránt tudakozódhatnak az uradalmi főerdéshi hivatalnál Ugodban (Veszprémmegye).

(3—3)

Uradalmi számvevőség.

Kincstári és urodalmi
erdőtisztek és erdőőrök
 részére akár
teljes egyenruhákat
 akár pedig
egyes darabokat
 valamint az
 egyenruhához tartozó egyes részeket
csakis valódi

tartós minőségben szállít jótállás mellett

TILLER MÓR és TESTVÉRE

osztrák cs. kir. és szerb királyi udvari szállítók, ugy szinte a m. kir.
 hadsereg szállítói

Budapesten, Károly-laktanya.

Kimerítő árjegyzéket kívánatra küldünk.

Hirdetmény.

Mindennemű

erdőtiszt és katonai egyenruha, vadász- és civilruha

legjutányosabb árak mellett megrendelhető

ROSENTHAL H.-nál

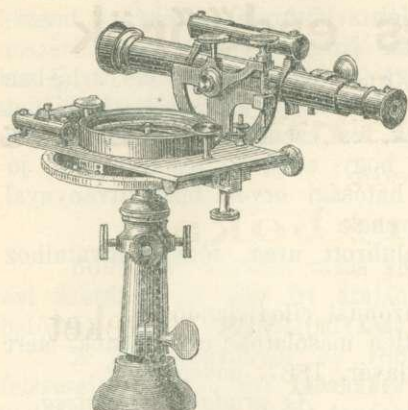
az „arany sisak“-hoz.

A m. kir. vallás- és közoktatási nagyméltóságu miniszterium, köz-
 alapítványi erdőtisztek és erdőőrök egyenruha szállítója.

Budapest,

Haas-féle palota, Gizella-tér 1. szám.

Ő Felsége által 1876-ban nagy arany éremmel kitüntetve.

Erdei boussolákat,
tájéoló eszközöket, theodolitokat,
szintező eszközöket,
mérő asztalokat, távcsöves vonal-
zókat,
térmérőket (planiméter), mérőszala-
gokat, mérőléczeket,
f a - á t l a l ó k a t,
s általában mindenféle
felmérési eszközöket,
a legpontosabb szerkezetben szállít

Neuhöfer és fia

cs. kir. udvari optikus és mechanikus,

Bécs, Kohlmarkt, 8. szám.

(Műhely: V. Schlossgasse, 1.)

*Arjegyzék bérmentve ingyen küldetik, a szokásos eszközök készletben tartatnak
Javítások elfogadtatnak és pontosan teljesíttetnek.*

P á l y á z a t o k.

5853. szám. Az alulírott m. kir. erdőigazgatóság kerületében, egy raktárgondnoki állomásra, az állományszerű illetményekkel és 600 frt biztosíték letételének kötelezettségével pályázat nyittatik.

Pályázók felhivatnak, miszerint az 1883. évi I. t.-cz. 12. §-a által követelt szakképzettségüket, valamint a hivatalos magyar nyelvnek szóban és írásban való tökéletes birását igazoló okmányokkal felszerelt kérvényeiket folyó évi november hó 20-ig az alulírt m. kir. erdőigazgatóságnál nyujtsák be.

M.-Szigeten, 1887. október 18-án.

M. kir. erdőigazgatóság.

(Utánnymat nem díjaztatik.)

Nagymélt. id. gróf Almásy Kálmán ur gyulavári varsándi, hitb. uradalmában betöltendő egy erdőtisztai állomás, melylyel a külön háztartás vezetésére megszabott pótlék s naturalék értékének beszámításával 1100 frtnyi évi javadalmazás jár.

Pályázóktól megkívántatik, hogy az 1883. I. t. e. 12. §-ban foglalt kellekkel birjanak, nevezetesen, hogy erdészeti akadémiát végzett, okleveles erdészek legyenek, és ezenkívül legalább 2 évi gyakorlatot felmutassanak: továbbá, hogy erős, ép testalkatukat, jó látó, halló s beszélő képességüket hatósági orvosi bizonyítvánnyal igazolják s végül, hogy nőtlenek legyenek.

Pályázatok folyó hó 31-éig alulírott urad. főtisztai hivatalhoz benyújtandók.

Az állomás kineveztetés után azonnal elfoglalandó.

Okmányok sajátkezű; hitelesítetlen másolatban csatolandók, mert vissza nem küldetnek. — Békés-Gyulavár, 1887. november 2.

Az uradalmi főtisztség.

173. szám. Fogarasmegye területén üresedésben lévő zernesti járási erdőtisztai állás, mely évi 900 frt fizetéssel, 100 frt lakpénzzel, 300 frt uti átalánnyal s 200 frtnyi ideiglenes utazási pótlékkal van javadalmazva, pályázat útján lévén betöltendő, felhivatnak a pályázók, hogy az alábbi kellekeket igazoló okmányokkal felszerelt kérvényeiket a pályázat megjelenésétől számítandó 14 nap alatt alulírott bizottsághoz nyujtsák be.

Kellekek: magyar honpolgárság, erdőakadémiai bizonyítvány, erdészeti államvizsgának belföldön való letétele és ép testalkatnak igazolása.

Fogarasmegye közigazgatási erdészeti bizottságának Fogarason, 1887. évi október hó 12-én tartott üléséből.

Horváth Mihály,
főispán.

69.335/87. sz. Az 1888. évben szükséges némely épület, vágott és műhelyi fákat biztosítani óhajtván, eziránt nyilvános pályázatot hirdetünk. — Az ajánlatok f. évi december 17-éig betérjesztendők, a bánatpénz pedig december 16-áig teendők le.

A részletes pályázati feltételek, nemkülönben a szükséges mennyiségekről és méretekről szerkesztett jegyzékek, ugyszintén a szállítási feltételek anyag- és leltárbeszerzési szakosztályunknál, továbbá a budapesti, szabadkai, kolozsvári, aradi és zágrábi üzletvezetőségeinknél megtekinthetők, vagy ugyanott megszerezhetők.

Budapest, 1887. november hóban.

A m. kir. államvasutak igazgatósága.

8.917 sz. Az Igló kerületi erdőtishti állomás, melylyel fizetés, lakbér és átalányok czimén 1.500 frt évi illetmények vannak összekötve, megüresedvén; felhivatnak az ezen állásra pályázni kívánók, miszerint képesítésöket igazoló okmányokkal felszerelt folyamodványaiikat folyó évi november hó 30-éig Szepesvármegye közigazgatási erdészeti albizottságához nyujtsák be. — Lőcsén, 1887. október hó 10-én.

Az alispán helyett :

Kail Antal,
főjegyző.

6065. sz. Versecz város közönségénél üresedésben lévő 600 frt évi fizetéssel és 200 frt átalánynyal javadalmazott erdészi állomás betöltése végett ezennel pályázat nyittatik.

A folyamodványok az 1883. évi I. t.-cz. 12. §-a értelmében felszerelve, 1887. évi november hó végeig a polgármesterhez intézendők. — Versecz város tanácsának 1887. évi szeptember hó 17-én tartott üléséből.

(2—2)

Seemayer,
polgármester.

506. szám. A kalocsai és bácsi bibornokérsek uradalmi jószágigazgatóság részéről a Bács-Bodroghmegyében kebelezett derongai erdészi állomás, (székhely Bács város) melylyel 578 frt készpénzfizetés, $\frac{1}{4}$ -ed rész tisztii díj (215 frt 50 kr), 15 m öl kemény alfa, $3\frac{3}{4}$ hold szántóföld, 6 darab marha, 14 darab sertés nyári legeltetése és szabad lakás van összekötve, pályázat utján betöltendő lévén, az ezen állomást elnyerni óhajtók felhivatnak, hogy az erdészi államvizsgálat sikeresen lett letételéről szóló okirat bemutatása mellett koruk, vallásuk, nőtlen, vagy nős mivoltukat s erkölcsi viseletüket kellőleg kimutató bizonyítványokkal felszerelt kérvényüket főmaggasságu s főtisztelendő dr. Haynald Lajos bibornok érsek ur ő eminentiájához czimezve, alulirott jószágigazgatósághoz Kalocsán 1887. december 15-ig bezárolag benyujthatják.

Kalocsán, 1887. november 12-én.

Horváth Ignác,
érsek uradalmi jószág- és jogügyi igazgató.

Faeladási hirdetmény.

Zólyom vármegyébe bekebelezett Gyetva nagyközség volt urbéres és urbéri birtokkal bíró lakosai közhirré teszik, hogy a birtokrendezés alkalmával legelő-illetményül nekik jutott, a m. kir. államvasutak északi vonala krivány-gyetvai állomásától $1\frac{1}{2}$ órajárásnyira fekvő erdőterületen találtató 6.026 darab 8.483 m³ 23.759 frtra

becsült tölgyfa-törzs, továbbá 59'86 kataszteri holdon 10.677 m^3 23.092 frtra becsült tölgyfa folyó évi november hó 30-ik napján a község házában megtartandó magánárverés, és ugyanazon napnak délelőtti 12 órájáig benyújtandó zárt írásbeli ajánlatok útján, szükség esetén a becsáron alul is, de az eladóknak e tekintetbeni beleegyezési joguk fentartásával el fog adatni akképen, hogy előbb az árverés megtartatni, és ennek eredménye után a benyújtott zárt ajánlatok fognak felbontatni.

A 4.700 frt bánatpénzzel és 50 kros bélyeggel ellátott írásbeli ajánlatokban határozottan kiteendő, hogy az ajánlatot tevő alulírott község előljáráóságánál és Knyazoviczky János, zólyomi ügyvédnél betekintheő árverési és szerződési feltételeket ismeri, és azoknak magát feltétlenül aláveti.

Gyetva, 1887. évi november hó 6-án.

Gyetva nagyközség volt urbéres és urbéri
birtokkal bíró lakosainak nevében :

Osztrichon Máté,
községi bíó.

V e t ő m a g v a k .

Kocsános tölgymakk	I. minőségű, egészséges jól csirázó .	5 frt 50 kr.
Kocsántalan tölgymakk I.	" " " " .	5 " 50 "
hl-enként zsákkal együtt helyt Bécsben.		
Jegenyefenyő mag, friss	. kg-onként .	— " 50 "
Mezei juhar mag, 1887. évi termésből	. " .	— " 40 "
Jókori juhar mag, " " " "	. " .	— " 30 "
Kőris mag, különösen szép, 1887. évi termésből	. " .	— " 20 "
Nyirfa mag, 1887. évi termésből	. " .	— " 50 "
Bükkmakk	. " .	— " 30 "
Gyertyán mag	. " .	— " 40 "
Berkenye	. " .	— " 40 "
Juglans nigra, friss 100 drb dió	. " .	— " 30 "

Valamennyi ártétel a megrendelés helyére Bécsre és készpénzfizetésre vonatkozik.

A mező- és erdőgazdasági valamennyi többi magvakra nézve külön ajánlatokkal szívesen szolgálunk.

Bécs, III. Hauptstrasse 17.

Eifler és társa,
magkereskedése.